

HIPOTEKARNA BANKA A.D. PODGORICA

Finansijski iskazi za 2021. godinu

i

Izveštaj nezavisnog revizora

SADRŽAJ

	Strana
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1 - 5
FINANSIJSKI ISKAZI	
Bilans uspjeha	6
Iskaz o ukupnom ostalom rezultatu	7
Bilans stanja	8
Iskaz o promjenama na kapitalu	9
Iskaz o novčanim tokovima	10
Napomene uz finansijske iskaze	11 - 98
IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA	1 - 34

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Hipotekarne banke AD, Podgorica

Mišljenje

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza “Hipotekarna banka” a.d., Podgorica (u daljem tekstu: “Banka”), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2021. godine i bilans uspjeha, iskaz o ukupnom ostalom rezultatu, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o novčanim tokovima za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomene uz finansijske iskaze koje uključuju sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski iskazi prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim aspektima, finansijsku poziciju Banke na dan 31. decembra 2021. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji (“Službeni list Crne Gore”, br. 001/17) i Međunarodnim standardima revizije (MSR). Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima detaljnije su opisane u odjeljku našeg izvještaja *Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih iskaza*. Mi smo nezavisni u odnosu na Banku u skladu sa Etičkim kodeksom za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe (“IESBA Kodeks”) i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih iskaza u Crnoj Gori, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da nam pruže osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su pitanja koja su, po našem profesionalnom rasuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji finansijskih iskaza za tekući period. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu revizije finansijskih iskaza u cjelini i formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne izražavamo zasebno mišljenje o ovim pitanjima.

Akcionarima Hipotekarne banke AD, Podgorica (Nastavak)

Ključna revizijska pitanja (Nastavak)

Ključno revizijsko pitanje	Primijenjene procedure revizije
1. Adekvatnost obezvrjeđenja plasmana po kreditima i vanbilansnih izloženosti Napomene 3.8.8, 5.2, 7, 17.2, 23. uz finansijske iskaze	
<p>Odmjeravanje troškova umanjenja vrijednosti kredita i rezervisanja za vanbilansne izloženosti smatra se ključnim revizijskim pitanjem jer određivanje pretpostavki za očekivane kreditne gubitke zahtijeva značajan nivo profesionalnog rasuđivanja od strane rukovodstva Banke.</p>	<p>Na osnovu naše procjene rizika i poznavanja poslovanja bankarskog sektora, ispitali smo troškove obezvrjeđenja kredita i rezervisanja za vanbilansne izloženosti, i procijenili primijenjenu metodologiju, kao i korišćene pretpostavke, a u skladu sa opisom ključnog revizijskog pitanja.</p>
<p>Potraživanja po kreditima i plasmanima dužnicima su, na dan 31. decembra 2021. godine, iznosila EUR 238.173 hiljada (EUR 229.963 hiljada na dan 31. decembra 2020. godine), dok je ukupan iznos ispravke vrijednosti ovih potraživanja iznosio EUR 16.444 hiljada na dan 31. decembra 2021. godine (EUR 14.568 hiljada na dan 31. decembra 2020. godine). Ova rezervisanja za gubitke predstavljaju najbolju procjenu rukovodstva u pogledu očekivanih gubitaka za kreditni portfolio na datum bilansa stanja.</p>	<p>Naše revizorske procedure su obuhvatile sljedeće elemente:</p>
<p>Ključne oblasti rasuđivanja uključuju tumačenje zahtjeva za obračun obezvrjeđenja u skladu sa Međunarodnim standardom finansijskog izveštavanja 9: Finansijski instrumenti, što se odražava na model očekivanih kreditnih gubitaka Banke, identifikaciju izloženosti kod kojih je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika (za koje se očekivani kreditni gubitak računa tokom cijelog životnog vijeka finansijskog instrumenta), parametre i pretpostavke koje se koriste u modelu očekivanih kreditnih gubitaka, kao što je finansijsko stanje druge ugovorne strane i očekivani budući novčani tokovi, kao što je obelodanjeno u Napomenama 3.8.8, 5.2, 7, 17.2, 23, kao i procjene i pretpostavke očekivanih ishoda u scenarijima pri obračunu obezvrjeđenja za individualno procijenjene plasmane.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Procjena ključnih kontrola nad pretpostavkama koje se koriste u modelima očekivanog kreditnog gubitka (ECL) za procjenu kreditnog rizika vezanog za izloženost i očekivane buduće novčane tokove dužnika;• Prikupljanje i detaljno testiranje dokaza koji uključuju pretpostavke korišćene u modelima očekivanog kreditnog gubitka koji su primijenjeni u rasporedu u nivoe kreditnog kvaliteta. Testiranje pretpostavki koje se primjenjuju da bi se utvrdila dvanaestomjesečna i višegodišnja vjerovatnoća neispunjavanja obaveza (PD i mPD) i i utvrđivanje ovih vjerovatnoća, uključujući i provjeru primjene forward looking komponente. Provjera metode primijenjene za dobijanje vjerovatnoće gubitaka po osnovu nemogućnosti naplate potraživanja (LGD);• Prikupljanje i detaljno testiranje dokaza koji potvrđuju korišćene pretpostavke za troškove obezvrjeđenja kredita i rezervisanja za vanbilansne izloženosti, uključujući provjeru primjenjenog CCF, vrednovanje sredstava obezvrjeđenja, korišćene hair-cut-ove i očekivane periode naplate i pretpostavke budućih novčanih tokova na pojedinačno procijenjene izloženosti umanjene vrijednosti kredita;• Procjena ključnih kretanja portfolija visokog rizika iz prethodnog perioda u odnosu na industrijske standarde i istorijske podatke;• Procjena adekvatnosti određenih odluka rukovodstva Banke u poređenju sa određenim makro prognozama primijenjenim u modelima očekivanog kreditnog gubitka;• Evaluacija primijenjenih metodologija korišćenjem našeg znanja i iskustva u industriji;• Procjenu tačnosti i potpunosti objelodanjivanja u finansijskim iskazima.
<p>Rukovodstvo Banke je objelodanilo dodatne informacije u napomenama uz finansijske iskaze, i to napomene 3.8.8, 5.2, 7, 17.2, 23.</p>	<p>Na bazi sprovedenih revizijskih procedura, nismo identifikovali značajne nalaze u odnosu na adekvatnost obezvrjeđenja kreditnih plasmana, kao i rezervisanja za vanbilansne izloženosti, na dan 31. decembra 2021. godine.</p>

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Hipotekarne banke AD, Podgorica (Nastavak)

Ostala pitanja

Finansijski iskazi Banke za 2020. godinu bili su predmet revizije od strane drugog revizora, koji je u svom izvještaju od 20. maja 2021. godine izrazio pozitivno mišljenje na ove finansijske iskaze.

Ostale informacije sadržane u godišnjem Izvještaju menadžmenta Banke

Rukovodstvo je odgovorno za ostale informacije. Ostale informacije obuhvataju godišnji Izvještaj menadžmenta (koji ne uključuje finansijske iskaze i Izvještaj revizora o njima) za godinu koja se završava na dan 31. decembra 2021. godine. Naše mišljenje o finansijskim iskazima se ne odnosi na ostale informacije i ne izražavamo bilo koji oblik zaključka kojim se pruža uvjeravanje o njima.

U vezi sa našom revizijom finansijskih iskaza, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije i pritom razmotrimo da li postoji materijalno značajna nedoslednost između njih i finansijskih iskaza ili naših saznanja stečenih tokom revizije, ili na drugi način, predstavljaju materijalno pogrešna iskazivanja.

U vezi sa godišnjim Izvještajem menadžmenta, sproveli smo postupke u skladu sa Zakonom o računovodstvu. Ti postupci uključuju provjeru da li je godišnji Izvještaj menadžmenta sastavljen u skladu sa važećim odredbama Zakona o računovodstvu.

Samo na osnovu rada koji smo obavili tokom revizije finansijskih iskaza, po našem mišljenju:

- informacije objelodanjene u godišnjem Izvještaju menadžmenta za 2021. godinu, su po svim materijalno značajnim aspektima, usklađene sa finansijskim iskazima Banke za 2021. godinu;
- godišnji Izvještaj menadžmenta za 2021. godinu je sastavljen u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu.

Pored toga, ako na osnovu rada koji smo obavili, zaključimo da postoji materijalno značajno pogrešno iskazivanje ostalih informacija, od nas se zahtijeva da tu činjenicu saopštimo u izvještaju. U tom smislu, ne postoji ništa što bi trebalo da saopštimo u izvještaju.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Hipotekarne banke AD, Podgorica (Nastavak)

Odgovornosti rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje ovih finansijskih iskaza u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori, zasnovanim na Zakonu o računovodstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 52/2016) i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kao i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih iskaza koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih iskaza, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na nastavak poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadzor nad procesom finansijskog izvještavanja Banke.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih iskaza

Naš cilj je sticanje uvjeravanja u razumnoj mjeri o tome da finansijski iskazi, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške, i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje. Uvjeravanje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjeravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Zakonom o reviziji i Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajan pogrešan iskaz, ako takav iskaz postoji. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled kriminalne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ukoliko se može u razumnoj mjeri očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih iskaza.

Tokom obavljanja revizije u skladu sa Zakonom o reviziji i Međunarodnim standardima revizije, mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i zadržavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- Identifikujemo i procjenjujemo rizike od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim iskazima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške, osmišljavamo i obavljam revizijske postupke koji su prikladni za te rizike, i pribavljamo dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat kriminalne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što kriminalna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilazanje interne kontrole.
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Banke.
- Vršimo procjenu adekvatnosti primijenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Hipotekarne banke AD, Podgorica (Nastavak)

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih iskaza (Nastavak)

- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i da li, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u našem izvještaju revizora skrenemo pažnju na odgovarajuća objelodanjivanja u finansijskim iskazima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima pribavljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da Banka prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo ocjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih iskaza, uključujući i objelodanjivanja, kao i da li su u finansijskim iskazima prikazane osnovne poslovne promjene i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Mi saopštavamo licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vrijeme revizije i značajne revizijske nalaze, uključujući i značajne nedostatke u internim kontrolama koje smo identifikovali tokom naše revizije.

Takođe, mi dostavljamo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtjevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavijestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koja može razumno da se pretpostavi da utiču na našu nezavisnost, i, gdje je to moguće, o povezanim mjerama zaštite.

Od pitanja koja su saopštena licima ovlašćenim za upravljanje, mi određujemo koja pitanja su bila od najveće važnosti u reviziji finansijskih iskaza za tekući period i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ova pitanja u našem izvještaju revizora, osim ako zakon ili regulativa isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izvještaj revizora, zato što se razumno može očekivati da bi negativne posljedice saopštenja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog izvještavanja.

Partner u angažovanju na reviziji na osnovu kog je sastavljen ovaj izvještaj nezavisnog revizora je Milovan Popović.

Podgorica, 20. april 2022. godine

Milovan Popović
Ovlašćeni revizor

BILANS USPJEHA

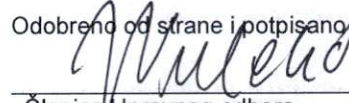
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2021. godine

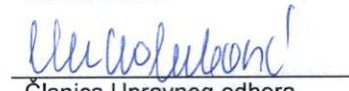
	Napomene	(Iznosi u hiljadama EUR)	
		2021.	2020.
Prihodi od kamata i slični prihodi	3.1, 6	17.643	18.239
Prihodi od kamata na obezvrijeđene plasmane		342	-
Rashodi od kamata i slični rashodi	3.1, 6	(3.180)	(3.200)
NETO PRIHODI OD KAMATA		14.805	15.039
Prihodi od naknada i provizija	3.2, 9	15.584	12.821
Rashodi naknada i provizija	3.2, 9	(9.675)	(7.893)
NETO PRIHODI OD NAKNADA		5.909	4.928
Neto dobitak / gubitak usled prestanka priznavanja finansijske instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		192	212
Neto dobitak/gubitak po osnovu finansijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja		272	153
Neto dobitci od kursnih razlika		531	461
Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine		237	152
Ostali prihodi	13	236	645
Troškovi zaposlenih	10	(5.969)	(5.551)
Troškovi amortizacije	12	(2.381)	(2.542)
Opšti i administrativni troškovi	11	(7.173)	(6.069)
Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	3.14, 7	(1.363)	(3.518)
Troškovi rezervisanja	3.14, 8	(234)	(6)
Ostali rashodi	14	(213)	(70)
OPERATIVNI PROFIT		4.849	3.834
Porez na dobit	3.6, 15	(465)	(346)
NETO PROFIT		4.384	3.488
Zarada po akciji	32	0,43	0,36

Napomene čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

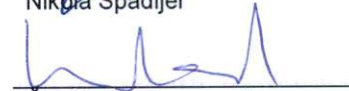
Ovi finansijski iskazi su odobreni od strane Upravnog odbora Hipotekarne banke A.D., Podgorica, 31.01.2022.godine u Podgorici.

Odobreno od strane i potpisano u ime Hipotekarne banke A.D., Podgorica.

 Članica Upravnog odbora
 Jelena Vuletić

 Članica Upravnog odbora
 Ana Golubović

 Član Upravnog odbora
 Nikola Špadijer

 Članica Upravnog odbora
 Nataša Lakić

 Predsjednik Upravnog odbora
 Esad Zaimović

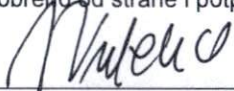
ISKAZ O UKUPNOM OSTALOM REZULTATU
 Od 1. januara do 31. decembra 2021. godine

Napomena	(U hiljadama EUR)	
	2021.	2020.
Neto profit	4.384	3.488
Ukupni ostali rezultat		
Efekti promjene vrijednosti hartija od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	(2.768)	(2.051)
Porez na prihod po osnovu stavki ukupnog ostalog rezultata	266	186
Ukupan ostali rezultat za tekuću godinu	(2.502)	(1.865)
UKUPAN OSTALI REZULTAT	1.882	1.623

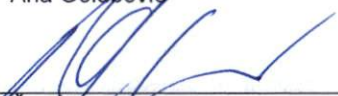
Napomene čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

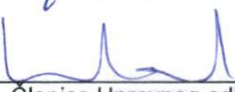
Ovi finansijski iskazi su odobreni od strane Upravnog odbora Hipotekarne banke A.D., Podgorica, 31.01.2022.godine u Podgorici.

Odobreno od strane i potpisano u ime Hipotekarne banke A.D., Podgorica:

 Članica Upravnog odbora
 Jelena Vuletić

 Članica Upravnog odbora
 Ana Golubović

 Član Upravnog odbora
 Nikola Špadijer

 Članica Upravnog odbora
 Nataša Lakić

 Predsjednik Upravnog odbora
 Esad Zaimović

BILANS STANJA
Na dan 31. decembar 2021. godine

		31. decembar 2021.	(U hiljadama EUR) 31. decembar 2020.
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka		235.881	163.390
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	3.7, 16	271.117	240.348
Kredit i potraživanja od banaka	3.8.3, 17.1	43.893	22.060
Kredit i potraživanja od klijenata	3.8.3, 17.2	221.729	215.395
Hartije od vrijednosti	17.3	3.552	1.107
Ostala finansijska sredstva		1.943	1.786
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		139.886	128.150
Hartije od vrijednosti	18.1	139.886	128.150
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja		7.465	-
Hartije od vrijednosti	18.2	7.465	-
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala		-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema	3.10, 19	4.809	6.214
Nematerijalna sredstva	3.10, 20	1.996	2.019
Odložena poreska sredstva	15c	284	27
Ostala sredstva	21	2.293	2.433
UKUPNA SREDSTVA		663.731	542.581
OBAVEZE			
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti		573.036	451.662
Depoziti banaka i centralnih banaka	22.1	1.714	1.214
Depoziti klijenata	22.2	548.259	428.346
Kredit klijenata koji nijesu banke	22.3	22.667	22.048
Ostale finansijske obaveze		396	54
Rezerve	23	1.127	1.453
Tekuće poreske obaveze		464	342
Odložene poreske obaveze	15c	-	23
Ostale obaveze	24	16.528	13.301
Subordinisani dug	26	17.232	22.256
UKUPNE OBAVEZE		608.387	489.037
KAPITAL			
Akcijski kapital	25	52.362	16.006
Emisiona premija		-	7.444
Neraspoređena dobit/gubitak		(61)	25.425
Dobit tekuće godine		4.384	3.488
Ostale rezerve		(1.341)	1.181
UKUPAN KAPITAL		55.344	53.544
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE		663.731	542.581
VANBILANSNA EVIDENCIJA	28	877.361	753.678

Napomene čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

Ovi finansijski iskazi su odobreni od strane Upravnog odbora Hipotekarne banke A.D., Podgorica, 31.01.2022. godine u Podgorici.

Odobreno od strane i potpisano u ime Hipotekarne banke A.D. Podgorica:

Članica Upravnog odbora
Jelena Vuletić

Članica Upravnog odbora
Ana Golubović

Član Upravnog odbora
Nikola Špadijer

Članica Upravnog odbora
Nataša Lakić

Predsjednik Upravnog odbora
Esad Zaimović

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU

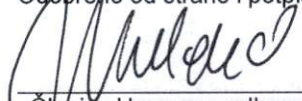
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2021. godine

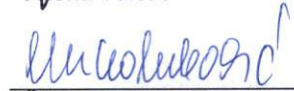
	Akcijski kapital	Emisiona premija	Dobit tekuće godine	U hiljadama EUR	
				Ostale rezerve	Ukupno
Stanje, 1. januara 2020. godine	16.006	7.444	25.404	3.046	51.900
Efekat svođenja finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat	-	-	-	(1.865)	(1.865)
Drugi uticaj hartija od vrijednosti na kapital	-	-	21	-	21
Dobit tekuće godine	-	-	3.488	-	3.488
Stanje, 31. decembra 2020. godine	16.006	7.444	28.913	1.181	53.544
Stanje, 1. januara 2021. godine	16.006	7.444	28.913	1.181	53.544
Emisija akcija	36.356	(7.444)	(28.912)	-	-
Efekat svođenja finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat	-	-	-	(2.502)	(2.502)
Drugi uticaj hartija od vrijednosti na kapital	-	-	(62)	-	(62)
Aktuarski dobici/gubici, neto	-	-	-	(20)	(20)
Dobit tekuće godine	-	-	4.384	-	4.384
Stanje, 31. decembra 2021. godine	52.362	-	4.323	(1.341)	55.344

Napomene čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

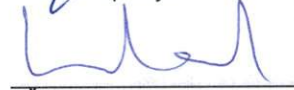
Ovi finansijski iskazi su odobreni od strane Upravnog odbora Hipotekarne banke A.D., Podgorica, 31.01.2022.godine u Podgorici.

Odobreno od strane i potpisano u ime Hipotekarne banke A.D., Podgorica:

 Članica Upravnog odbora
 Jelena Vuletić

 Članica Upravnog odbora
 Ana Golubović

 Član Upravnog odbora
 Nikola Špadijer

 Članica Upravnog odbora
 Nataša Lakić

 Predsjednik Upravnog odbora
 Esad Zaimović

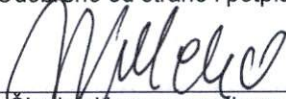
ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2021. godine

OPIS	Napomene	U hiljadama EUR	
		2021.	2020.
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti			
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi		16.920	18.363
Odlivi po osnovu kamata i slični prihodi		(2.498)	(3.240)
Prilivi po osnovu naknada i provizija		15.584	12.821
Odlivi po osnovu naknada i provizija		(9.675)	(7.893)
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova za dobavljače		(22.337)	(21.909)
Povećanje/smanjenje kredita i ostale aktive		(6.857)	13.568
Prilivi po osnovu depozita i ostalih obaveza		118.200	8.550
Plaćeni porezi		(880)	(1.037)
Ostali odlivi		(24.299)	(20.950)
Neto prilivi/odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti		84.158	(1.727)
Gotovinski tokovi iz aktivnosti investiranja			
Kupovina nekretnina i opreme		(616)	(573)
Kupovina nematerijalnih ulaganja		(529)	(475)
Državni zapisi		10.000	30.104
Prilivi od prodaje materijalne i dugotrajne imovine		18	87
Neto prilivi/odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja		8.873	29.143
Tokovi gotovine iz finansijskih aktivnosti			
Povećanje/smanjenje pozajmljenih sredstava		627	(283)
Neto prilivi/odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja		627	(283)
Efekat kursnih razlika na gotovinu i gotovinske ekvivalente		531	461
Neto povećanje/smanjenje gotovine i gotovinskih ekvivalenata		94.189	27.594
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda		180.599	153.005
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	29	274.788	180.599

Napomene čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

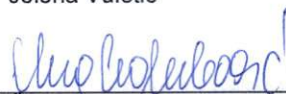
Ovi finansijski iskazi su odobreni od strane Upravnog odbora Hipotekarne banke A.D., Podgorica, 31.01.2022.godine u Podgorici.

Odobreno od strane i potpisano u ime Hipotekarne banke A.D., Podgorica:

Članica Upravnog odbora
Jelena Vuletić

Predsjednik Upravnog odbora
Esad Zaimović

Članica Upravnog odbora
Ana Golubović

Član Upravnog odbora
Nikola Špadijer

Članica Upravnog odbora
Nataša Lakić

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Hipotekarna banka AD, Podgorica (u daljem tekstu „Banka“) je od 1991. godine registrovana kao akcionarsko društvo i registrovana je u Centralnom registru Privrednog suda pod registracionim brojem 4-0004632. Banka je kod Komisije za tržište kapitala upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 3 (Rješenje broj 02/3-1/2-01). Od Centralne banke Crne Gore, Rješenjem broj 0101-75/1-2002 od 18. decembra 2002. godine, Banka je dobila odobrenje za rad.

U skladu sa Zakonom o bankama, Ugovorom o osnivanju, Statutom i Rješenjem Centralne banke Crne Gore, Banka obavlja poslove primanja novčanih depozita i odobravanja kredita za sopstveni račun. Pored bankarskih poslova iz prethodnog stava, Banka može da obavlja i sljedeće poslove:

- izdavanje garancija i preuzimanje drugih vanbilansnih obaveza,
- kupovina, prodaja i naplata potraživanja (faktoring, forfeting i dr.),
- izdavanje, obrada i evidentiranje platnih instrumenata,
- platni promet u zemlji i sa inostranstvom, u skladu sa propisima kojima se uređuje platni promet,
- finansijski lizing,
- poslove sa hartijama od vrijednosti, u skladu sa zakonom kojim se uređuju hartije od vrijednosti,
- trgovanje u svoje ime i za svoj račun ili za račun klijenta:
 - a) stranim sredstvima plaćanja, uključujući mjenjačke poslove,
 - b) finansijskim derivatima,
- depo poslovi,
- izrada analiza i davanje informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti privrednih društava i preduzetnika i drugim pitanjima u vezi poslovanja,
- iznajmljivanje sefova,
- poslove koji su dio bankarskih poslova, pomoćne poslove u odnosu na poslove banke i poslove neposredno povezane sa poslovima Banke, u skladu sa Statutom.
- Banka može, uz prethodno odobrenje Centralne banke, obavljati i druge poslove, u skladu sa zakonom.

Na osnovu odobrenja Komisije za tržište kapitala i Centralne banke Crne Gore, Banka obavlja i sledeće poslove:

- kastodi poslove;
- poslove sa hartijama od vrijednosti:
 - o brokerski poslovi
 - o dilerski poslovi
 - o poslovi investicionog savjetnika.

Organi upravljanja Bankom su: Skupština akcionara i Odbor direktora. Odbor direktora Banke ima dva stalna tijela i to: Odbor za reviziju i Odbor za upravljanje kreditnim rizikom. Članove Odbora direktora Banke bira Skupština akcionara Banke. Odbor direktora Banke ima 5 (pet) članova, od kojih većina nijesu zaposleni u Banci.

Sjedište Banke je u Podgorici, u ul. Josipa Broza Tita br. 67. Na dan 31. decembra 2021. godine ukupan broj zaposlenih, radno angažovanih, u Banci je iznosio 225, od čega je njih 15 ustupljeno od strane agencija za zapošljavanje (31. decembra 2020. godine: 218 radno angažovanih, zaposlenih, od čega je njih 16 ustupljeno od strane agencija za zapošljavanje).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH ISKAZA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju pojedinačnih finansijskih iskaza

Banka sastavlja finansijske iskaze (u daljem tekstu „finansijski iskazi“) u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore („Sl. list CG“, br. 52/16) koji zahtijeva primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja, Zakonom o bankama ("Sl. list CG", br. 17/08, 44/10, 40/11 i 73/17) i odlukama Centralne banke Crne Gore koje regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Priloženi finansijski iskazi Banke pripremljeni su u skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih iskaza banaka („Sl. list CG“, br. 15/12, 18/13 i 24/18).

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja primjenjivala računovodstvene politike koje su zasnovane na računovodstvenim, bankarskim i poreskim propisima Crne Gore.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, Međunarodni računovodstveni standardi („MRS“) i Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja („MSFI“) objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa (IFAC) dobio pravo na prevod i objavljivanje. Dakle, samo MSFI i MRS zvanično usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji MSFI i MRS koji su zvanično prevedeni su iz 2009. godine (osim MSFI 7), kao i novodonijeti MSFI 10, 11, 12, i 13 koji se primjenjuju od 2013. godine. Centralna banka Crne Gore je u Odluci o minimalnim standardim za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br. 22/12, 55/12, 57/13, 44/17 i 82/17) propisala obaveznu primjenu MSFI 9 za banke počevši od 01. januara 2018. godine. Dodatno, primjena MSFI 16 – Lizing, u skladu sa odlukom Centralne Banke Crne Gore, je obavezna za godišnje periode koji počinju na dan 01. januar 2020.godine.

Imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju finansijskih iskaza Banke, priloženi finansijski iskazi se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS.

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa načelom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama. Banka je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u Napomeni 3, koje su zasnovane na računovodstvenim, bankarskim i poreskim propisima Crne Gore.

2.2. Pravila procjenjivanja

Finansijski izveštaji su sastavljeni na osnovu načela istorijske vrijednosti, osim za sledeće pozicije, koje se vrijednuju po fer vrijednosti:

- finansijski instrumenti po fer vrednosti kroz bilans uspeh,
- finansijski instrumenti po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat,
- finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

2.3. Funkcionalna i izvještajna valuta

Finansijski iskazi Banke su iskazani u eurima (EUR), koja je funkcionalna valuta Banke i zvanična valuta u kojoj se podnose finansijski iskazi u Crnoj Gori. Osim ako nije drugačije naznačeno, svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH ISKAZA (Nastavak)**2.4. Korišćenje procjenjivanja**

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza. Ipak, stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena.

Procjene, kao i pretpostavke na osnovu kojih su procjene izvršene, su rezultat redovnih provjera. Ukoliko se putem provjere utvrdi da je došlo do promjene u procijenjenoj vrijednosti sredstava i obaveza, utvrđeni efekti se priznaju u finansijskim izvještajima u periodu kada je došlo do promjene u procjeni, ukoliko promjena u procjeni utiče samo na taj obračunski period, ili u periodu kada je došlo do promjene u procjeni i narednim obračunskim periodima, ukoliko promjena u procjeni utiče na tekući i buduće obračunske periode.

U Napomeni 4 su date informacije o oblastima kod kojih je stepen procjene najveći i koje mogu imati najznačajniji efekat na iznose priznate u finansijskim izvještajima Banke.

2.5. Načelo stalnosti poslovanja

Uzimajući u obzir i okolnosti nastale usled pandemije COVID 19 kao i neizvjesnost oko ekonomskog oporavka, rukovodstvo Banke i dalje procjenjuje sa razumnom sigurnošću da će Banka nastaviti da posluje profitabilno u doglednoj budućnosti. Saglasno tome, finansijski izvještaji Banke sastavljeni su u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, koje podrazumijeva da će Banka nastaviti da posluje u budućnosti.

2.6. Usaglašenost potraživanja i obaveza

U skladu sa važećom zakonskom regulativom, Banka je izvršila usaglašavanje međusobnih potraživanja i obaveza sa povjeriocima i dužnicima Banke na dan 31.12.2021. godine.

2.7. Konsolidacija

Banka nema kontrolu ni nad jednim entitetom.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH ISKAZA (Nastavak)

2.8. Uticaj krize izazvane Covid-om 19 na poslovanje Banke

Tokom 2020. godine, zbog negativnog uticaja pandemije Covid-19 na poslovanje privrede, Centralna Banka Crne Gore i Vlada Crne Gore su propisale set mjera za ublažavanje ovog negativnog uticaja.

Navedene mjere su bile u primjeni tokom 2020. i 2021. godine i tokom ovog period odluke kojima su propisane mjere su više puta dopunjavane i mijenjane. Na 31.12.2021. godine važeća je bila Odluka o privremenim mjerama za ublažavanje negativnih uticaja epidemije zarazne bolesti COVID 19 na finansijski sistem ("Službeni list Crne Gore", br. 080/20 od 04.08.2020, 105/20 od 29.10.2020, 024/21 od 03.03.2021, 033/21 od 31.03.2021, 045/21 od 29.04.2021, 053/21 od 27.05.2021, 116/21 od 29.10.2021).

Banka je tokom 2020. i 2021. godine odobravalala svojim klijentima moratorijume na otplatu kredita u skladu sa privremenim mjerama propisanim od strane Centralne banke Crne Gore ali je moratorijum za sve klijenta završen tokom decembra 2021. godine tako da na kraju godine u kreditnom portfoliju Banke ne postoje klijenti koje koriste mjere za ublažavanje negativnih uticaja COVID 19.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Banka konzistentno primijenjuje usvojene Računovodstvene Politike i Procedure u svim periodima prezentiranim u finansijskim izveštajima.

Osnovne računovodstvene politike primijenjene kod sastavljanja finansijskih izvještaja za 2021. godinu navedene su dalje u tekstu.

3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata

Efektivna kamatna stopa iskazuje ukupne prihode koje banka naplaćuje od klijenta pri odobravanju i tokom otplate kredita, odnosno ukupne rashode banke koje ona realizuje putem isplata klijentu po osnovu primljenog depozita. Primjenom efektivne kamatne stope diskontovani novčani prilivi izjednačavaju se sa diskontovanim novčanim odlivima, koji se odnose na kredite i primljene depozite.

U skladu sa Odlukom o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite (Sl. list RCG, br. 48/03,55/03) osnovu jedinstvenog načina izračunavanja efektivne kamatne stope na kredite čine složeni kamatni račun i dekurzivni obračun. Jedinstveni način izračunavanja efektivne kamatne stope zasniva se na metodi neto sadašnje vrijednosti. Efektivna kamatna stopa je ona kamatna stopa čijom primjenom se diskontovana serija neto novčanih tokova izjednačava s nulom. Kod kredita ta stopa je dodatno prilagođena jednokratnim ekvivalentom uticaja diskontovanih novčanih priliva i odliva po osnovu novčanog zaloga koji služi za osiguranje naplate kredita. Kod kreditnog odnosa neto novčanim tokom u određenom periodu smatra se razlika između svih uplata u korist kreditora (priliva banke) i svih isplata u korist korisnika kredita (odliva banke) tokom tog perioda. Novčani tokovi uključuju svaki novčani transfer između korisnika kredita i kreditora, a nekad i trećeg lica, koji je direktno vezan uz odobrenje kredita, odnosno koji je dio uslova korišćenja kredita (npr. isplata glavnice, otplatna rata, jednokratna provizija za odobrenje kredita, nadoknada za servisiranje kreditne partije i sl.) ili koji uslovljava odobravanje kredita (npr. nadoknada za obradu kreditnog zahtjeva). Analogno tome, kod depozitnog odnosa, neto novčanim tokom u određenom periodu smatra se razlika između svih uplata u korist primaoca depozita (priliva banke) i svih isplata u korist deponenta, tj. vlasnika sredstava (odliva banke) tokom tog perioda.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata (Nastavak)**

Amortizovana vrijednost finansijskog sredstva ili finansijske obaveze predstavlja iznos po kome su finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza vrijednovani u trenutku inicijalnog priznavanja umanjena za otplate glavnice i uvećana ili umanjena za kumulativnu amortizaciju, obračunatu korišćenjem efektivne kamatne stope, razlike između inicijalnog iznosa i iznosa na dospeljuću, i za finansijska sredstva, korigovana za očekivani kreditni gubitak.

Bruto knjigovodstvena vrijednost finansijskog sredstva je amortizovana vrednost finansijskog sredstva prije umanjena za očekivani kreditni gubitak.

Efektivna kamatna stopa za finansijska sredstva i obaveze se obračunava pri inicijalnom priznavanju finansijskog sredstva ili obaveze. Pri kalkulaciji prihoda i rashoda kamata, efektivna kamatna stopa se primjenjuje na bruto knjigovodstvenu vrijednost sredstava (ukoliko sredstvo nije kreditno-obezvrijeđeno) ili amortizovanu vrijednost obaveza. Za finansijske instrumente sa promjenljivom kamatnom stopom, efektivna kamatna stopa se mijenja usljed periodičnih procjena tokova gotovine, kako bi reflektovala tržišno kretanje kamatnih stopa.

Za finansijska sredstva koja su postala kreditno-obezvrijeđena nakon inicijalnog priznavanja, prihod od kamata se obračunava primjenom metode efektivne kamatne stope na amortizovanu vrijednost finansijskog sredstva. Ukoliko finansijsko sredstvo nije više kreditno-obezvrijeđeno, obračun prihoda od kamata se ponovo vrši na bruto bazi tj. kamata se obračunava primjenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva.

Za finansijska sredstva koja su kreditno-obezvrijeđena u trenutku inicijalnog priznavanja, prihod od kamate se obračunava primjenom kreditno-prilagođene kamatne stope na amortizovanu vrijednost finansijskog sredstva. Obračun prihoda od kamata se ne vraća na bruto osnovicu ni kada se kreditni rizik poboljša.

3.2. Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi i rashodi od naknada i provizija koji su sastavni dio efektivne kamatne stope finansijskog sredstva ili finansijske obaveze su uključeni u obračun prihoda i rashoda od kamata uz primjenu metode efektivne kamatne stope.

Prihodi od naknada i provizija se priznaju u trenutku kada je korespodentna usluga izvršena. Prihodi od naknada i provizija obuhvataju naknade koje Banka obračunava i naplaćuje za obavljanje usluga platnog prometa u zemlji i inostranstvu, naprednih kanala prodaje, poslove garancija i akreditiva, kao i drugih usluga.

Rashodi naknada i provizija uglavnom se odnose na naknade za obavljanje usluga platnog prometa u zemlji i inostranstvu, naprednih kanala prodaje i naknade za ostale usluge, koje se priznaju kao rashod u trenutku kada je korespodentna usluga izvršena.

3.3. Neto dobitak/(gubitak) po osnovu finansijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja

Neto dobitak/(gubitak) po osnovu finansijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja uključuje dobitke umanjene za gubitke po osnovu finansijskih sredstava i finansijskih obaveza namijenjenih trgovanju, uključujući i sve realizovane i nerealizovane promjene fer vrijednosti.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.4. Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promjene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti knjižene su u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dobiti ili gubici od kursnih razlika.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

3.5. Lizing

Po osnovu ugovora o lizingu Društvo se pojavljuje kao korisnik lizinga. Društvo klasifikuje lizing kao finansijski u slučaju kada je ugovorom regulisano da se u osnovi svi rizici i koristi po osnovu vlasništva nad predmetom lizinga prenose na korisnika lizinga. Svi ostali ugovori o lizingu se klasifikuju kao ugovori o operativnom lizingu.

Lizing ugovori koji se odnose na zakup poslovnog prostora uglavnom predstavljaju operativni lizing. Sva plaćanja tokom godine po osnovu operativnog lizinga evidentirana su kao trošak u bilansu uspjeha ravnomjerno pravolinijski tokom perioda trajanja lizinga.

Sredstva koja se drže po osnovu ugovora o finansijskom lizingu se priznaju kao sredstva Društva po njihovoj fer vrijednosti ili ako je ta vrijednost niža po sadašnjoj vrijednosti minimalnih lizing rata utvrđenih na početku trajanja ugovora o lizingu. Na dan bilansa stanja obaveza za lizing je iskazana po sadašnjoj vrijednosti minimalnih lizing plaćanja.

Lizing rate su podijeljene na dio koji se odnosi na finansijski trošak i dio koji umanjuje obavezu po osnovu finansijskog lizinga tako da se postigne konstantna kamatna stopa na preostalom dijelu obaveze. Finansijski trošak se iskazuje direktno kao rashod perioda.

Međunarodni standard finansijskog izvještavanja 16 – Lizing (u daljem tekstu MSFI 16) zahtijeva da Banka obračuna sadašnju vrijednost obaveze po lizing ugovoru uzimajući u obzir ugovorena lizing plaćanja, period trajanja lizinga i diskontnu stopu.

Za obračun sadašnje vrijednosti imovine sa pravom korišćenja i obračun obaveze po osnovu lizinga uzima se ugovoreni neto iznos. Iznosi neodbitnog PDV-a po osnovu ugovora o zakupu zaključenih sa pravnim licima i porez na dohodak građana po ugovorima o zakupu zaključenih sa fizičkim licima knjiži se kao rashod perioda.

Iz perspektive mjerenja i evidentiranja lizinga, MSFI 16 zahtijeva različita procjenjivanja od kojih najznačajnija se odnose na period trajanja lizing ugovora kao i diskontne stope koja se koristi u obračunu sadašnje vrijednosti obaveze.

Pri obračunu perioda trajanja lizing ugovora, neophodno je uzeti u obzir:

- Period bez mogućnosti otkazivanja (koji uključuje period pokriven opcijom za prekid lizinga, ukoliko samo zakupodavac ima pravo da prekine lizing).
- Opcioni period za produžetak lizinga, ukoliko je zakupac relativno siguran da će upotrijebiti tu opciju.
- Periodi pokriveni opcijom za prekid lizinga, ukoliko je zakupac relativno siguran da neće upotrijebiti tu opciju.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.5. Lizing (Nastavak)

Što se tiče diskontne stope dozvoljeno je korišćenje stope implicitne za lizing ili inkrementalne stope pozajmljivanja korisnika lizinga. Banka se opredelila da primijeni inkrementalnu stopu zaduživanja, koja je bazirana na cijeni sopstvenih izvora finansiranja uvećanih za riziko premiju od 1%. Stope dobijene na ovaj način su interpolirane na način da se pokrije cjelokupan portfolio trajanja ugovora.

Banka je izabrala da koristi olakšice, koje su predložene standardom i u skladu sa tim se:

- Ugovori o zakupu čija je novonabavljena vrijednost objekta ili opreme koja se iznajmljuje manja od 5.000.00 EUR; i
- Ugovori o zakupu čiji je period zakupa kraći od 12 mjeseci na dan prve primjene ne priznaju u skladu sa zahtjevima MSFI 16.

Banka priznaje prava na korišćenje po osnovu lizing ugovora u okviru bilansa stanja kao zasebne kategorije nekretnina, postrojenja i opreme koja je uzeta u zakup.

Obaveze po osnovu lizing ugovora se prepoznaju u okviru ostalih obaveza i klasifikuju po ročnosti u skladu sa ugovorenim plaćanjima.

Troškovi pripisa kamate za lizing ugovore su prikazani u okviru rashoda od kamata. Troškovi amortizacije prava na korišćenje su prikazani kao trošak amortizacije perioda.

Računovodstvo davaoca lizinga u skladu sa MSFI 16 je u suštini nepromijenjeno u odnosu na računovodstvo prema MRS 17. Davaoci lizinga će nastaviti da klasifikuju sve ugovore o zakupu koristeći isti princip klasifikacije kao prema MRS 17 i razlikovati dvije vrste lizinga: operativni i finansijski lizing.

3.6. Porezi i doprinosi

Porez na dobit

Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica član 28 („Sl. List CG”, br. 65/01, 12/02, 80/04, br. 40/08, br. 86/09, br. 73/10, br. 40/11, br. 14/12, 61/13 i 055/16). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice.

Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Banke iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica (članovi 8. i 9. za usklađivanje prihoda i članovi 10. do 20. za usklađivanje rashoda) i Odlukom o kontnom okviru za banke Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG” 82/17).

Kapitalni gubici mogu se prebijati sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini. Ako se i poslije izvršenog prebijanja sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini pojavi kapitalni gubitak, poreski obveznik može prenijeti kapitalni gubitak na račun budućih kapitalnih dobitaka u narednih pet godina.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.6. Porezi i doprinosi (Nastavak)****Porez na dobit (Nastavak)***Odloženi porez na dobit*

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnove potraživanja i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim republičkim i lokalnim poreskim propisima.

3.7. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumijevaju gotov novac na računima blagajni, trezora (EUR i strana valuta), sredstva na računima kod Centralne banke Crne Gore (uključujući i račune za izdvajanje sredstava obavezne rezerve), sredstva na računima kod drugih banaka u zemlji i inostranstvu, sredstva kod agenata platnog prometa, čekovi i druga novčana potraživanja.

Gotovinski ekvivalenti su kratkoročna, visoko likvidna ulaganja koja se brzo pretvaraju u poznate iznose gotovine i nisu pod značajnim uticajem rizika promjena vrijednosti. Gotovinski ekvivalenti predstavljaju oročene depozite kod poslovnih banaka na period do tri mjeseca.

3.8. Finansijski instrumenti**3.8.1. Priznavanje**

Kupovina ili prodaja finansijskog sredstva ili obaveze se evidentira korišćenjem računovodstvenog obuhvatanja na datum saldiranja transakcije.

Finansijski instrumenti se inicijalno vrijednuju po fer vrijednosti koja uključuje transakcione troškove kod svih finansijskih sredstva ili obaveza osim onih koja se vrijednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha inicijalno se priznaju po fer vrednosti, a transakcioni troškovi terete troškove poslovanja u bilansu uspjeha.

3.8.2. Klasifikacija

Banka klasifikuje svu svoju finansijsku imovinu na osnovu poslovnog modela za upravljanje imovinom i ugovornih odredbi imovine.

Banka finansijska sredstva klasifikuje u sledeće četiri kategorije:

- Finansijska sredstva koja se vrijednuju po amortizovanom trošku (AC),
- Finansijska sredstva vrednovana po fer vrijednosti kroz ostali rezultat (FVOCI),
- Finansijska sredstva koja se obavezno vrijednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (obavezno po FVTPL) i
- Finansijska sredstva koja se opciono vrijednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (opciono po FVTPL).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)****3.8.2. Klasifikacija (Nastavak)**

Finansijske obaveze, osim obaveza po kreditima i finansijskih garancija, mjere se po amortizovanom trošku ili po FVTPL kada se drže radi trgovanja i derivativnih instrumenata ili se primjenjuje određivanje fer vrijednost.

3.8.3. Finansijska imovina i obaveze**3.8.3.1 Plasmani bankama, krediti i avansi dati klijentima, finansijska ulaganja po amortizovanom trošku**

Banka jedino mjeri Plasmane bankama, kredite i avanse date klijentima i ostala, finansijska ulaganja po amortizovanom trošku ukoliko su oba od sljedećih uslova ispunjena:

- Finansijsko sredstvo se drži u okviru poslovnog modela sa ciljem da se finansijsko sredstvo drži u svrhu prikupljanja ugovorenih novčanih tokova
- Ugovorni uslovi finansijskog sredstva daju na određene datume novčane tokove koji su isključivo isplate glavnice i kamate (SPPI – „solely payment of principal and interest“) na iznos neotplaćene glavnice.

3.8.3.2 Procjena poslovnog modela

Banka određuje svoj poslovni model na nivou koji najbolje odražava kako ona upravlja grupama finansijskih sredstava kako bi dostigla svoj poslovni cilj.

Poslovni model Banke se ne ocjenjuje na osnovu svakog pojedinačnog instrumenta, već na višem nivou grupisanih portfolia i zasniva se na posmatranim faktorima kao što su:

- Kako su učinak rada poslovnog modela i finansijske imovine u okviru tog poslovnog modela ocjenjeni i kako se izvještavaju ključnom osoblju rukovodstva,
- Rizici koji utiču na učinkovitost rada poslovnog modela (kao i finansijske imovine u okviru tog poslovnog modela) i naročito kako se upravlja tim rizicima,
- Kako se određuju naknade prema rukovodiocima (na primjer, da li je naknada zasnovana na fer vrijednosti sredstva kojim se upravlja ili na osnovu prikupljenih ugovorenih novčanih tokova),
- Očekivana učestalost, vrijednost i vrijeme prodaje su takođe važni aspekti procjene Banke.

Procjena poslovnog modela je zasnovana na razumnim očekivanim scenarijima bez uzimanja "najgoreg slučaja" ili "stresnog slučaja" u obzir. Ukoliko su novčani tokovi nakon inicijalnog priznavanja realizovani na drugačiji način od prvobitnih očekivanja Banke, Banka ne mijenja klasifikaciju preostalih finansijskih sredstava koja se nalaze u poslovnom modelu, ali uzima u obzir ove informacije kada procjenjuje novonastala ili tek kupljena finansijska sredstva.

3.8.3.3 SPPI test

Drugi korak u procesu klasifikovanja je da Banka procjenjuje ugovorne uslove finansiranja za identifikaciju da li ispunjavaju SPPI test.

'Glavnica' u svrhu ovog testa definiše se kao fer vrijednost finansijskog sredstva prilikom inicijalnog priznavanja i može se mijenjati tokom vijeka trajanja finansijskog sredstva (na primjer, ako postoje otplate glavnice ili amortizacija premije/diskonta).

Najznačajniji elementi kamate u okviru aranžmana za kreditiranje su obično uzimanje u obzir vremenske vrijednosti novca i kreditnog rizika. Da bi se izvršila SPPI ocjena, Banka primjenjuje procjenu i razmatra relevantne faktore kao što je valuta u kojoj je denominirana finansijska imovina, i period za koji je kamatna stopa određena.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)**3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)****3.8.3. *Finansijska imovina i obaveze (Nastavak)***3.8.3.3 SPPI test (Nastavak)

Nasuprot tome, ugovoreni uslovi koji uvode minimiziranu izloženost rizicima ili nestalnost u ugovorenim novčanim tokovima koji nisu povezani sa osnovnim aranžmanom za kreditiranje, ne dovode do ugovorenih novčanih tokova koji su isključivo plaćanja glavnice i kamate na neizmireni iznos. U takvim slučajevima, finansijsko sredstvo se mora mjeriti po FVTPL.

3.8.3.4 Dužnički instrumenti koji se vrijednuju po FVOCI

Banka po MSFI 9 primjenjuje novu kategoriju dužničkih instrumenata mjenjenih po FVOCI kada su oba sljedeća uslova ispunjena:

- Instrument se drži u okviru poslovnog modela, čiji cilj se postiže prikupljanjem ugovornih novčanih tokova i prodajom finansijske imovine,
- Ugovorni uslovi finansijskog sredstva prolaze SPPI test.

Dužnički instrumenti po FVOCI se naknadno mjere po fer vrijednosti sa dobitima i gubicima koji nastaju zbog promjena u fer vrijednosti priznatih u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (OCI). Prihodi od kamata i dobiti i gubici od kursnih razlika priznaju se u bilansu uspjeha na isti način kao i za finansijsku imovinu mjerenu po amortizovanom trošku. ECL („Expected Credit Loss“) obračun za dužničke instrumente po FVOCI objašnjen je u Napomeni 3.8.8.. Prilikom prestanka priznavanja, kumulativni dobiti ili gubici koji su prethodno priznati u OCI, reklasifikuju se iz OCI u bilans uspjeha.

3.8.3.5 Vlasnički instrumenti po FVOCI

Po inicijalnom priznavanju, Banka može da izabere da neopozivo klasifikuje neke vlasničke instrumente kao vlasničke instrumente po FVOCI kada ispunjavaju definiciju kapitala po MRS 32 Finansijski instrumenti: Prezentacija i ne drže se kao namijenjeni za trgovanje. Ovakva klasifikacija se određuje po principu instrument-po-instrument.

Dobici i gubici na ovim vlasničkim instrumentima se ne reklasifikuju u profit. Dividende se priznaju u bilans uspjeha kao i drugi operativni prihodi kada se utvrdi pravo na isplatu, osim kada Banka ima koristi od takvih prihoda kao povrat dijela troškova instrumenta, u tom slučaju se takvi dobiti evidentiraju u OCI. Vlasnički instrumenti po FVOCI nisu predmet procjene umanjenja vrijednosti.

3.8.3.6 Finansijska imovina i finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Finansijska imovina i finansijske obaveze u ovoj kategoriji se ne drže za trgovanje i određene su od strane rukovodstva prilikom inicijalnog priznavanja ili se obavezno moraju mjeriti po fer vrijednosti prema MSFI 9. Ovakva klasifikacija se određuje po principu instrument po instrument, kada je ispunjen jedan o sledećih kriterijuma:

- Klasifikacija eliminiše ili značajno smanjuje nekonzistentan tretman koji bi inače nastao od mjerenja imovine ili obaveza ili priznavanja dobitaka ili gubitaka na njima na drugačijoj osnovi ili
- Obaveze su dio grupe finansijskih obaveza (ili finansijske imovine, ili oba po MRS 39), kojima se upravlja i njihov rad ocjenjuje prema fer vrijednosti, u skladu sa dokumentovanim upravljanjem rizikom ili investicionom strategijom ili
- Obaveze koje sadrže jedan ili više ugrađenih derivata, osim ako ne modifikuju znatno novčane tokove koji bi inače bili zahtjevani prema ugovoru, ili je jasno sa malo ili bez analize kada se sličan instrument prvo razmatra, jasno da je odvajanje ugrađenog derivata ili više njih zabranjeno.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)****3.8.3. *Finansijska imovina i obaveze (Nastavak)*****3.8.3.6 *Finansijska imovina i finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (Nastavak)***

Finansijska imovina i finansijske obaveze po FVTPL evidentiraju se u bilansu stanja po fer vrijednosti. Promjene fer vrijednosti evidentiraju se u bilansu uspjeha, izuzev kretanja fer vrijednosti obaveza po FVTPL zbog promjena u sopstvenom kreditnom riziku Banke. Takve promjene u fer vrijednosti evidentiraju se u sopstvenoj kreditnoj rezervi kroz OCI i ne reklasifikuju se u bilans uspjeha. Kamata zarađena ili nastala na instrumentima po FVTPL je obračunata u prihodima od kamata ili troškovima kamate, odnosno, koristeći EKS, uzimajući u obzir bilo koji diskonta/premiju i kvalifikovane troškove transakcije koji su sastavni dio instrumenta. Prihod od dividendi od vlasničkih instrumenata po FVTPL se evidentira u bilansu uspjeha kao ostali operativni prihodi kada je utvrđeno pravo na isplatu.

3.8.4. *Reklasifikacija finansijske imovine i obaveza*

Banka ne reklasifikuje svoja finansijska sredstva nakon njihovog inicijalnog priznanja, osim u izuzetnim okolnostima kada Banka stiče, otuđuje ili prekida poslovnu liniju. Finansijske obaveze se nikada ne reklasifikuju.

3.8.5. *Prestanak priznavanja finansijske imovine i obaveza*

Banka prestaje priznavati finansijsko sredstvo, kao što je kredit klijentu, kada se pregovaraju uslovi i odredbe do te mjere da, u suštini, on postaje novi kredit, uz razliku priznatu kao dobit ili gubitak od prestanka priznavanja, u mjeri u kojoj gubitak zbog umanjenja vrijednosti još uvijek nije evidentiran. Novopriznati krediti se klasifikuju kao Stage 1 za potrebe mjerenja ECL-a, osim ako se novi kredit ne smatra POCL.

Prilikom procjene da li prestati sa priznavanjem kredita kupcu ili ne, između ostalog, Banka razmatra sljedeće faktore:

- Promjena valute kredita,
- Uvođenje kapitala,
- Promjena u ugovornoj stranci,
- Ako je modifikacija takva da instrument više ne ispunjava SPPI kriterije.

Ako izmjena ne rezultira u novčanim tokovima koji su bitno različiti, modifikacija ne dovodi do prestanka priznavanja. Na osnovu promjene u novčanim tokovima diskontovanim po originalnom EKS-u, Banka evidentira dobitak ili gubitak zbog modifikacije u mjeri u kojoj gubitak zbog umanjenja vrijednosti još uvijek nije evidentiran.

Priznavanje finansijske obaveze prestaje kada je obaveza ispunjena to jest kada je dug isplaćen, storniran ili istekao.

3.8.6. *Otpis*

Finansijska imovina otpisuje se djelimično ili u cijelosti samo ako Banka odustane od naplate. Ako je iznos koji treba otpisati veći od akumuliranih rezervisanja za kreditne gubitke, razlika se najprije obračunava kao dodatno rezervisanje koje se onda sučeljava sa bruto knjigovodstvenom vrijednošću. Bilo koja naknadna naplata umanjuje troškove za kreditne gubitke.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.8.7. *Forborne i modifikovani krediti*

Banka ponekad pravi koncesije ili izmjene prvobitnih uslova kredita kao odgovor na finansijske poteškoće dužnika, umjesto da uzme u posjed ili na drugi način izvrši naplatu kolaterala. Banka smatra kredit forborne kada su takve koncesije ili izmjene rezultat trenutnih ili očekivanih finansijskih poteškoća dužnika, a Banka se ne bi složila sa tim izmjenama u slučaju da je dužnik finansijski stabilan. Indikatori finansijskih poteškoća uključuju neizmirene obaveze po kovenantima, ili značajne zabrinutosti od strane Sektora za kreditne rizike. Forbearance može uključivati produženje roka otplate i saglasnost sa novim uslovima kredita. Nakon ponovnog pregovaranja o uslovima, svako umanjeње vrijednosti se mjeri pomoću originalne EKS izračunate prije izmjene uslova. Politika Banke je da prati forborne kredite da bi se osiguralo da će buduća plaćanja i dalje biti vjerovatna. Odluke o prestanku priznavanja i klasifikovanju u Stage 2 i Stage 3 utvrđuju se od slučaja do slučaja. Ukoliko se ovim procesima utvrdi gubitak po zajmu, njime se upravlja i objavljuje se kao obezvrijeđeno Stage 3 forborne sredstvo dok se ne naplati ili otpiše.

Reprogramirani krediti

Kod plasmana gdje postoje problemi u otplati, Banka uvijek prvo nastoji reprogramirati iste, ukoliko za to postoje uslovi, jer to smatra boljim rješenjem u odnosu na preuzimanje kolaterala. Reprogram može podrazumjevati produženje otplate i sporazum o novim uslovima kreditiranja. Nakon što su uslovi reprogramirani, kredit se više ne smatra dospjelim, ali se prati sa posebnom pažnjom kako bi se osiguralo da su ispunjeni svi kriterijumi i da buduća plaćanja budu izvjesna. Kredit je i dalje predmet pojedinačnog ili kolektivnog procjenjivanja i ispravke vrijednosti, koja se računa korišćenjem izvorne efektivne kamatne stope kredita i tretira se kao loš plasman u narednih šest mjeseci.

Kada se o kreditu ponovno pregovara ili je izmjenjen, ali se nije prestalo sa priznavanjem, Banka ponovo procjenjuje da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika. Banka takođe razmatra da li će se imovina klasifikovati kao Stage 3. Nakon što se sredstvo klasifikuje kao forborne, ostaje forborne najmanje 24 mjeseca probnog perioda. Da bi se kredit reklasifikovao iz forborne kategorije, klijent mora ispuniti navedene kriterijume:

- Svi njegovi zajmovi se moraju smatrati performing,
- Prošao je probni period od dvije godine od datuma kada je forborne ugovor performing,
- Redovna plaćanja veća od beznačajnog iznosa glavnice ili kamate se vrše najmanje pola probnog perioda,
- Korisnik nema nijedan ugovor sa kojim kasni više od 30 dana.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)****3.8.8 Umanjenje vrijednosti finansijske imovine i rezervacija*****Umanjenje vrijednosti finansijske imovine***

Procedura vrednovanja finansijskih sredstava Banke definiše okvir za adekvatno odmjeravanje ispravke vrijednosti usled kreditnih gubitaka u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja 9 ("MSFI 9") i Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama.

Procedura konkretno definiše:

- Opšte definicije vrste ispravke vrijednosti,
- Obim primjene u smislu izloženosti klijenta,
- Indikatore za test umanjena vrijednosti,
- Ključne principe za obračun ispravke vrijednosti: procjene toka gotovine, razlikovanje sredstava u odnosu na procjenu toka gotovine,
- Izuzetke u obračunu umanjena vrijednosti,
- Priznavanje kamate i prihoda od kamate nakon obezvređenja (unwinding),
- Proces budžetiranja, prognoziranja i monitoringa,
- Uloge i odgovornosti ključnih organizacionih djelova.

Kompletan portfolio se dijeli u tri stage-a:

U stage-u 1 su klijenti koji kasne manje od 30 dana. U Stage-u 1 kod kolektivnog obračuna, obračunava se očekivani kreditni gubitak za period od 12 mjeseci kao dio očekivanog kreditnog gubitka u cjelokupnom vijeku trajanja sredstva koji proizilazi iz slučaja default-a finansijskog sredstva tokom 12 mjeseci nakon datuma izvještavanja ili kraćeg perioda, ako je očekivani vijek trajanja finansijskog instrumenta manji od 12 mjeseci.

U stage-u 2 su klijenti koji ispunjavaju jedan od 4 kriterijuma koji ukazuju na postojanje povećanog kreditnog rizika, a odnose na povećane dane kašnjenja, porast PD koeficijenta ili pristupstvo na watch listi.

U stage-u 3 su klijenti koji pokazuju elemente obezvređenja, iskazano kroz porast dana kašnjenja, značajno pogoršanje u poslovanju ili imaju oznaku POCI.

Klijent može da migrira između stage-eva, osim ako je POCI (mora biti stage 3, do kraja finansijskog vijeka). Ako je reprogramiran, cooling period je 12 mjeseci, a ako nije reprogramiran onda je ovaj period 6 mjeseci.

Na dan inicijalnog priznavanja finansijskog sredstva, Banka je dužna da odredi da li je sredstvo obezvrijeđeno. Odgovornost za klasifikaciju je na sektorima iz komercijalne oblasti poslovanja koji pokreću inicijativu. Kod reprograma klijenata u prinudnoj naplati, odgovornost za klasifikaciju je na Službi za vođenje rizičnih plasmana. POCI oznaka se dodjeljuje na nivou ID (račun –partija), kod otvaranja novog računa-partije.

Definicija POCI sredstva: Reprogramirani krediti sa kašnjenjem većim od 90 dana ili reprogram kredita sa klasifikacijom C ili lošijom, po klasifikaciji CBCG (A, B1, B2, C1, C2, D i E) ili kupovina obezvrijeđenog finansijskog sredstva od drugih banaka.

Banka vrši podjelu portfolia na: I) individualnu procjenu i II) kolektivnu procjenu.

- I) Procjena na individualnoj osnovi (individual assessment - IA) radi se za sve dužničke instrumente (državne ili korporativne obveznice) za koje ne postoji rejting međunarodno priznate rejting agencije, kao i za sva novčana sredstva/depozite date bankama ili drugim finansijskim institucijama za koje ne postoji rejting međunarodno priznate rejting agencije.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)****3.8.8 Umanjenje vrijednosti finansijske imovine i rezervacija (Nastavak)*****Umanjenje vrijednosti finansijske imovine (Nastavak)***

Procjena na individualnoj osnovi za klijente čija je izloženost veća od EUR 50 hiljada se vrši u tri koraka:

- a. Analiza klijenata na individualnoj osnovi (obavezan IA) se vrši za sve klijente koji ispune jedan od 4 kriterijuma koja ukazuju na obezvređenje plasmana
- b. Analiza klijenata (poželjan IA – Obrazac procjene) koji ne ispunjavaju nijedan od 4 obavezna kriterijuma, ali ispunjavaju makar jedan dodatni kriterijum koji ukazuje na obezvređenje plasmana
- c. Analiza klijenata (Soft facts – Obrazac procjene) koji ne ispunjavaju nijedan od obavezna 4 kriterijuma, ali takođe nijedan od dodatnih kriterijuma.

Prilikom individualne procjene, za obračun očekivanih kreditnih gubitaka potrebno je uzeti u obzir nekoliko scenarija ponderisanih vjerovatnoća ishoda u toku trajanja finansijskog sredstva. Procjena se sastoji od razmatranja raspona mogućih ishoda, što obuhvata identifikaciju mogućih scenarija koji preciziraju iznos i vrijeme novčanih tokova za svaki ishod, kao i procijenjenu vjerovatnoću određenog ishoda.

Kod kreiranja novčanih tokova u većini slučajeva se očekuje maksimalni rok projektovanja toka novca do 5 godina. Uzimaju se uplate do konačne otplate ili maksimalno u narednih 5 godina, jer se planiranje preko 5 godina smatra nerealnim. Samo u izuzetnim slučajevima, ukoliko je racionalno uporište i činjenično dokazivo, može se uzeti i duži rok.

II) Procjena na kolektivnoj osnovi se vrši:

- Za sve klijente koji nijesu na individualnoj procjeni,
- Ako je ispravka vrijednosti za kreditne gubitke na individualnoj osnovi manja od obračuna na kolektivnoj osnovi – osim za specifične klijente, partije i gdje postoje jasne i lako utvrdive činjenice da je to realnost konkretnog plasmana.

Ako je klijent ocijenjen individualno, ne može se vratiti na kolektivnu procjenu u narednom kvartalu. Primjenjuje se „cooling“ period od 6 mjeseci.

U okviru kolektivne procjene definisana je podjela i podpodjela na:

- Pravna lica,
- Fizička lica (gotovinski, potrošački, stambeni krediti).

Obezvređenje za kreditne gubitke u Stage-u 1, za pojedini finansijski instrument predstavlja sumu tokom mjeseci (12 ili do preostalog roka dospjeća ako je manje od 12 mjeseci) umnožka izloženosti, marginalne vjerovatnoće nastanka default-a (PD), LGD a i diskontnog faktora. Diskontovanje se vrši korišćenjem mjesečne EKS kredita.

Za kolektivnu procjenu finansijskog instrumenta u Stage-u 2, obezvređenje za kreditne gubitke je jednako očekivanom kreditnom gubitku (ECL-Expected credit loss) u cjelokupnom vijeku trajanja kredita. ECL u cjelokupnom trajanju kredita je definisan kao skup svih mogućih događaja koji vode u status default-a tokom vijeka trajanja finansijskog sredstva.

Obezvređenje za kreditne gubitke u Stage –u 2 za pojedini finansijski instrument predstavlja sumu tokom preostalih mjeseci (cjelokupnog vijeka trajanja) umnožka izloženosti, marginalne vjerovatnoće nastanka default-a (PD), LGD–a i diskontnog faktora. Diskontovanje se vrši korišćenjem mjesečne EKS kredita.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)****3.8.8 Umanjenje vrijednosti finansijske imovine i rezervacija (Nastavak)*****Umanjenje vrijednosti finansijske imovine (Nastavak)***

Stage 3 sadrži obezvrijeđene finansijske instrumente. Ispravka vrijednosti za kreditne gubitke je obračunata kao umnožak neto izloženosti u trenutku nastanka default-a (Neto_EAD) i gubitka uslijed nastanka default-a (LGD).

Izloženost u trenutku nastanka statusa default-a (EAD) koja se primjenjuje pri obračunu očekivanog kreditnog gubitka zavisi od karakteristika finansijskog instrumenta:

- Krediti sa fiksiranim planom otplate (Term loans) – procjenom EAD krive vijeka trajanja finansijskog instrumenta, kako se kredit bliži datumu dospjeća,
- Garancije i akreditivi – fiksni EAD na datum dospjeća,
- Plasmani (kreditni) bez jasnog plana otplate, gdje se računa prosječan rok trajanja.

Obračun PD parametara se sastoji od sljedećih koraka:

1. Obračun tranzicionih matrica;
2. Izvođenje kumulativnog „lifetime“ PD-a;
3. Obračun marginalnog „lifetime“ PD-a;
4. Usklađivanje marginalnog PD-a za informacije „okrenutih budućnosti“ (tzv. forward looking).

Apsolutne tranzicione matrice se dobijaju iz istorijske podjele računa (plasmata) kroz vremenske kategorije (buckete). U apsolutnoj tranzicionoj matrici, elementi $X_{i,j}$ predstavlja broj računa (plasmata) sa početnim stanjem i , te stanjem j za sledeći mesec, gdje stanje predstavlja vremensku kategoriju (bucket).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)****3.8.8 Umanjenje vrijednosti finansijske imovine i rezervacija (Nastavak)*****Umanjenje vrijednosti finansijske imovine (Nastavak)***

Smanjivanje dimenzija apsolutne tranzicione matrice definisanjem statusa „Default“ koje uključuje vremenske kategorije (buckete) iznad 90 dana. Tako dobijena matrica transformiše se u relativnu tranzicionu matricu. Prilikom transformacije pretpostavka je da je status „Default“-a apsorpcioni, što znači da jednom kada je račun (plasman) u statusu Default-a, ostaje u statusu Default-a.

Kumulativni neusklađeni „lifetime“ PD dobija se korišćenjem pretpostavke Markovljevog lanca, stepenovanjem 1-mjesečne relativne tranzicione matrice.

Obračun marginalnog PD-a, dobija se kao razlika kumulativnog PD-a za dato stanje (bucket) u tekućem i prošlom mjesecu.

Banka uvodi informacije „okrenute budućnosti“ na način da, direktno usklađuje marginalne PD-e primjenom korektivnog faktora. Za prvih 36 mjeseci, marginalni PD je usklađen sa korektivnim faktorom, k , nakon čega usklađeni marginalni PD konvergira izvornom (neusklađenom) marginalnom PD-u. Period tokom kojeg se odvija konvergenicija je postavljen na 36 mjeseci, nakon čega nema prilagođavanja.

Veličina gubitka uslijed nastanka statusa default-a (LGD) je obračunata za neobezbijedene izloženosti. To jeste, kolateral nije uzet u obzir i pretpostavka da će naplata biti generisana iz novčanih tokova iz redovnog poslovanja. LGD parametri se obračunavaju po portfoliju i vremenskim kategorijama (bucketima). Za default kredite (vremesne kategorije 4 i više) LGD se utvrđuje poređenjem sume izloženosti po vremenskoj kategoriji inicijalno i nakon 12 mjeseci. U obračunu LGD parametara Banka koristi podatke iz perioda od 5 godina. Dobijeni rezultati se ekspertske koriguju linearnom interpolacijom kako bi osigurali kontinuitet rizika po kategorijama, tj. da bi LGD parametri imali rastući trend po vremenskim kategorijama (bucketima).

Obračun i odobravanje ispravke vrijednosti za pojedinačne rizike, kao i knjiženje odobrenih ispravki vrijednosti na kolektivnoj osnovi mogu i treba da se obavljaju kontinuirano.

Knjiženje se obavlja u Core sistemu Banke. Nakon knjiženja ispravki vrijednosti za očekivane kreditne gubitke kreiraju se izvještaji.

Ispravka vrijednosti za ECL u bilansu stanja se prikazuje na sljedeći način:

- Za finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti, ispravka vrijednosti umanjuje bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva;
- Za vanbilansne izloženosti (preuzete obaveze za nepovučene kredite i finansijske garancije) obezvredjenje se priznaje kao rezerva u pasivi bilansa stanja;
- Za dužničke instrumente koji su klasifikovani kao FVOCI ispravka vrijednosti se ne priznaje u bilansu stanja, budući da knjigovodstvena vrijednost ovih sredstava mora da bude jednaka njihovoj fer vrijednosti.

3.8.9 Uticaj pandemije COVID 19 na obračun ECL

Uzimajući u obzir kvantitativne i kvalitativne kriterijume koje se odnose na adekvatno odmjerenje očekivanog kreditnog rizika, a koji su povezani i sa uticajem pandemije COVID 19 na poslovanje privrednih društava, Banka je u toku 2020. godine radila na unapređenju interne metodologije vrednovanja finansijskih sredstava i definisanju strožijih kriterijuma za prelazak u stage 2 i stage 3. U skladu sa tim usvojena je i u primjeni je od 30.09.2020. godine Procedura vrednovanja finansijskih sredstava koja uzima veći broj kriterijuma kod obračuna ECL.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2021. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)****3.8.9 Uticaj pandemije COVID 19 na obračun ECL (Nastavak)**

U skladu sa navedenim osnovni kriterijumi za stage 2 i stage 3 su:

- U stage-u 2 su klijenti koji ispunjavaju jedan od 4 kriterijuma koji ukazuju na postojanje povećanog kreditnog rizika, a odnose se na povećane dane kašnjenja, porast PD koeficijenata ili pristustvo na watch listi.
- U stage-u 3 su klijenti koji pokazuju elemente obezvređenja, iskazano kroz porast dana kašnjenja, značajno pogoršanje u poslovanju ili imaju oznaku POCI.

Navedeni kriterijumi su rezultirali većim brojem klijenata u stage 2 i stage 3, što je dovelo do povećanja ECL i samim tim većim ispravkama.

3.9. Rezervisanja i obezvređenje kredita i potraživanja**Obračun rezervacija za potencijalne gubitke**

Banka je dužna da bilansne i vanbilansne stavke po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku klasifikuje u odgovarajuću klasifikacionu grupu kao i da izračuna rezervacije za potencijalne gubitke, u skladu sa važećom Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br. 22/12, 55/12, 57/13, 44/17, 82/17, 86/18 i 42/19). U skladu sa navedenom Odlukom, Banka je primijenila sljedeće procenete i dane kašnjenja po kategorijama rizičnosti za obračun rezervacije za potencijalne gubitke:

Kategorija rizika	Na dan 31. decembra 2021. godine	
	% rezervisanja	Dani kašnjenja
A	0,5	<30
B1	2	31-60
B2	7	61-90
C1	20	91-150
C2	40	151-270
D	70	271-365
E	100	>365

Dani kašnjenja nisu jedini kriterijum za klasifikaciju ali su imperativni kriterijum za klasifikaciju. Banka je dužna da utvrđuje razliku između iznosa rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke obračunatog u skladu sa internom metodologijom Banke primjenom Međunarodnog računovodstvenog standarda 9.

Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke predstavlja odbitnu stavku od sopstvenih sredstava Banke.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.10. Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna sredstva****Nekretnine, postrojenja i oprema**

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Rezidualna vrijednost i korisni vijek upotrebe sredstva se revidiraju, i po potrebi koriguju, na datum svakog bilansa stanja. Banka procjenjuje da li postoji objektivan dokaz da je umanjena vrijednost sredstva. Ukoliko postoji bilo koji od tih dokaza, vrši se procjena nadoknadivog iznosa. Nadoknadiv iznos je veći od neto prodajne cijene ili vrijednosti u upotrebi. Ukoliko je nadoknadiv iznos veći od knjigovodstvene vrijednosti, sredstvo ne bi trebalo da bude obezvrijeđeno.

Naknadni troškovi: troškovi zamjene djelova opreme (ugradnja novih rezervnih djelova), troškovi remonta i generalnih popravki poslovnih prostora priznaju se kao povećanje sadašnje vrijednosti poslovnih prostora odnosno opreme ako je vjerovatno da će po tom osnovu doći do priliva budućih ekonomskih koristi i ako se ti troškovi mogu pouzdano izmjeriti.

Troškovi nastali po osnovu tekućeg održavanja opreme: zamjena i ugradnja sitnih rezervnih djelova i potrošnog materijala, kao i troškovi svakodnevnih popravki, smatraju se rashodom perioda u kom su nastali.

Gubici ili dobiti nastali pri otuđenju ili rashodovanju poslovnih prostora i opreme utvrđeni su kao razlika između iznosa dobijenog prodajom i sadašnje vrijednosti po kojoj se poslovni prostor odnosno oprema vodi, i priznaju se u korist ili na teret bilansa uspjeha u periodu u kom je nastalo otuđenje ili rashodovanje.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost poslovnih prostora i opreme, a primjenom sljedećih godišnjih stopa, s ciljem da se poslovni prostor i oprema u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja. Primijenjene stope su sljedeće:

Glavne grupe	Stope amortizacije (%)
Građevinski objekti	2,00
Motorna vozila	15,00
Namještaj i ostala oprema	15,00 – 20,00
Kompjuterska oprema	33,33
Sitan inventar	50

Period amortizacije osnovnih sredstava počinje onda kada su sredstva raspoloživa za upotrebu. Dobici i gubici po osnovu otuđenja sredstva utvrđuju se kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti i iskazuju se u bilansu uspjeha.

Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se sastoje od softvera i licenci. Nematerijalna ulaganja koja su nabavljena priznaju se u visini nabavne vrijednosti na dan transakcije. Nakon početnog priznavanja, nematerijalna ulaganja se iskazuju u visini nabavne vrijednosti umanjene za akumuliranu amortizaciju i eventualno umanjenje vrijednosti uslijed obezvrijeđenja.

Troškovi koji se direktno mogu povezati sa određenim softverom i koji će generisati ekonomsku korist u periodu dužem od jedne godine, evidentiraju se kao nematerijalna ulaganja. Troškovi održavanja i razvoj kompjuterskih softvera se evidentiraju kao trošak u trenutku njihovog nastanka.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.10. Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna sredstva (Nastavak)

Nematerijalna ulaganja (Nastavak)

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost nematerijalnih ulaganja u periodu od 5 godina, s ciljem da se nematerijalna ulaganja u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja. Obračun amortizacije nematerijalnih ulaganja počinje kada se sredstva stave u upotrebu.

3.11. Kapital Banke

U okviru kapitala Banke iskazani su akcijski kapital, emisiona premija, rezerve Banke i akumulirani rezultat.

Akcijski kapital Banke obrazuje se iz uložених sredstava osnivača i akcionara Banke u novčanom i nenovčanom obliku. Zakonom o hartijama od vrijednosti definisano je da su hartije od vrijednosti dematerijalizovane i postoje u obliku elektronskog zapisa u kompjuterskom sistemu Centralnog Klirinškog Depozitarnog Društva. Izvod iz registra Centralnog Klirinškog Depozitarnog Društva je jedini i isključivi dokaz o vlasništvu nad hartijama od vrijednosti.

3.12. Naknade zaposlenima

Doprinosi kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Banka je, takođe, obavezna da od bruto zarada zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se evidentiraju na teret rashoda perioda na koji se odnose.

Obaveze po osnovu otpremnina pri odlasku u penziju ili drugih dugoročnih naknada zaposlenima

U skladu sa izvještajem aktuara, Banka je obračunala obavezu isplate otpremnina zaposlenima prilikom odlaska u penziju, u visini tri minimalne neto zarade.

Ukupni rashodi dugoročnih rezervisanja koji se odnose na buduće odlive po osnovu penzionisanja zaposlenih procjenjuju se na osnovu aktuarskog obračuna. Za potrebe procjene Banka angažuje ovlašćenog aktuara koji vrši obračun budućih obaveza, diskontovanjem procijenjenih budućih odliva, korišćenjem aktuarske metode projektovanja po jedinici prava.

Obaveze se odmjeravaju u visini sadašnje vrijednosti budućih izdataka, uzimajući u obzir rast budućih zarada i drugih uslova, koji se raspodjeljuju na ugodnosti zaposlenih na osnovu prošlog i budućeg radnog vijeka.

3.13. Pravična (fer) vrijednost

Fer vrijednost predstavlja cijenu koja bi bila dobijena za transakciju prodaje sredstva ili plaćanja za prenos obaveze u redovnoj transakciji između učesnika na tržištu na datum vrednovanja. Utvrđivanje fer vrijednosti bazirano je na pretpostavci da se transakcija održala na primarnom tržištu sredstva ili obaveze ili, u odsustvu primarnog tržišta, na najpovoljnijem tržištu za sredstvo ili obavezu.

U slučaju da za sredstvo ili obavezu postoji primarno tržište, fer vrijednost predstavlja cijena na tom tržištu.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.13. Pravična (fer) vrijednost (Nastavak)

Fer vrijednost sredstva ili obaveze se vrednuje korišćenjem pretpostavki koje bi koristili učesnici na tržištu kada utvrđuju cijenu sredstva ili obaveze, pretpostavljajući da učesnici na tržištu djeluju u svom najboljem ekonomskom interesu.

Fer vrijednost nefinansijskog sredstva uzima u obzir mogućnost tržišnog učesnika da generiše najveće i najbolje ekonomske koristi korišćenjem tog sredstva ili prodajom drugom učesniku na tržištu koji bi najviše i najbolje iskoristio sredstvo.

Banka koristi tehnike vrednovanja koje su odgovarajuće u okolnostima i za koje su dostupni podaci korišćeni za utvrđivanje fer vrijednosti, pri čemu se maksimizira korišćenje relevantnih uočljivih ulaznih podataka i minimizira korišćenje neuočljivih ulaznih podataka. Tehnike vrednovanja se revidiraju periodično, kako bi na odgovarajući način odrazile tekuće tržišne uslove.

Sva sredstva i obaveze koja se vrednuju po fer vrijednosti ili čija se fer vrijednost objelodanjuje u finansijskim iskazima klasifikovana su u tri nivoa hijerarhije fer vrijednosti:

- Nivo 1 - Kotirane tržišne cijene (nekorigovane) na aktivnom tržištu za istovjetna sredstva ili obaveze
- Nivo 2 - Korišćenje tehnike vrednovanja za koje je najniži nivo ulaznog podatka značajnog za utvrđivanje fer vrijednosti direktno ili indirektno uočljiv
- Nivo 3 - Korišćenje tehnike vrednovanja za koje najniži nivo ulaznog podatka značajnog za utvrđivanje fer vrijednosti nije uočljiv

Za sredstva ili obaveze koje se kontinuirano vrednuju po fer vrijednosti u finansijskim iskazima, Banka utvrđuje ponovnom procjenom kategorizacije na svaki izvještajni datum da li su se desili prelazi između nivoa hijerarhije.

3.14. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju onda kada:

- Banka ima sadašnju zakonsku ili izvedenu obavezu kao rezultat prethodnih događaja;
- je u većoj mjeri vjerovatno da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava i
- se iznos obaveze može pouzdano procijeniti.

Rezervisanja se odmjeravaju po sadašnjoj vrijednosti izdataka potrebnih za izmirenje obaveza.

Rezervisanja se revidiraju na datum svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procjenu. Ukoliko više nije vjerovatno da će odliv sredstava koji generišu ekonomske koristi biti potreban za izmirenje date obaveze, rezervisanje se ukida preko bilansa uspjeha.

3.15. Finansijske garancije

Finansijske garancije predstavljaju ugovore kojima se Banka obavezuje da izvrši plaćanja njihovim korisnicima za gubitke nastale zbog neispunjavanja obaveze plaćanja određenog dužnika po dospjeću obaveze, a u skladu sa uslovima dužničkog instrumenta. Obaveze po finansijskim garancijama se inicijalno priznaju po fer vrijednosti, a inicijalna fer vrijednost se amortizuje tokom trajanja finansijske garancije. Obaveza po osnovu garancije se naknadno odmjerava u iznosu koji je veći od amortizovane vrijednosti i sadašnje vrijednosti očekivanog budućeg plaćanja (kada je plaćanje po osnovu garancije vjerovatno). Finansijske garancije se evidentiraju u okviru vanbilansnih stavki.

Primljena naknada je priznata u bilansu uspjeha.

4. RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PRETPOSTAVKE

Rukovodstvo vrši procjene i donosi pretpostavke koje utiču na vrijednost sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini. Računovodstvene procjene i pretpostavke se kontinuirano vrijednuju i zasnivaju se na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se vjeruje da će u datim okolnostima biti razumna.

Rukovodstvo vrši procjene i pretpostavke koje se odnose na budućnost. Rezultirajuće računovodstvene procjene će, po definiciji, rijetko biti jednake ostvarenim rezultatima. Procjene i pretpostavke koje sadrže rizik da će prouzrokovati materijalno značajne korekcije knjigovodstvene vrijednosti sredstava i obaveza u toku naredne finansijske godine su prikazane u daljem tekstu.

Gubici od umanjenja vrijednosti finansijske imovine

Mjerenje umanjenja vrijednosti u skladu sa MSFI 9 za sve kategorije finansijske imovine zahtijeva pretpostavku, posebno za procjenu iznosa i vrijeme budućih novčanih tokova i vrijednosti kolaterala prilikom utvrđivanja gubitaka od umanjenja vrijednosti i procjene značajnog povećanja kreditnog rizika. Ove procjene su podstaknute brojnim faktorima, te promjenama koje mogu rezultirati različitim nivoima rezervisanja za umanjenje vrijednosti. Obračun ECLa Banke predstavlja izlazne podatke kompleksnih modela sa nizom pretpostavki u vezi sa izborom varijabli i njihovim međuzavisnostima.

Elementi ECL modela koji obuhvataju računovodstvene pretpostavke i procjene uključuju:

- Klasifikacija finansijskih sredstava: procjena poslovnog modela za upravljanje finansijskim sredstvima i procjena da li ugovoreni uslovi finansijskih sredstava zadovoljavaju SPPI test;
- Definisane kriterija Banke za procjenu da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika finansijskog sredstva u odnosu na inicijalno priznavanje, definisanje metodologije za uključivanje prospektivnih informacija za obračun ECL i izbor i odobrenje modela koji se koriste za obračun ECL;
- Razvoj ECL modela, uključujući različite formule i izbor ulaznih podataka.

Pravična (fer) vrijednost

Određivanje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza za koje ne postoji uočljiva tržišna cijena zahtijeva korišćenje različitih tehnika vrednovanja. Za finansijske instrumente kojima se ne trguje često i koji imaju nisku cjenovnu transparentnost, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva određene stepene varijacije u procjenjivanju koji zavise od likvidnosti, koncentracije, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnih pretpostavki i ostalih rizika koji utiču na određeni instrument.

Potencijalne obaveze

Potencijalne obaveze obuhvataju rezervisanja za otpremnine i rezervisanja za sudske sporove. Za potrebe obračuna i vrednovanja potencijalnih obaveza rukovodstvo Banke definiše pretpostavke o vjerovatnoći i iznosu odliva resursa, odnosno potencijalnom ishodu i iznosu obaveza po osnovu sudskih sporova. Rukovodstvo Banke vrši procjenu iznosa rezervisanja za odliv sredstava po osnovu sudskih sporova na bazi procjene, od strane pravnih zastupnika Banke, vjerovatnoće da će do odliva sredstava zaista doći prema ugovorenoj ili zakonskoj obavezi iz prošlih perioda.

Trošak dugoročnih benefita zaposlenih određen je na osnovu aktuarskog obračuna, uz primjenu aktuarskih pretpostavki: diskontna stopa, budući rast zarada u skladu sa stopom inflacije i napredovanja, i rast zarada po osnovu minulog rada, kao i promjene u broju zaposlenih koji stiču pravo za isplatu naknade. S obzirom na dugoročnu prirodu ovih planova, procjene su predmet značajne neizvjesnosti. Aktuarski obračun vrši nezavisni aktuar.

4. RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PRETPOSTAVKE (Nastavak)

Korisni vijek trajanja nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme

Određivanje korisnog vijeka trajanja nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme se zasniva na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i na anticipiranom tehničkom razvoju i promjenama na koje utiče veliki broj ekonomskih ili industrijskih faktora. Adekvatnost određenog korisnog vijeka trajanja se preispituje na godišnjem nivou ili kada god postoji indikacija da je došlo do značajne promjene faktora koji su predstavljali osnov za određivanje korisnog vijeka trajanja. Banka vrši pregled vijeka trajanja nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme u svakom periodu godišnjeg izvještavanja.

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA

5.1 Upravljanje rizicima

Banka je uspostavila sveobuhvatni sistem upravljanja rizicima koji obuhvataju definisanu strategiju za upravljanje rizicima, usvojene politike i procese za upravljanje rizicima, definisana ovlašćenja i odgovornosti za upravljanje rizicima, efikasan i pouzdan sistem informacione tehnologije, procedure za nepredviđene situacije, stresno testiranje.

Banka je u svome poslovanju izložena različitim rizicima od kojih su najznačajniji:

- kreditni rizik;
- tržišni rizik;
- rizik likvidnosti;
- operativni rizik.

Strategija upravljanja rizicima sadrži: pregled, ciljeve i kriterijume svih rizika kojima je Banka izložena ili može da bude izložena. Procedure za upravljanje rizicima su dizajnirane da identifikuju i analiziraju rizike, da definišu odgovarajuće limite i kontrole za upravljanje rizicima, kao i da prate izloženost Banke pojedinim rizicima. Procedure za upravljanje rizicima su predmet redovne kontrole u cilju adekvatnog odgovora na nastale promjene na tržištu, proizvodima i uslugama.

Sektor za kontrolu rizika je odgovoran za praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima i usaglašenost sa procedurama za upravljanje rizicima i definisanim limitima o čemu se mjesečno izvještava Odboru direktora. Pored toga, praćenje izloženosti Banke kreditnom riziku je u nadležnosti Sektora za upravljanje rizicima. Banka takođe prati najave i izmjene u zakonskoj regulativi i analizira uticaj rizika kako bi blagovremeno uskladila svoje poslovanje sa propisima.

Banka testira osjetljivost Banke na pojedine vrste rizika i na zbirnoj osnovi, korišćenjem više vrsta stres scenarija. Pod stres scenarijom podrazumijevaju se pretpostavke o promjenama tržišnih i drugih faktora koje mogu imati značajan materijalni uticaj na poslovanje Banke.

5.2. Kreditni rizik

U svom poslovanju Banka nastoji da posluje sa klijentima dobre kreditne sposobnosti, kako bi smanjila što je više moguće izloženost kreditnom riziku koji predstavlja rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da dugovanja prema Banci izmire u potpunosti i na vrijeme. Banka vrši rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti, a koji se odnose na gubitke nastale na dan bilansa stanja. Prilikom donošenja odluke o kreditiranju vodi se računa o promjenama u privredi, odnosno stanju pojedinih privrednih grana koje čine dio kreditnog portfolija Banke, a koji mogu dovesti do gubitaka koji se razlikuju od gubitaka po osnovu kojih je izvršeno rezervisanje na dan bilansa stanja.

Centralna banka Crne Gore je donijela Odluku o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“ br. 22/12, 55/12, 57/13, 44/17, 82/17 i 86/18), koja se primjenjuje od 1. januara 2013. godine, i koja podrazumijeva primjenu Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja prilikom vrednovanja i iskazivanja stavki vanbilansne aktive i vanbilansnih stavki.

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

Shodno navedenoj Odluci, Banka je utvrdila metodologiju za procjenu obezvređenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama. Banka metodologiju dosljedno primjenjuje, preispituje najmanje jednom godišnje i po potrebi prilagođava rezultatima preispitivanja, kao i prilagođava pretpostavke na kojima je metodologija zasnovana.

Ublažavanje kreditnog rizika podrazumijeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou Banke, odnosno održavanje prihvatljivog kreditnog portfolija. Ublažavanje kreditnog rizika se sprovodi kroz ugovaranje adekvatnih sredstava obezbjeđenja potraživanja.

5.2.1. Upravljanje kreditnim rizikom

Izloženost kreditnom riziku ispoljava se kao rizik finansijskog gubitka koji nastaje kao posljedica nemogućnosti dužnika da ispuní sve ugovorene obaveze prema Banci. Banka upravlja preuzetim kreditnim rizikom tako što određuje limite u odnosu na velike kredite, pojedinačne korisnike kredita i povezana lica. Pomenuti rizici se kontinuirano prate i predmet su kontrole koja se vrši jednom godišnje ili češće. Svi krediti iznad propisanog limita odobreni su od strane Odbora za upravljanje kreditnim rizikom.

U skladu sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore, granska koncentracija kredita je predmet kontinuiranog praćenja.

Izloženost riziku po pojedinačnim zajmoprimaocima, uključujući druge banke i finansijske institucije, dalje se ograničava tako što se utvrđuje podlimit u odnosu na bilansnu i vanbilansnu izloženost. Stvarna izloženost u odnosu na utvrđene limite se redovno prati.

Upravljanje izloženošću kreditnom riziku vrši se redovnom analizom sposobnosti korisnika kredita i potencijalnih korisnika kredita da otplaćuju obaveze. Klijentima sa određenim problemima u poslovanju Banka odobrava reprogramiranje potraživanja, kako bi se maksimalno iskoristile raspoložive mogućnosti za namirenje potraživanja, a da istovremeno sposobnost korisnika kredita da uredno servisira dugove bude održiva.

Preuzete i potencijalne obaveze po osnovu kredita

Primarna svrha ovih instrumenta je da se obezbijedi da sredstva budu dostupna klijentu u skladu sa zahtjevima. Garancije i aktivirani akreditivi predstavljaju neopozive garancije Banke da će izvršiti plaćanje u slučaju da klijent ne može da ispuní svoje obaveze prema trećim stranama, i stoga nose isti kreditni rizik kao i krediti. Dokumentarni i komercijalni akreditivi koji predstavljaju pismenu izjavu o obavezi Banke preuzetog u ime klijenta, a kojom se trećem licu daje ovlašćenje da kod Banke vuče mjenice do iznosa dogovorenog posebnim uslovima su obezbijedeni osnovnom isporukom robe na koju se odnose, te stoga, nose manji rizik nego direktna pozajmica.

5.2.2. Rezervisanja – ispravke vrijednosti, za gubitke po osnovu umanjavanja vrijednosti

Na dan sastavljanja finansijskih iskaza Banka procjenjuje da li postoje bilo kakvi indikatori koji ukazuju na to da je došlo do umanjavanja vrijednosti finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava, u skladu sa zahtjevima MSFI 9. Indikatore koje Banka primjenjuje kod identifikacije značajnog povećanja kreditnog rizika, a u skladu sa MFSI 9, i na osnovu čega klasifikuje imovinu kao stage 1, 2 ili 3 su:

- promjena vjerovatnoće nastanka statusa neizmirenja obaveza, odnosno PD tokom vijeka trajanja izloženosti je veći od njenog PD tokom vijeka trajanja pri početnom priznavanju za više od 200%
- apsolutni nivo PD, odnosno 12-mjesečni PD izloženosti na izvještajni datum je veći od 20%
- kašnjenje u plaćanju kamate ili glavnice;
- restrukturiranje plasmana i/ili PRK status;
- lista praćenja (watch lista)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
5.2. Kreditni rizik (Nastavak)
5.2.2. Rezervisanja – ispravke vrijednosti, za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti (Nastavak)

- status neizmirivanja obaveza na nivou grupe povezanih lica;
- kao i set dodatnih kriterijuma koji mogu ukazivati na finansijske poteškoće u poslovanju pravnih lica.

U skladu sa usvojenom metodologijom, Banka procjenjuje da li postoje objektivni dokazi o umanjenju vrijednosti pojedinačno za finansijska sredstva koja su pojedinačno značajna.

Izračunavanje sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih tokova gotovine obezbijeđenog finansijskog sredstva odražava novčane tokove koji mogu biti rezultat isključivanja umanjena za troškove pribavljanja i prodaje kolaterala, bez obzira na to da li je isključenje vjerovatno ili ne.

U svrhe zajedničke procjene umanjenja vrijednosti, finansijska sredstva koja nisu pojedinačno značajna se grupišu na osnovu sličnih karakteristika kreditnog rizika.

5.2.3. Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

Sljedeća tabela prikazuje bruto maksimalnu izloženost kreditnom riziku bilansnih i vanbilansnih pozicija:

	31.12.2021.		31.12.2020.	
	Bruto	Neto	Bruto	Neto
I. Pregled aktive				
Novčana sredstva i računi depozita kod Centralnih banaka	235.881	235.881	163.390	163.390
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>				
-Kreditni i potraživanja od banaka	44.007	43.893	22.217	22.060
-Kreditni i potraživanja od klijenata	238.173	221.729	229.963	215.395
-Hartije od vrijednosti	3.562	3.552	1.108	1.107
-Ostala finansijska sredstva	2.109	1.943	1.924	1.786
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat</i>				
-Hartije od vrijednosti	139.886	139.886	128.150	128.150
<i>Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja</i>				
-Hartije od vrijednosti	7.465	7.465	-	-
Ostala poslovna potraživanja	1.603	1.587	1.663	1.644
	672.686	655.936	548.415	533.532
II. Vanbilansne stavke				
Plative garancije	30.074	29.907	27.311	27.052
Činidbene garancije	21.597	21.571	27.567	27.497
Preuzete neopozive obaveze	29.684	29.179	36.608	35.900
Ostale vrste garancija i akreditivi	15.986	15.945	19.680	19.622
	97.341	96.602	111.166	110.071
Ukupno (I+II)	770.027	752.538	659.581	643.603

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.2. Kreditni rizik (Nastavak)****5.2.3. Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama (Nastavak)**

Izloženost kreditnom riziku kontroliše se pribavljanjem instrumenata obezbjeđenja i garancija pravnih i fizičkih lica.

Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat - hartije od vrijednosti su klasifikovana u Stage-u 1, jer u okviru istih nisu evidentirana kašnjenja u namirenju potraživanja, a nema ni drugih indikatora promjena stage-a (nema restrukturiranja, nema ih na watch listama). Fer vrijednost mark to market se primjenjuje samo za likvidne, utržive i rangirane hartije od vrijednosti (S&P, Moodys, Fitch), dok za ostale hartije od vrijednosti se primjenjuje Mark to model. Ispravka vrijednosti se obračunava na bazi Collective Assessment-a za likvidne, utržive i rangirane hartije od vrijednosti, a za sve ostale ispravka vrijednosti se obračunava na bazi Individual Assessment-a.

Prije odobravanja kredita i drugih plasmana Banka procjenjuje dužnikovu kreditnu sposobnost uzimajući u obzir kriterijume koje je utvrdila internim aktom, kao i pravnu valjanost i procijenjenu vrijednost kolaterala.

Vrijednost kolaterala izračunava se kao njegova neto vrijednost, pod kojom se podrazumijeva tržišna vrijednost umanjena za sve troškove koji se odnose na realizaciju kolaterala.

Tipovi instrumenata obezbjeđenja su:

- depoziti;
- pravo zaloge na industrijskim mašinama, hartijama od vrijednosti, zalihama i vozilima;
- hipoteke na nepokretnostima i fiducijarni prenos vlasništva;
- mjenice;
- ovlašćenja;
- administrativne zabrane;
- žiranti;
- polise osiguranja;
- garancije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana

Kvalitet finansijskih sredstava izloženih kreditnom riziku prikazan je kako slijedi:

KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA, BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

					U hiljadama EUR				
31.12.2021.	S1	S2	S3	Ukupno	Ispravka vrijednosti S1	Ispravka vrijednosti S2	Ispravka vrijednosti S3	Ukupno ispravka vrednosti	Neto
Stambeni	87	124	14	225	-	-	-	-	225
Gotovinski	71.350	16.115	9.546	97.011	(1.020)	(1.456)	(2.746)	(5.222)	91.789
Kupovina automobila	307	8	12	327	(2)	-	(12)	(14)	313
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	-	-	2	2	-	-	-	-	2
Ostalo	4.090	1.451	695	6.236	(25)	(35)	(263)	(323)	5.913
Ukupno stanovništvo	75.834	17.698	10.269	103.801	(1.047)	(1.491)	(3.021)	(5.559)	98.242
Velika preduzeća	3.956	637	5.201	9.794	(15)	(9)	(124)	(148)	9.646
Srednja preduzeća	1.453	10.812	14.003	26.268	(31)	(1.256)	(1.879)	(3.166)	23.102
Mala preduzeća	25.503	36.643	36.164	98.310	(550)	(2.155)	(4.866)	(7.571)	90.739
Država	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	30.912	48.092	55.368	134.372	(596)	(3.420)	(6.869)	(10.885)	123.487
Ukupno	106.746	65.790	65.637	238.173	(1.643)	(4.911)	(9.890)	(16.444)	221.729
Banke	44.007	-	-	44.007	(114)	-	-	(144)	43.893

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

Kvalitet finansijskih sredstava izloženih kreditnom riziku prikazan je kako slijedi:

KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA, BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

31.12.2020.					U hiljadama EUR				
	S1	S2	S3	Ukupno	Ispravka vrijednosti S1	Ispravka vrijednosti S2	Ispravka vrijednosti S3	Ukupno ispravka vrednosti	Neto
Stambeni	129	184	17	330	-	(2)	-	(2)	328
Gotovinski	66.737	17.562	9.137	93.436	(1.404)	(1.368)	(1.960)	(4.732)	88.704
Kupovina automobila	351	76	16	443	(3)	(2)	(6)	(11)	432
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	-	-	1	1	-	-	-	-	1
Ostalo	3.693	1.674	647	6.014	(38)	(63)	(181)	(282)	5.732
Ukupno stanovništvo	70.910	19.496	9.818	100.224	(1.445)	(1.435)	(2.147)	(5.027)	95.197
Velika preduzeća	3.509	2.914	973	7.396	(31)	(29)	(92)	(152)	7.244
Srednja preduzeća	3.695	17.529	11.072	32.296	(22)	(1.905)	(1.313)	(3.240)	29.056
Mala preduzeća	21.419	41.142	27.486	90.047	(378)	(2.276)	(3.495)	(6.149)	83.898
Država	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	28.623	61.585	39.531	129.739	(431)	(4.210)	(4.900)	(9.541)	120.198
Ukupno	99.533	81.081	49.349	229.963	(1.876)	(5.645)	(7.047)	(14.568)	215.395
Banke	22.217	-	-	22.217	(157)	-	-	(157)	22.060

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.2. Kreditni rizik (Nastavak)****5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)**

Potraživanja od klijenata u Stage 1 prikazana su u tabelama ispod:

31.12.2021.	U hiljadama EUR				
	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Ukupno
Stambeni	87	-	-	-	87
Gotovinski	71.123	227	-	-	71.350
Kupovina automobila	307	-	-	-	307
Ostalo	3.785	305	-	-	4.090
Ukupno stanovništvo	75.302	532	-	-	75.834
Velika preduzeća	3.956	-	-	-	3.956
Srednja preduzeća	1.453	-	-	-	1.453
Mala preduzeća	25.459	44	-	-	25.503
Privredni klijenti	30.868	44	-	-	30.912
Ukupno	106.170	576	-	-	106.746
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	44.007	-	-	-	44.007

31.12.2020.	U hiljadama EUR				
	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Ukupno
Stambeni	129	-	-	-	129
Gotovinski	66.485	252	-	-	66.737
Kupovina automobila	351	-	-	-	351
Ostalo	3.407	286	-	-	3.693
Ukupno stanovništvo	70.372	538	-	-	70.910
Velika preduzeća	3.509	-	-	-	3.509
Srednja preduzeća	3.695	-	-	-	3.695
Mala preduzeća	21.370	49	-	-	21.419
Država	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	28.574	49	-	-	28.623
Ukupno	98.946	587	-	-	99.533
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	22.217	-	-	-	22.217

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.2. Kreditni rizik (Nastavak)****5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)**

Potraživanja od klijenata u Stage 2 prikazana su u tabelama ispod:

31.12.2021.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31- 60 dana	Od 61- 90 dana	U hiljadama EUR	
					Preko 90 dana	Ukupno
Stambeni	124	-	-	-	-	124
Gotovinski	12.609	2.873	603	30	-	16.115
Kupovina automobila	8	-	-	-	-	8
Ostalo	1.042	310	73	26	-	1.451
Ukupno stanovništvo	13.783	3.183	676	56	-	17.698
Velika preduzeća	637	-	-	-	-	637
Srednja preduzeća	10.812	-	-	-	-	10.812
Mala preduzeća	35.375	494	769	5	-	36.643
Privredni klijenti	46.824	494	769	5	-	48.092
Ukupno	60.607	3.677	1.445	61	-	65.790
od čega: restrukturirana	8.838	41	424	-	-	9.303
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

31.12.2020.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31- 60 dana	Od 61- 90 dana	U hiljadama EUR	
					Preko 90 dana	Ukupno
Stambeni	166	18	-	-	-	184
Gotovinski	13.077	2.521	1.845	119	-	17.562
Kupovina automobila	72	4	-	-	-	76
Ostalo	1.193	279	150	52	-	1.674
Ukupno stanovništvo	14.508	2.822	1.995	171	-	19.496
Velika preduzeća	2.914	-	-	-	-	2.914
Srednja preduzeća	17.529	-	-	-	-	17.529
Mala preduzeća	39.515	316	1.276	35	-	41.142
Privredni klijenti	59.958	316	1.276	35	-	61.585
Ukupno	74.466	3.138	3.271	206	-	81.081
od čega: restrukturirana	10.065	50	381	-	-	10.496
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.2. Kreditni rizik (Nastavak)****5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)**

Potraživanja od klijenata u Stage 3 prikazana su u tabelama ispod:

						U hiljadama EUR
31.12.2021.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31- 60 dana	Od 61- 90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Stambeni	14	-	-	-	-	14
Gotovinski	5.502	696	109	31	3.208	9.546
Kupovina automobila	-	-	-	-	12	12
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	-	-	-	-	2	2
Ostalo	252	62	9	9	363	695
Ukupno stanovništvo	5.768	758	118	40	3.585	10.269
Velika preduzeća	5.201	-	-	-	-	5.201
Srednja preduzeća	13.963	-	-	-	40	14.003
Mala preduzeća	29.469	2.871	317	2	3.505	36.164
Privredni klijenti	48.633	2.871	317	2	3.545	55.368
Ukupno	54.401	3.629	435	42	7.130	65.637
od čega: restrukturirana	5.171	5	-	-	482	5.658
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

						U hiljadama EUR
31.12.2020.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31- 60 dana	Od 61- 90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Stambeni	17	-	-	-	-	17
Gotovinski	6.085	321	289	7	2.435	9.137
Kupovina automobila	-	-	-	-	16	16
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	-	-	-	-	1	1
Ostalo	240	88	14	11	294	647
Ukupno stanovništvo	6.342	409	303	18	2.746	9.818
Velika preduzeća	973	-	-	-	-	973
Srednja preduzeća	10.993	-	16	-	63	11.072
Mala preduzeća	22.005	246	1.084	50	4.101	27.486
Privredni klijenti	33.971	246	1.100	50	4.164	39.531
Ukupno	40.313	655	1.403	68	6.910	49.349
od čega: restrukturirana	7.095	-	188	-	563	7.846
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

Potraživanja od klijenata u Stage 3 prikazana su u tabelama ispod:

31.12.2021.	Bruto izloženost	Ispravka vrijednosti	S 3 potraživanja	Restruktuirana S 3 potraživanja	Ispravka vrijednosti S3	U hiljadama EUR	
						Učešće S3 potraživanja u bruto izloženosti	Iznos sredstava obezbeđenja za S3
Stanovništvo	103.801	(5.559)	10.269	39	(3.021)	9,89%	17.245
Stambeni	225	-	14	-	-	6,22%	71
Gotovinski	97.011	(5.222)	9.546	34	(2.746)	9,84%	16.630
Kupovina automobila	327	(14)	12	-	(12)	3,67%	18
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	2	-	2	-	-	100,00%	30
Ostalo	6.236	(323)	695	5	(263)	11,14%	496
Privredni klijenti	134.372	(10.885)	55.368	5.619	(6.869)	41,21%	102.728
Poljoprivreda	2.701	(425)	124	-	(11)	4,59%	785
Prerađivačka industrija	7.443	(396)	1.899	4.460	(263)	25,51%	8.715
Električna energija	7.074	(517)	5.810	-	(410)	82,13%	5.578
Građevinarstvo	27.917	(3.910)	14.362	-	(2.830)	51,45%	27.287
Trgovina na veliko i malo	39.492	(2.171)	16.928	571	(1.637)	42,86%	26.804
Uslužne delatnosti	843	(35)	118	306	-	14,00%	295
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	4.059	(231)	2.283	-	(97)	56,25%	6.981
Ostalo	44.843	(3.200)	13.844	282	(1.621)	30,87%	26.283
Ukupno	238.173	(16.444)	65.637	5.658	(9.890)	27,56%	119.973
Potraživanja od banaka	44.007	(114)	-	-	-	0,00%	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

Potraživanja od klijenata u Stage 3 prikazana su u tabelama ispod:

31.12.2020.	Bruto izloženost	Ispravka vrijednosti	S 3 potraživanja	Restruktuirana S 3 potraživanja	Ispravka vrijednosti S3	U hiljadama EUR	
						Učešće S3 potraživanja u bruto izloženosti	Iznos sredstava obezbeđenja za S3
Stanovništvo	100.224	(5.027)	9.818	50	(2.147)	9,80%	18.490
Stambeni	330	(2)	17	-	-	5,15%	71
Gotovinski	93.436	(4.732)	9.137	34	(1.960)	9,78%	17.465
Kupovina automobila	443	(11)	16	-	(6)	3,61%	18
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	1	-	1	-	-	100,00%	104
Ostalo	6.014	(282)	647	16	(181)	10,76%	832
Privredni klijenti	129.739	(9.541)	39.531	7.796	(4.900)	30,47%	85.575
Poljoprivreda	3.355	(100)	435	410	(28)	12,97%	140
Prerađivačka industrija	10.311	(316)	3.578	188	(179)	34,70%	11.070
Električna energija	1.393	(114)	-	-	-	0,00%	-
Građevinarstvo	28.747	(2.619)	10.779	4.505	(1.738)	37,50%	22.959
Trgovina na veliko i malo	33.845	(1.674)	9.053	952	(879)	26,75%	16.175
Uslužne delatnosti	1.012	(26)	-	323	-	0,00%	-
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	3.952	(230)	1.853	42	(101)	46,89%	6.251
Ostalo	47.124	(4.462)	13.833	1.376	(1.975)	29,35%	28.980
Ukupno	229.963	(14.568)	49.349	7.846	(7.047)	21,46%	104.065
Potraživanja od banaka	22.217	(157)	-	-	-	0,00%	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.2. Kreditni rizik (Nastavak)****5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)**

U tabelama ispod, prikazane su promjene Stage 3, odnosno problematičnih potraživanja:

U hiljadama EUR

	Bruto 31.12.2020.	Novi S3 klijenti	Smanjenje postojecih S3 klijenata	Uvecanje postojecih S3 klijenata	Zatvoreni S3 klijenti	Bruto 31.12.2021.
Stambeni	17	-	(3)	-	-	14
Gotovinski	9.137	3.814	(1.049)	336	(2.692)	9.546
Kupovina automobile	16	-	(4)	-	-	12
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	1	-	-	2	(1)	2
Ostalo	647	185	(104)	102	(135)	695
Stanovništvo	9.818	3.999	(1.160)	440	(2.828)	10.269
Velika preduzeća	973	4.558	(77)	247	(500)	5.201
Srednja preduzeća	11.072	7.591	(3.150)	26	(1.536)	14.003
Mala preduzeća	27.486	21.747	(3.371)	214	(9.912)	36.164
Država	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	39.531	33.896	(6.598)	487	(11.948)	55.368
Ukupno	49.349	37.895	(7.758)	927	(14.776)	65.637
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.2. Kreditni rizik (Nastavak)****5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)**

U tabelama ispod, prikazane su promjene Stage 3, odnosno ispravke problematičnih potraživanja:

U hiljadama EUR

	Bruto 31.12.2020.	Novi S3 klijenti	Smanjenje postojecih S3 klijenata	Uvecanje postojecih S3 klijenata	Zatvoreni S3 klijenti	Bruto 31.12.2021.
Stambeni	-	-	-	-	-	-
Gotovinski	(1.960)	(714)	175	(575)	328	(2.746)
Kupovina automobile	(6)	-	-	(6)	-	(12)
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	-	-	-	-	-	-
Ostalo	(181)	(61)	35	(90)	34	(263)
Stanovništvo	(2.147)	(775)	210	(671)	362	(3.021)
Velika preduzeća	(92)	(118)	8	(2)	80	(124)
Srednja preduzeća	(1.313)	(972)	295	-	111	(1.879)
Mala preduzeća	(3.495)	(1.988)	311	(819)	1.125	(4.866)
Država	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	(4.900)	(3.078)	614	(821)	1.316	(6.869)
Ukupno	(7.047)	(3.853)	824	(1.492)	1.678	(9.890)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

5.2.4.1. Restruktuirani krediti i plasmani

U tabelama ispod dat je pregled restrukturiranih potraživanja:

	U hiljadama EUR									
	Restruktu-irana potraživanja-Bruto izloženost	S1 restruktuirana potraživanja	S2 restruktuirana potraživanja	S3 restruktuirana potraživanja	Ispravka vrednosti restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 1 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 2 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 3 restrukturiranih potraživanja	Učešće rest potraživanja u bruto izloženosti	Iznos sredstava obezbeđenja za restrukturirana potraživanja
31.12.2021.										
Stanovništvo	4.254	-	4.215	39	693	-	690	3	4%	3.596
Gotovinski	4.249	-	4.215	34	693	-	690	3	4%	3.596
Ostalo	5	-	-	5	-	-	-	-	0%	-
Privredni klijenti	10.707	-	5.088	5.619	1.763	-	888	875	8%	26
Poljoprivreda	10	-	10	-	-	-	-	-	0%	-
Prerađivačka industrija	8.904	-	4.444	4.460	1.604	-	860	744	120%	-
Građevinarstvo	-	-	-	-	-	-	-	-	0%	-
Trgovina na veliko i malo	695	-	124	571	83	-	12	71	2%	-
Uslužne djelatnosti	516	-	210	306	-	-	-	-	61%	26
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	-	-	-	-	-	-	-	-	0%	-
Ostalo	582	-	300	282	76	-	16	60	1%	-
Ukupno	14.961	-	9.303	5.658	2.456	-	1.578	878	6%	3.622
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	0%	0

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

5.2.4.1. Restruktuirani krediti i plasmani (Nastavak)

U tabelama ispod dat je pregled restrukturiranih potraživanja:

	U hiljadama EUR									
	Restruktu-irana potraživanja-Bruto izloženost	S1 restrukturirana potraživanja	S2 restrukturirana potraživanja	S3 restrukturirana potraživanja	Ispravka vrednosti restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 1 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 2 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 3 restrukturiranih potraživanja	Učešće rest potraživanja u bruto izloženosti	Iznos sredstava obebeđenja za restukturirana potraživanja
31.12.2020.										
Stanovništvo	664	-	614	50	(78)	-	(74)	(4)	1%	848
Stambeni										
Gotovinski	635	-	601	34	(77)	-	(74)	(3)	1%	516
Ostalo	29	-	13	16	(1)	-	-	(1)	0%	332
Privredni klijenti	17.678	-	9.882	7.796	(2.834)	-	(1.670)	(1.164)	14%	41.493
Poljoprivreda	410	-	-	410	(11)	-	-	(11)	12%	140
Prerađivačka industrija	720	-	532	188	(66)	-	(55)	(11)	7%	1.809
Građevinarstvo	4.524	-	19	4.505	(563)	-	-	(563)	16%	10.442
Trgovina na veliko i malo	1.806	-	854	952	(328)	-	(95)	(233)	5%	4.310
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	42	-	-	42	-	-	-	-	1%	38
Ostalo	10.176	-	8.477	1.699	(1.866)	-	(1.520)	(346)	22%	24.754
Ukupno	18.342	-	10.496	7.846	(2.912)	-	(1.744)	(1.168)	8%	42.341
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	0%	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.2. Kreditni rizik (nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (nastavak)

5.2.4.1. Restruktuirani krediti i plasmani (nastavak)

U tabelama ispod dat je pregled restrukturiranih potraživanja:

U hiljadama EUR

**PROMJENE RESTUKTUIRANIH S2
 POTRAŽIVANJA**

	Bruto 31.12.2020.	Nova restruktuirana S2 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S2 potraživanja	Uticaj kursu	Druge promene	Bruto 31.12.2021.	Neto 31.12.2021.
Stambeni	-	-	-	-	-	-	-
Gotovinski	601	3.614	(30)	-	30	4.215	3.525
Kupovina automobile	-	-	-	-	-	-	-
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	13	-	(13)	-	-	-	-
Stanovništvo	614	3.614	(43)	-	30	4.215	3.525
Velika preduzeća	-	-	-	-	-	-	-
Srednja preduzeća	8.931	4.002	-	-	-	12.933	3.208
Mala preduzeća	1.509	299	(509)	-	-	1.299	989
Država	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	(558)	-	(93)	-	(8.493)	(9.144)	-
Privredni klijenti	9.882	4.301	(602)	-	(8.493)	5.088	4.197
Ukupno	10.496	7.915	(645)	-	(8.463)	9.303	7.722
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

5.2.4.1. Restruktuirani krediti i plasmani (Nastavak)

U tabelama ispod dat je pregled restrukturiranih potraživanja:

U hiljadama EUR

**PROMJENE RESTUKTUIRANIH S3
 POTRAŽIVANJA**

	Bruto 31.12.2020.	Nova restrukturirana S3 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S3 potraživanja	Uticaj kursu	Druge promene	Bruto 31.12.2021.	Neto 31.12.2021.
Stambeni	-	-	-	-	-	-	-
Gotovinski	34	-	-	-	-	34	31
Kupovina automobile	-	-	-	-	-	-	-
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	16	-	(14)	-	3	5	-
Stanovništvo	50	-	(14)	-	3	39	31
Velika preduzeća	-	-	-	-	-	-	-
Srednja preduzeća	5.691	245	(245)	-	(2.526)	3.165	3.463
Mala preduzeća	2.105	1.310	(961)	-	-	2.454	1.272
Država	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	14	(14)	-	-	-	17
Privredni klijenti	7.796	1.569	(1.220)	-	(2.526)	5.619	4.752
Ukupno	7.846	1.569	(1.234)	-	(2.523)	5.658	4.783
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

5.2.4.2. Krediti i potraživanja od komitenata pokriveni kolateralima

31.12.2021.	U hiljadama EUR											
	S 1 klijenti				S 2 klijenti				S 3 klijenti			
	Nekretnine	Depoziti	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Ostali kolaterali	Ukupno
Stambeni	87	-	-	87	124	-	-	124	14	-	-	14
Gotovinski	16.261	1.503	53.586	71.350	4.710	556	10.849	16.115	5.045	415	4.086	9.546
Kupovina automobila	11	-	296	307	-	-	8	8	-	-	12	12
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2
Ostalo	309	192	3.589	4.090	42	43	1.366	1.451	86	31	578	695
Stanovništvo	16.668	1.695	57.471	75.834	4.876	599	12.223	17.698	5.147	446	4.676	10.269
Velika preduzeća	1.705	-	2.251	3.956	135	-	502	637	4.836	-	365	5.201
Srednja preduzeća	327	2	1.124	1.453	8.850	(8)	1.970	10.812	13.836	50	117	14.003
Mala preduzeća	19.457	177	5.869	25.503	29.884	321	6.438	36.643	28.982	540	6.642	36.164
Privredni klijenti	21.489	179	9.244	30.912	38.869	313	8.910	48.092	47.654	590	7.124	55.368
Ukupno	38.157	1.874	66.715	106.746	43.745	912	21.133	65.790	52.801	1.036	11.800	65.637
Potraživanja od banaka	-	-	44.007	44.007	-	-	-	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

5.2.4.2. Krediti i potraživanja od komitenata pokriveni kolateralima (Nastavak)

U hiljadama EUR

31.12.2020.	S 1 klijenti				S 2 klijenti				S 3 klijenti			
	Nekretnine	Depoziti	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Ostali kolaterali	Ukupno
Stambeni	129	-	-	129	184	-	-	184	17	-	-	17
Gotovinski	13.825	1.532	51.380	66.737	5.571	858	11.133	17.562	5.186	371	3.580	9.137
Kupovina automobila	15	-	336	351	-	-	76	76	-	-	16	16
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Ostalo	385	182	3.126	3.693	281	101	1.292	1.674	81	45	521	647
Stanovništvo	14.354	1.714	54.842	70.910	6.036	959	12.501	19.496	5.285	416	4.117	9.818
Velika preduzeća	1.704	-	1.805	3.509	145	-3	2.772	2.914	855	-	118	973
Srednja preduzeća	128	2	3.565	3.695	14.352	83	3.094	17.529	10.935	-	137	11.072
Mala preduzeća	14.726	252	6.441	21.419	31.837	580	8.725	41.142	22.892	713	3.881	27.486
Privredni klijenti	16.558	254	11.811	28.623	46.334	660	14.591	61.585	34.682	713	4.136	39.531
Ukupno	30.912	1.968	66.653	99.533	52.370	1.619	27.092	81.081	39.967	1.129	8.253	49.349
Potraživanja od banaka	-	-	22.217	22.217	-	-	-	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NastavaK)**5.2. Kreditni rizik (NastavaK)****5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (NastavaK)****5.2.4.2. Krediti i potraživanja od komitenata pokrivena kolateralima (NastavaK)****Fer vrijednost sredstava obezbjeđenja**

	31. decembar 2021.	U hiljadama EUR 31. decembar 2020.
Depoziti	21.325	31.407
Zaloga	63.671	69.538
Hipoteke i fiducije	393.905	377.024
Polise	11.924	9.797
Garancije	350	350
Ukupno	491.175	488.116
Grupno procijenjeni plasmani	31. decembar 2021.	U hiljadama EUR 31. decembar 2020.
Depoziti	17.845	29.392
Zaloga	20.228	24.279
Hipoteke i fiducije	166.640	181.648
Polise	11.924	9.722
Garancije	350	350
	216.987	245.391
Individualno procijenjeni plasmani	31. decembar 2021.	U hiljadama EUR 31. decembar 2020.
Depoziti	3.480	2.015
Zaloga	43.443	45.259
Hipoteke i fiducije	227.265	195.376
Polise	-	75
Garancije	-	-
Ukupno	274.188	242.725

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

5.2.4.3. Geografska koncentracija

Geografska koncentracija izloženosti Banke kreditnom riziku je prikazana u sljedećoj tabeli:

U hiljadama EUR

31.12.2021.	Potraživanja od S1 i S2 klijenata				Potraživanja od S 3 klijenta			
	Crna Gora	Evropska Unija	SAD i Kanada	Ostale zemlje	Crna Gora	Evropska Unija	SAD i Kanada	Ostale zemlje
Stanovništvo	84.032	4.385	384	4.731	10.212	-	-	57
Stambeni	211	-	-	-	14	-	-	-
Gotovinski	78.018	4.379	384	4.684	9.501	-	-	45
Kupovina automobila	315	-	-	-	12	-	-	-
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	-	-	-	-	2	-	-	-
Ostalo	5.488	6	-	47	683	-	-	12
Privredni klijenti	77.842	1.162	-	-	55.368	-	-	-
Poljoprivreda	2.577	-	-	-	124	-	-	-
Prerađivačka industrija	5.544	-	-	-	1.899	-	-	-
Električna energija	1.264	-	-	-	5.810	-	-	-
Građevinarstvo	13.554	-	-	-	14.362	-	-	-
Trgovina na veliko i malo	22.564	-	-	-	16.928	-	-	-
Uslužne delatnosti	726	-	-	-	118	-	-	-
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	1.776	-	-	-	2.283	-	-	-
Ostalo	29.837	1.162	-	-	13.844	-	-	-
Ukupno	161.874	5.547	384	4.731	65.580	-	-	57
Potraživanja od banaka	5.002	32.072	-	6.933	-	-	-	-
Hartije od vrijednosti	78.385	51.556	519	20.453	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

5.2.4.3. Geografska koncentracija (Nastavak)

Geografska koncentracija izloženosti Banke kreditnom riziku je prikazana u sljedećoj tabeli:

U hiljadama EUR

31.12.2020.	Potraživanja od S1 i S2 klijenata				Potraživanja od S 3 klijenta			
	Crna Gora	Evropska Unija	SAD i Kanada	Ostale zemlje	Crna Gora	Evropska Unija	SAD i Kanada	Ostale zemlje
Stanovništvo	82.996	4.304	-	3.106	9.651	2	-	165
Stambeni	313	-	-	-	17	-	-	-
Gotovinski	76.996	4.285	-	3.018	8.976	-	-	161
Kupovina automobila	427	-	-	-	16	-	-	-
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	-	-	-	-	1	-	-	-
Ostalo	5.260	19	-	88	641	2	-	4
Privredni klijenti	88.565	1.643	-	-	39.531	-	-	-
Poljoprivreda	2.920	-	-	-	435	-	-	-
Prerađivačka industrija	6.734	-	-	-	3.578	-	-	-
Električna energija	1.393	-	-	-	-	-	-	-
Građevinarstvo	17.969	-	-	-	10.779	-	-	-
Trgovina na veliko i malo	24.790	-	-	-	9.053	-	-	-
Uslužne delatnosti	1.012	-	-	-	-	-	-	-
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	2.099	-	-	-	1.853	-	-	-
Ostalo	31.648	1.643	-	-	13.833	-	-	-
Ukupno	171.561	5.947	-	3.106	49.182	2	-	165
Potraživanja od banaka	5.003	16.400	-	814	-	-	-	-
Hartije od vrijednosti	85.556	32.359	1.565	9.768	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.2. Kreditni rizik (nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (nastavak)

5.2.4.4. Industrijska koncentracija

Koncentracija po djelatnostima izloženosti Banke kreditnom riziku, sa umanjnjem za obezvrjeđenje vrijednosti je prikazana u sljedećoj tabeli:

U hiljadama EUR

	<u>Finansije</u>	<u>Transport, saobraćaj i telekomunikacije</u>	<u>Usluge pružanja i smještaja ishrane</u>	<u>Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla</u>	<u>Građevinarstvo</u>	<u>Energetika</u>	<u>Vađenje rude i kamena</u>	<u>Administracija i pomoćne uslužne djelatnosti</u>	<u>Trgovina nekretnima</u>	<u>Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo</u>	<u>Proizvodnja</u>	<u>Ostalo</u>	<u>Fizička lica</u>	<u>Ukupno</u>
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>														
Kreditni i potraživanja od banaka	43.893	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	43.893
Kreditni i potraživanja od klijenata	2.526	5.977	17.846	37.321	24.007	6.557	4.651	1.679	3.829	2.276	7.047	9.771	98.242	221.729
Hartije od vrijednosti												3.552		3.552
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat</i>														
Hartije od vrijednosti	78.198	-	35	57	-	-	-	-	95	-	-	61.501	-	139.886
<i>Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja</i>														
Hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7.465	-	7.465
31. decembar 2021. godine	124.617	5.977	17.881	37.378	24.007	6.557	4.651	1.679	3.924	2.276	7.047	82.289	98.242	416.525
31. decembar 2020. godine	90.943	10.662	20.790	32.220	26.128	1.640	4.047	2.131	3.817	3.256	9.996	65.884	95.198	366.712

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.2. Kreditni rizik (Nastavak)****5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)****5.2.4.5. Vanbilansna evidencija**

Ročnost vanbilansnih stavki po kojima je Banka izložena kreditnom riziku je sljedeća:

	U hiljadama EUR			
	Nepovučene kreditne linije	Garancije	Akreditivi	Ukupno
31. decembar 2021. godine				
Do 1 godine	27.220	57.981	298	85.499
Od 1 do 5 godina	2.171	9.369	-	11.540
Preko 5 godina	293	9	-	302
	29.684	67.359	298	97.341
	Nepovučene kreditne linije	Garancije	Akreditivi	Ukupno
31. decembar 2020. godine				
Do 1 godine	32.726	61.138	249	94.113
Od 1 do 5 godina	3.042	13.170	-	16.212
Preko 5 godina	840	0	-	840
	36.608	74.308	249	111.165

5.3. Tržišni rizik

Banka je izložena tržišnim rizicima. Tržišni rizici se javljaju u slučaju otvorenih pozicija, a zbog promjene kamatnih stopa i promjene kursa valute. Limiti za izloženost tržišnim rizicima su interno propisani i usklađeni sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

5.3.1. Devizni rizik

Finansijska pozicija i novčani tokovi Banke su izloženi efektima promjena kursa valuta. Izloženost deviznom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
5.3. Tržišni rizik (Nastavak)
5.3.1. Devizni rizik (Nastavak)

Izloženost riziku od promjena kursa valuta na dan 31. decembra 2021. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

U hiljadama EUR	USD	GBP	CHF	Ostalo	Ukupno
Devizna sredstva	26.432	1.989	1.176	44	29.641
Obaveze u devizama	26.477	2.067	1.217	30	29.791
Neto otvorena pozicija:					
- 31. decembra 2021. godine	(45)	(78)	(41)	14	(150)
- 31. decembra 2020. godine	284	(10)	(31)	37	280
% osnovnog kapitala:					
- 31. decembra 2021. godine	0%	0%	0%	0%	
- 31. decembra 2020. godine	1%	0%	0%	0%	
Agregatna otvorena pozicija:					
- 31. decembra 2021. godine	(150)				
- 31. decembra 2020. godine	280				
% osnovnog kapitala:					
- 31. decembra 2021. godine	(0,36)%				
- 31. decembra 2020. godine	0,67%				

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.3. Tržišni rizik (Nastavak)****5.3.1. Devizni rizik (Nastavak)**

U sljedećoj tabeli je prikazan scenario promjene deviznog kursa u rasponu od +10% do -10% u odnosu na EUR.

	Ukupno	Iznos u stranoj valuti	U hiljadama EUR Promjena kursa	
			10%	-10%
Sredstva				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	235.881	2.631	263	(263)
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>				
Kredit i potraživanja od banaka	43.893	9.906	991	(991)
Kredit i potraživanja od klijenata	221.729	485	49	(49)
Hartije od vrijednosti	3.552	-	-	-
Ostala finansijska sredstva	1.943	-	-	-
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat</i>				
Hartije od vrijednosti	139.886	14.730	1.473	(1.473)
<i>Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja</i>				
Hartije od vrijednosti	7.465	-	-	-
Ostala poslovna potraživanja	2.293	1.889	189	(189)
Ukupno sredstva	656.642	29.641	2.964	(2.964)
Obaveze				
<i>Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti</i>				
Depoziti banaka	1.714	-	-	-
Depoziti klijenata	548.259	28.031	2.803	(2.803)
Kredit klijenata koji nisu banke	22.667	-	-	-
Ostale finansijske obaveze	396	-	-	-
Rezerve	1.127	-	-	-
Ostale obaveze - bilans	16.528	1.760	176	(176)
Subordinisani dug	17.232	-	-	-
Ukupne obaveze	607.923	29.791	2.979	(2.979)
Ostale obaveze (garancije i akreditivi) - vanbilans	67.657	-	-	-
Senzitivnost neto izloženosti deviznom riziku na promjene kursa stranih valuta:				
- 31. decembar 2021. godine			(15)	15
- 31. decembar 2020. godine			28	(28)

Na dan 31. decembra 2021. godine, pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni promjenom deviznog kursa EUR u odnosu na ostale valute za +10% odnosno -10%, dobit Banke bi se povećala,

odnosno smanjila za iznos od EUR 15 hiljada (31. decembar 2020. godine: dobit bi se povećala, odnosno smanjila za iznos od EUR 28 hiljada). Uzrok male izloženosti Banke promjeni deviznog kursa je činjenica da je najveći dio potraživanja i obaveza Banke izražen u EUR.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.3. Tržišni rizik (Nastavak)****5.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa**

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembra 2021. godine:

	U hiljadama EUR		
	<u>Kamatonosno</u>	<u>Nekamatonosno</u>	<u>Ukupno</u>
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	14.466	221.415	235.881
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>			
Kredit i potraživanja od banaka	38.907	4.986	43.893
Kredit i potraživanja od klijenata i ostala finansijska sredstva	221.729	-	221.729
Hartije od vrijednosti	3.552	-	3.552
Ostala finansijska sredstva	1.943	-	1.943
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat</i>			
Hartije od vrijednosti	127.444	12.442	139.886
<i>Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja</i>			
Hartije od vrijednosti	-	7.465	7.465
Ostala poslovna potraživanja	1.426	867	2.293
Ukupna sredstva	409.467	247.175	656.642
OBAVEZE			
<i>Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti</i>			
Depoziti banaka	1.714	-	1.714
Depoziti klijenata	487.337	60.922	548.259
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	22.667	-	22.667
Ostale finansijske obaveze	-	396	396
Ostale obaveze	3.804	12.724	16.528
Subordinisani dug	17.232	-	17.232
Ukupno obaveze	532.754	74.042	606.796
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2021. godine	(123.287)	173.133	49.846
- 31. decembar 2020. godine	(59.696)	120.153	60.457

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NastavaK)
5.3. Tržišni rizik (Nastavak)
5.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (Nastavak)

Sljedeća tabele prikazuju godišnje aktivne i pasivne kamatne stope monetarnih finansijskih instrumenata.

Aktivne kamatne stope koje su primjenjivane na odobrene kredite pravnim i fizičkim licima u toku 2021. godine su sljedeće:

Vrsta kredita	Kamatna stopa
Pravna lica:	
- kratkoročni krediti iz sredstava Banke	0-9,75%p.a.
- kratkoročni krediti iz drugih izvora	4%-7,5%p.a.
- kratkoročni krediti bankama i drugim finansijskim organizacijama	1,60%p.a.
- dugoročni krediti iz sredstava Banke	1,3%-10%p.a.
- dugoročni krediti iz drugih izvora	4,5%-7,5%p.a.
- krediti za mala i srednja preduzeća do 24 mjeseca	Po stopama iz sredstava banke
- krediti za mala i srednja preduzeća preko 24 mjeseca	Po stopama iz sredstava banke
- krediti za preduzetnike do 24 mjeseca	7%-8%p.a.
- krediti za preduzetnike preko 24 mjeseca	4,5%-7,5%p.a.

Vrsta kredita	Kamatna stopa
Fizička lica:	
- gotovinski krediti	0,6%p.m.-12%p.a.
- potrošački krediti	0-5,25%p.a.
- krediti za kupovinu automobila	4,99%p.a.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.3. Tržišni rizik (Nastavak)****5.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (Nastavak)**

Pasivne kamatne stope koje su primjenjivane na primljene depozite pravnih i fizičkih lica tokom 2021. godine su sljedeće:

Vrsta depozita	Kamatna stopa
Pravna lica:	
Depoziti po viđenju	-
Kratkoročni depoziti	0-1,4%p.a.
Dugoročni depoziti	0-2,5%p.a.
Vrsta depozita	Kamatna stopa
Fizička lica:	
Depoziti po viđenju	
Štednja po viđenju:	
- EUR	0,01%p.a.
- ostale valute	-
Oročeni depoziti u EUR:	
- mjesec dana	0,01%p.a.
- tri mjeseca	0-0,08%p.a.
- šest mjeseci	0,05%-1,2%p.a.
- 12 mjeseci	0,08%-2%p.a.
- 24 mjeseca	1,2%-1,8%p.a.
- 36 mjeseci	1%-2,5%p.a.
Oročeni depoziti u stranim valutama:	
- tri mjeseca	-
- šest mjeseci	-
- 12 mjeseci	0,25%-0,80%p.a.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
5.3. Tržišni rizik (Nastavak)
5.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (Nastavak)

Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa na dan 31. decembra 2021. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

Osjetljiva aktiva	U hiljadama EUR					
	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Preko 1 godine	Ukupno
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	14.466	-	-	-	-	14.466
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>						
Kreditni i potraživanja od banaka	38.907	-	-	-	-	38.907
Kreditni i potraživanja od klijenata	13.445	15.883	20.001	49.209	123.191	221.729
Hartije od vrijednosti	3.552	-	-	-	-	3.552
Ostala finansijska sredstva	1.943	-	-	-	-	1.943
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat</i>						
Hartije od vrijednosti	-	441	442	3.054	123.507	127.444
<i>Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja</i>						
Hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-	-
Ostala poslovna potraživanja	1.426	-	-	-	-	1.426
Ukupno	73.739	16.324	20.443	52.263	246.698	409.467
% od ukupne kamatonosne aktive	18%	4%	5%	13%	60%	100%
Osjetljiva pasiva						
<i>Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti</i>						
Kamatonosni depoziti banaka	1.714	-	-	-	-	1.714
Kamatonosni depoziti klijenata	66.564	56.069	61.083	100.974	202.647	487.337
Kamatonosne pozajmice klijenata	50	148	2.336	2.349	17.784	22.667
Ostale obaveze	776	133	201	411	2.283	3.804
Subordinisani dug	-	-	-	-	17.232	17.232
Ukupno	69.104	56.350	63.620	103.734	239.946	532.754
% od ukupne kamatonosnih obaveza	13%	11%	12%	19%	45%	100%
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:						
- 31. decembra 2021. godine	4.635	(40.026)	(43.177)	(51.471)	6.752	(123.287)
- 31. decembra 2020. godine	(7.702)	(14.732)	(31.069)	(61.991)	55.799	(59.695)
Kumulativni GAP:						
- 31. decembra 2021. godine	4.635	(35.391)	(78.568)	(130.039)	(123.287)	
- 31. decembra 2020. godine	(7.702)	(22.434)	(53.503)	(115.494)	(59.695)	

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.3. Tržišni rizik (Nastavak)

5.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (Nastavak)

U sljedećoj tabeli je prikazan efekat promjene varijabilnih kamatnih stopa za potraživanja i obaveze iskazane u EUR u rasponu od +0,4% b.p. do -0,4% b.p.

	U hiljadama EUR		
	2021.	+0.4 b.p. EUR KS	-0.4 b.p. EUR KS
Sredstva			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	14.466	-	-
sa fiksnom kamatnom stopom		-	-
sa varijabilnom kamatnom stopom	14.466	58	(58)
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>			
Kredit i potraživanja od banaka	38.907	-	-
Kredit i potraživanja od klijenata	221.729	-	-
sa fiksnom kamatnom stopom	221.729	-	-
sa varijabilnom kamatnom stopom		-	-
Hartije od vrijednosti	3.552	-	-
sa fiksnom kamatnom stopom	3.552	-	-
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat</i>			
Hartije od vrijednosti	127.444		
sa fiksnom kamatnom stopom	127.444		
sa varijabilnom kamatnom stopom			
<i>Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja</i>			
Hartije od vrijednosti	-	-	-
sa fiksnom kamatnom stopom	-	-	-
sa varijabilnom kamatnom stopom		-	-
	406.098	58	(58)
Obaveze			
<i>Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti</i>			
Depoziti banaka	1.714	-	-
Depoziti klijenata	487.337	-	-
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	22.667	-	-
sa fiksnom kamatnom stopom	19.167	-	-
sa varijabilnom kamatnom stopom	3.500	14	(14)
Ostale obaveze	3.804		
Subordinisani dug	17.232	-	-
	532.754	14	(14)
Neto izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2021. godine	(126.656)	44	(44)

Na dan 31. decembra 2021. godine, pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni promjenom kamatnih stopa za 4 b.p. (+/-0,4%), dobit Banke bi se povećala, odnosno smanjila za iznos od EUR 44 hiljade (31. decembar 2020. godine: dobit bi se povećala, odnosno smanjila za iznos od EUR 46 hiljada). Uzrok male izloženosti Banke promjeni varijabilnih kamatnih stopa je činjenica da je najveći dio potraživanja i obaveza Banke ugovoren sa fiksnom kamatnom stopom.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NastavaK)
5.3. Tržišni rizik (Nastavak)
5.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (Nastavak)

U sljedećoj tabeli je prikazan efekat promjene kamatnih stopa za hartije od vrijednosti iskazane u EUR u rasponu od 50 b.p. do 200 b.p. na dan 31.12.2021.godine:

U hiljadama EUR

HOV - fiksna stopa	Iznos	Promjena kamatnih stopa	Prosječni ponderisani bp	Promjena u EUR	Znak
Kratkoročno	3.937	50 b.p.	2	20	+/-
Srednjoročno	29.121	100 b.p.	22	291	+/-
Dugoročno	97.938	200 b.p.	150	1.959	+/-
Ukupno	130.996		173	2.270	+/-

U hiljadama EUR

HOV - varijabilna stopa	Iznos	Promjena kamatnih stopa	Prosječni ponderisani bp	Promjena u EUR	Znak
Kratkoročno	-	50 b.p.	-	-	+/-
Srednjoročno	-	100 b.p.	-	-	+/-
Dugoročno	-	200 b.p.	-	-	+/-
Ukupno	-		-	-	+/-

5.4. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili rizik da će Banka za izmirivanje dospjelih obaveza morati obezbjeđivati novčana sredstva po razumnoj cijeni i blagovremeno.

Usklađenost i kontrolisana neusklađenost dospjeća i kamatnih stopa po osnovu sredstava i obaveza su od velikog značaja za rukovodstvo Banke. Nije uobičajeno da Banka ima kompletno usklađenu poziciju, budući da poslovne transakcije često imaju neodređen rok dospjeća i da su različitih vrsta. Neusklađena pozicija potencijalno povećava profitabilnost, ali i povećava rizik od gubitka.

Dospjeća sredstava i obaveza i sposobnost Banke da po prihvatljivim troškovima obezbijedi izvore sredstava po dospjeću obaveza, važan su činilac u procjeni likvidnosti Banke i njene izloženosti promjenama kamatnih stopa i kurseva.

Potrebe za likvidnošću za pokrivanje garancija odnosno aktiviranih akreditiva su znatno manje od iznosa preuzetih obaveza, budući da Banka ne očekuje da treća strana povuče ugovorena sredstva. Ukupni neizmireni iznos ugovorne obaveze kojom se odobrava kredit sa produženim rokom dospjeća ne mora nužno dovesti do budućih zahtjeva za likvidnim sredstvima, s obzirom da će mnoge od ovih obaveza isteći ili biti okončane bez finansiranja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.4. Rizik likvidnosti**

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza po očekivanom roku dospjeća sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

	U hiljadama EUR						
	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Finansijska aktiva							
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	221.415	-	-	-	14.466	-	235.881
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>							
Kredit i potraživanja od banaka	43.601	-	-	-	-	292	43.893
Kredit i potraživanja od klijenata	9.727	2.079	19.377	50.191	111.841	28.514	221.729
Hartije od vrijednosti	3.552	-	-	-	-	-	3.552
Ostala finansijska sredstva	1.943	-	-	-	-	-	1.943
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat</i>							
Hartije od vrijednosti	6.486	441	442	3.054	67.816	61.647	139.886
<i>Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja</i>							
Hartije od vrijednosti	7.465	-	-	-	-	-	7.465
Ostala poslovna potraživanja	1.426	-	-	-	-	867	2.293
Ukupno	291.615	2.520	19.819	53.245	194.123	91.320	656.642
Finansijske obaveze							
<i>Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti</i>							
Depoziti banaka	1.714	-	-	-	-	-	1.714
Depoziti klijenata	34.779	27.735	29.355	48.753	360.654	46.983	548.259
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	50	148	2.336	2.349	6.199	11.585	22.667
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	396	-	-	396
Ostale obaveze	13.500	133	201	411	2.152	131	16.258
Subordinisani dug	-	(67)	-	-	12.211	5.088	17.232
Ukupno	50.043	27.949	31.892	51.909	381.216	63.787	606.796
Ročna neusklađenost							
- 31. decembra 2021. godine	<u>245.572</u>	<u>(25.429)</u>	<u>(12.073)</u>	<u>1.336</u>	<u>(187.093)</u>	<u>27.533</u>	<u>49.846</u>
- 31. decembra 2020. godine	<u>159.499</u>	<u>2.330</u>	<u>(12.139)</u>	<u>(19.726)</u>	<u>(78.318)</u>	<u>8.811</u>	<u>60.457</u>
Kumulativni GAP:							
- 31. decembra 2021. godine	<u>245.572</u>	<u>220.143</u>	<u>208.070</u>	<u>209.406</u>	<u>22.313</u>	<u>49.846</u>	
- 31. decembra 2020. godine	<u>159.499</u>	<u>161.829</u>	<u>149.689</u>	<u>129.964</u>	<u>51.645</u>	<u>60.457</u>	
% od ukupnog izvora sredstva							
- 31. decembra 2021. godine	<u>37,40 %</u>	<u>(3,87%)</u>	<u>(1,84%)</u>	<u>0,20%</u>	<u>(28,49%)</u>	<u>4,19%</u>	
- 31. decembra 2020. godine	<u>29,85%</u>	<u>0,44%</u>	<u>(2,27%)</u>	<u>(3,69%)</u>	<u>(14,66%)</u>	<u>1,65%</u>	

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
5.4. Rizik likvidnosti (Nastavak)

Struktura sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2021. godine ukazuje na postojanje ročne neusaglašenosti očekivanog perioda dospjeća sredstava i obaveza za period od 1-3 mjeseci, 3-6 mjeseci, i od 1-5 godina.

Likvidnost Banke kao njena sposobnost da u roku izvršava dospjele obaveze zavisi sa jedne strane od bilansne strukture, a sa druge strane od usklađenosti tokova priliva i odliva sredstava. Kod kumulativnog Gap-a ne postoji ročna neusklađenost. Na dan 31. decembra 2021. godine, depoziti po viđenju u gore navedenoj tabeli su prikazani na osnovu očekivanih dospjeća korišćenjem modela baziranom na istorijskim podacima Banke. Banka primjenjuje navedeni pristup upravljanja likvidnošću od 31. decembra 2012. godine.

Ročna usklađenost finansijskih obaveza prema preostalom roku dospjeća (nediskontovani tokovi gotovine) sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

	U hiljadama EUR						
	Po viđenju	Do 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31. decembar 2021. godine							
OBAVEZE							
Obaveze prema bankama	1.714	-	-	-	-	-	1.714
Obaveze prema klijentima	427.656	7.289	11.644	60.101	39.528	2.041	548.259
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	50	148	2.336	2.349	6.199	11.585	22.667
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	396	-	-	396
Ostale obaveze	13.500	133	201	411	2.152	131	16.258
Subordinisani dug	-	-	(67)	-	12.211	5.088	17.232
	442.920	7.570	14.114	63.257	60.090	18.845	606.796
31. decembar 2020. godine							
OBAVEZE							
Obaveze prema bankama	1.214	-	-	-	-	-	1.214
Obaveze prema klijentima	322.524	9.891	13.494	45.839	35.067	1.531	428.346
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	50	155	887	2.775	7.419	10.762	22.048
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	54	-	-	54
Ostale obaveze	9.154	332	173	593	2.136	913	13.301
Subordinisani dug	-	-	-	10.071	4.062	8.123	22.256
	332.942	10.378	14.554	59.332	48.684	21.329	487.219

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.5. Operativni rizici**

Operativni rizik predstavlja rizik mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed propusta (nenamjernih i namjernih) u radu zaposlenih, neodgovarajućih internih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usljed nastupanja nepredvidivih spoljnih događaja, uključujući i događaje sa malom vjerovatnoćom dešavanja.

U cilju uspostavljanja što efikasnijeg procesa identifikovanja, procjene, praćenja i smanjenja/kontrole operativnog rizika, Banka je definisala sledeće generalne kategorije operativnih rizika:

1. interne prevare i aktivnosti
2. eksterne prevare i aktivnosti
3. odnos prema zaposlenima i bezbjednost na radnom mjestu
4. klijenti, proizvodi i poslovna praksa
5. štete na stalnoj imovini
6. prekid u poslovanju i pad sistema
7. izvršenje, isporuka i upravljanje procesima

Vodeći se najboljim primjerima iz prakse, Banka je definisala principe za uspostavljanje okvira za efikasno upravljanje operativnim rizicima, koji se odnose na:

- uspostavljanje adekvatnog okruženja za upravljanje operativnim rizicima i
- identifikaciju, procjenu, praćenje i kontrolisanje/nadzor operativnih rizika

Utvrđivanje, procjenjivanje, nadzor i kontrola operativnih rizika u Banci se odvija na četiri nivoa:

Prvi nivo - Decentralizovano odgovorno lice za operativne rizike:

Decentralizovano odgovorno lice za operativne rizike je: rukovodioc/direktor/koordinator unutar svakog Sektora/Službe/Odeljenja i po svim Poslovnim jedinicama/filijale/ekspoziture.

Decentralizovano odgovorno lice za operativne rizike mora imenovati svog zamjenika za slučajeve izostajanja i odsustva sa posla. Operativni rizici su svakodnevni i sastavni dio svakodnevnog posla rukovodioca/direktora/koordinatora unutar svakog Sektora/Službe/Odeljenja i po svim Poslovnim jedinicama/filijale/ekspoziture (traži se svakodnevno praćenje operativnih rizika unutar segmentacije banke po svim granama orgacharta i duž cijele regionalne mreže po PJ i po svim linijama poslovanja). Svako je odgovoran u domenu svog djelokruga rada i dodijeljene mu odgovornosti (koje su sadržane u hijerarhijskoj organizacijskoj strukturi i zadate postojećim politikama i procedurama, a sprovede se kontinuirano u sklopu redovnih poslovnih aktivnosti).

Drugi nivo:

Obavlja Služba za kontrolu operativnog rizika u saradnji sa drugim organizacijskim jedinicama unutar Banke, a sastoji se u procjenjivanju, nadziranju, kontroli i izvještavanju o operativnim rizicima.

Treći nivo:

Predstavlja redovno, povremeno i vanredno sprovođenje revizije nadzora (operativnih) rizika, a koji se sprovodi sa svrhom utvrđivanja poštovanja internih politika i procedura te utvrđivanja odstupanja u funkcionisanju djelova ili ukupnog sistema redovnog nadzora rizika.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
5.5. Operativni rizici (Nastavak)

Četvrti nivo:

Predstavlja redovno, povremeno i vanredno sprovođenje revizije usklađenosti poslovanja (operativnih) rizika sa propisima, a koji se sprovodi od strane Odeljenja za praćenje usklađenosti poslovanja sa propisima.

Izloženost operativnom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore. Cilj upravljanja operativnim rizikom je da se obezbijedi da nivo izloženosti operativnom riziku bude u skladu sa Strategijom upravljanja rizicima i politikama Banke, odnosno minimiziranje gubitaka po osnovu operativnih rizika.

Proaktivna identifikacija i procjena rizika se vrši jednom godišnje i na taj način se procjenjuje izloženost operativnim rizicima, uzimajući u obzir mogućnost, odnosno učestalost nastanka, kao i njihov potencijalni uticaj na Banku.

5.6. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza

Poređenje fer i knjigovodstvene vrijednosti finansijskih sredstava i obaveza:

	Knjigovodstvena vrijednost		U hiljadama EUR	
	2021.	2020.	Fer vrijednost 2021.	2020.
Finansijska sredstva				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	235.881	163.390	235.881	163.390
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>				
Kredit i potraživanja od banaka	43.893	22.060	43.893	22.060
Kredit i potraživanja od klijenata	221.729	215.395	221.729	215.395
Hartije od vrijednosti	3.552	1.107	3.552	1.107
Ostala finansijska sredstva	1.943	1.786	1.943	1.786
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat</i>				
Hartije od vrijednosti	139.886	128.150	139.886	128.150
<i>Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja</i>				
Hartije od vrijednosti	7.465	-	7.465	-
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	-	-	-	-
Ostala sredstva	2.293	2.433	2.293	2.433
	656.642	534.321	656.642	534.321
Finansijske obaveze				
<i>Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti</i>				
Depoziti banaka i centralnih banaka	1.714	1.214	1.714	1.214
Depoziti klijenata	548.259	428.346	548.259	428.346
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	22.667	22.048	22.667	22.048
Ostale finansijske obaveze	396	54	396	54
Ostale obaveze	16.528	13.301	16.528	13.301
Subordisani dug	17.232	22.256	17.232	22.256
	590.268	473.918	590.268	473.918

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NastavaK)
5.6. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (Nastavak)
Hijerarhija fer vrijednosti finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

Računovodstveni propisi važeći u Crnoj Gori definišu hijerarhiju tehnika vrednovanja na osnovu toga da li su inputi koje zahtijevaju te tehnike vrednovanja raspoloživi ili ne. Raspoloživi inputi odlikavaju tržišne podatke dobijene iz nezavisnih izvora; inputi koji nisu raspoloživi uključuju tržišne pretpostavke Banke. Ove dvije vrste inputa stvorile su sljedeću hijerarhiju fer vrijednosti:

- Nivo 1 – Kotirane vrijednosti (nekorigovane) na aktivnom tržištu istih sredstava i obaveza. Ovaj nivo uključuje kotirane instrumente kapitala.
- Nivo 2 – Unosi koji ne predstavljaju kotirane vrijednosti uključene u Nivo 1, a koji su raspoloživi i tiču se datog sredstva ili obaveze, bilo direktno (tj. u vidu cijena/vrijednosti) ili indirektno (u vidu zaključaka na osnovu cijena/vrijednosti).
- Nivo 3 – unosi za sredstva i obaveze koji nisu zasnovani na raspoloživim tržišnim podacima. Ovaj Nivo uključuje ulaganja u kapital pod tržišnim pretpostavkama Banke (ne postoje raspoloživi podaci).

Ova hijerarhija zahtijeva upotrebu raspoloživih tržišnih podataka kada isti postoje. Prilikom procjene fer vrijednosti Banka uzima u obzir raspoložive tržišne vrijednosti kad god je to moguće. Na dan 31. decembar 2021. godine tržišne cijene hartija od vrijednosti vrednovanih po fer vrijednosti u portfoliju Banke u okviru Nivoa 1 i Nivoa 2 su bile dostupne.

Procijenjena fer vrijednost finansijskih instrumenata, prema hijerarhiji fer vrijednosti, data je u narednoj tabeli:

	U hiljadama EUR			
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
31.12.2021.				
Finansijska sredstva				
-po fer vrijednosti kroz ostali rezultat	131.789	6.082	2.015	139.886
-po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	7.465	-	7.465
Ukupno	131.789	13.547	2.015	147.351
31.12.2020.				
Finansijska sredstva				
-po fer vrijednosti kroz ostali rezultat	119.950	5.950	2.250	128.150
Ukupno	119.950	5.950	2.250	128.150

Tehnike vrednovanja i pretpostavke korišćene za vrednovanje finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

Fer vrijednost hartija od vrijednosti (koje su klasifikovane u okviru Nivoa 1 i Nivoa 2) kroz ostali ukupni rezultat je zasnovana na tržišnim cijenama. Na dan 31. decembar 2021. godine, navedene tržišne cijene hartija od vrijednosti su bile dostupne.

Ukoliko cijene nisu uočljive ni direktno ni indirektno za hartije od vrijednosti (koje su klasifikovane u okviru Nivoa 3) kroz ostali ukupni rezultat, primjenjuje se mark to model metoda koja predstavlja proces diskontovanja novčanih tokova finansijskog instrumenta odgovarajućom diskontnom stopom dobijenom kroz konstrukciju krive prinosa.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.6. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (Nastavak)**

Hijerarhija fer vrijednosti finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti

Procijenjena fer vrijednost finansijskih instrumenata, prema hijerarhiji fer vrijednosti, data je u narednoj tabeli:

31.12.2021	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska sredstva:				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	-	235.881	-	235.881
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>				
Kredit i potraživanja od banaka	-	43.893	-	43.893
Kredit i potraživanja od klijenata			221.729	221.729
Hartije od vrijednosti	3.552	-	-	3.552
Ostala finansijska sredstva	-	-	1.943	1.943
Ostala sredstva	-	-	2.293	2.293
Ukupno	3.552	279.774	225.965	509.291
31.12.2020	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska sredstva:				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	-	163.390	-	163.390
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>				
Kredit i potraživanja od banaka	-	22.060	-	22.060
Kredit i potraživanja od klijenata			215.395	215.395
Hartije od vrijednosti	1.107	-	-	1.107
Ostala finansijska sredstva	-	-	1.786	1.786
Ostala sredstva	-	-	2.433	2.433
Ukupno	1.107	185.450	219.614	406.171

Tehnike vrednovanja i pretpostavke korišćene za vrednovanje finansijskih instrumenata koje nisu vrednovane po fer vrijednosti

Ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio finansijskih instrumenata Banke. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, fer vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promjene pretpostavki koje leže u osnovi procjena, uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove, u značajnoj mjeri utiču na procjene. Stoga utvrđene procjene fer vrijednosti se mogu razlikovati od ostvarenih prilikom aktuelne prodaje finansijskog instrumenta.

Prilikom procjene fer vrijednosti finansijskih instrumenata za koje se može utvrditi ovakva vrijednost primijenjeni su sljedeći metodi i pretpostavke:

Kredit i potraživanja od banaka

Potraživanja od drugih banaka obuhvataju međubankarske plasmane i pozicije u procesu naplate. Fer vrijednost plasmana sa fiksnom kamatnom stopom i prekonoćnih depozita je približno jednaka knjigovodstvenoj vrijednosti ovih finansijskih sredstava iskazanoj na dan bilansa stanja.

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.6. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (Nastavak)*****Kredit i potraživanja od klijenata***

U cilju utvrđivanja pravične vrijednosti kredita klijentima sa fiksnom kamatnom stopom iskazanih po amortizovanoj vrijednosti, izvršeno je poređenje kamatnih stopa po kojima su krediti odobravani klijentima sa raspoloživim informacijama o preovlađujućim tržišnim kamatnim stopama u bankarskom sektoru Crne Gore, odnosno prosječnim ponderisanim kamatnim stopama po djelatnostima.

Rukovodstvo Banke smatra da kamatne stope Banke ne odstupaju značajno od preovlađujućih tržišnih kamatnih stopa u bankarskom sektoru Crne Gore, te shodno tome pravična vrijednost kredita klijentima obračunata kao sadašnja vrijednost budućih novčanih tokova diskontovanih primjenom važećih tržišnih stopa, odnosno prosječnih ponderisanih kamatnih stopa za bankarski sektor, ne odstupa značajno od iskazanih knjigovodstvenih vrijednosti kredita na dan izvještaja o finansijskom položaju.

Hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti

Prema mišljenju Rukovodstva Banke, knjigovodstvena vrijednost po kojoj su navedeni finansijski instrumenti iskazani ne odstupa značajno od fer vrijednosti sličnih instrumenata na tržištu na dan 31. decembar 2020. godine.

Finansijske obaveze

Za depozite po viđenju, kao i depozite sa preostalim rokom dospjeća kraćim od godinu dana, pretpostavka je da procijenjena fer vrijednost ne odstupa značajno od knjigovodstvenih vrijednosti. Prema mišljenju rukovodstva kamatne stope Banke su usklađene sa važećim tržišnim kamatnim stopama, i shodno tome iznosi u finansijskim izvještajima odražavaju realnu vrijednost koja u datim okolnostima najvjerodostojnije odražava fer vrijednost depozita sa fiksnom kamatnom stopom i preostalim rokom dospjeća dužim od godinu dana.

5.7. Upravljanje kapitalom

Upravljanje kapitalom ima za cilj:

- usaglašenost sa propisima regulatora,
- zaštitu sposobnosti Banke da održi stalnost poslovanja kako bi bila u mogućnosti da obezbijedi isplate akcionarima i naknade ostalim vlasnicima, i
- obezbjeđenje kapitala za podršku daljeg razvoja Banke.

Rukovodstvo Banke vrši kontrolu adekvatnosti kapitala korišćenjem metodologije i limita propisanih od strane Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG”, br. 60/08, 41/09, 55/12, 44/17, 82/17 i 86/18). Banka kvartalno dostavlja izvještaje o stanju i strukturi kapitala Centralnoj banci Crne Gore.

Sopstvena sredstva Banke sastoje se od:

- osnovnog kapitala (uplaćeni akcijski kapital, neraspoređena dobit iz prethodnih godina, dobit tekuće godine, umanjena za gubitak);
- dopunskog kapitala (rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja: zakonske, statutarne i druge rezerve, subordinisani kredit), i
- umanjениh za nematerijalna ulaganja, nedostajuće rezerve i direktna ili indirektna ulaganja u drugu banku ili drugu kreditnu ili finansijsku instituciju u iznosu većem od 10% kapitala tih institucija.

Iznos sopstvenih sredstava mora uvijek biti jednak ili veći od:

- a) minimalnog novčanog dijela osnovnog kapitala u iznosu od EUR 5 miliona, kao što propisuje Zakon o bankama,
- b) ukupnog iznosa potrebnog kapitala za sve rizike.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
5.7. Upravljanje kapitalom (Nastavak)

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala, izražen koeficijentom solventnosti kapitala od 10%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore. Na dan 31. decembra 2021. godine, koeficijent solventnosti obračunat od strane Banke u finansijskim iskazima iznosi 16,55% (31. decembra 2020: 17,62%).

6. PRIHODI I RASHODI KAMATA I SLIČNI PRIHODI I RASHODI

	U hiljadama EUR	
	2021.	2020.
Prihodi od kamata		
Depoziti:		
- Inostrane banke	-	-
- Ostalo	-	8
	<u>-</u>	<u>8</u>
Kredit:		
- Banke	80	80
- Državne organizacije	138	284
- Vlada Crne Gore	-	167
- Preduzeća	5.911	6.330
- Fizička lica	7.369	7.641
Prihodi od naknada koji se priznaju u prihode u kamata:	732	820
	<u>3.412</u>	<u>2.901</u>
Hartije od vrijednosti:		
Ostali prihodi od kamata:	<u>1</u>	<u>8</u>
Ukupno prihodi od kamata	<u><u>17.643</u></u>	<u><u>18.239</u></u>
		U hiljadama EUR
Rashodi kamata	2021.	2020.
Depoziti:		
- Banke	193	90
- Finansijske institucije	11	52
- Države organizacije	52	64
- Preduzeća	213	157
- Fizička lica	980	973
	<u>1.449</u>	<u>1.336</u>
Kredit i ostale pozajmice:	<u>437</u>	<u>485</u>
Subordinisani dug:	<u>1.208</u>	<u>1.275</u>
Poslovi lizinga:	<u>86</u>	<u>104</u>
Ukupno rashodi od kamata	<u><u>3.180</u></u>	<u><u>3.200</u></u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
7. NETO PRIHODI/RASHODI PO OSNOVU OBEZVRIJEĐENJA FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA KOJI SE NE VRIJEDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA

U hiljadama EUR	2021.	2020.
Neto rezervisanja/(ukidanje rezervisanja) po osnovu:		
- kredita	1.201	3.459
- depozita kod banaka	(8)	4
- hartije od vrijednosti	198	21
- vanbilansnih stavki	(355)	3
- ostalo	327	31
	1.363	3.518

7.1. Promjene na računima ispravke vrijednosti

	31.12.2020.	Novi plasmani - povećanje ispravke vrijednosti	Postojeći - smanjenje ispravke vrijednosti	Postojeći plasmani - povećanje ispravke vrijednosti	Zatvoreni plasmani - ukidanje ispravke vrijednosti	31.12.2021.
Stanovništvo	5.027	1.473	(1.279)	1.384	(1.046)	5.559
Privredni klijenti	9.541	3.741	(1.740)	2.108	(2.765)	10.885
Ukupno	14.568	5.214	(3.019)	3.492	(3.811)	16.444
Potraživanja od banaka	157	111	(8)	2	(148)	114

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine

7. NETO PRIHODI/RASHODI PO OSNOVU OBEZVRIJEĐENJA FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA KOJI SE NE VRIJEDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA (NASTAVAK)

7.2. Promjene na rezervisanjima

Promjene na računima ispravke vrijednosti nenaplativih potraživanja i rezervisanja

U hiljadama EUR

	Kredit i potraživanja od klijenata (napomene 17.2)	Kamate (napomene 17.2)	Stecena aktiva (napomene 21)	Rezerve za operativni rizik, rizik zemlje i sudske sporove (napomene 23)	Ostala potraživ- anja (napomene 17.2 i 21)	Ostala finansijska sredstva	Rezervisanja na vanbilansnu evidenciju (napomene 23)	Obezvrj- eđenje HoV (napomene 18)	Kredita i potraživanja od banaka (napomena 17.1)	Ukupno
31.12.2020.										
Stanje na početku godine	14.159	197	667	426	1.024	140	1.092	894	7	18.606
*Obezvrjeđenje vrijednosti u toku godine, neto	3.318	8	-	6	19	(1)	3	21	150	3.524
Ukidanja/ispravke koja nisu imala efekte na bilans uspjeha	(3.032)	(146)	590	(95)	(16)	-	-	(3)	-	(2.702)
Stanje na kraju godine	14.445	59	1.257	337	1.027	139	1.095	912	157	19.428

* Promjene na rezervisanjima sadrži obezvrjeđenje vrijednosti u toku godine koje čine neto prihodi/rashodi po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata (napomena 7) i troškovi rezervisanja (napomena 8).

U hiljadama EUR

	Kredit i potraživanja od klijenata (napomene 17.2)	Kamate (napomene 17.2)	Stecena aktiva (napomene 21)	Rezerve za operativni rizik, rizik zemlje i sudske sporove (napomene 23)	Ostala potraživ- anja (napomene 17.2 i 21)	Ostala finansijska sredstva	Rezervisanja na vanbilansnu evidenciju (napomene 23)	Obezvrj- eđenje HoV (napomene 18)	Kredita i potraživanja od banaka (napomena 17.1)	Ukupno
31.12.2021.										
Stanje na početku godine	14.445	59	1.257	337	1.027	139	1.095	912	157	19.428
*Obezvrjeđenje vrijednosti u toku godine, neto	1.530	1	-	4	235	28	(355)	198	(44)	1.597
Ukidanja/ispravke koja nisu imala efekte na troškove obezvrjeđenja i rezervisanja	(307)	630	(169)	-	(486)	-	-	4	-	(328)
Stanje na kraju godine	15.668	690	1.088	341	776	167	740	1.114	113	20.697

* Promjene na rezervisanjima sadrži obezvrjeđenje vrijednosti u toku godine koje čine neto prihodi/rashodi po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata (napomena 7) i troškovi rezervisanja (napomena 8).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
8. TROŠKOVI REZERVISANJA

	U hiljadama EUR	
	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Neto rezervisanja po osnovu:		
- sudskih sporova	(1)	9
- ostalo	235	(3)
	<u>234</u>	<u>6</u>

9. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA

	U hiljadama EUR	
	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Prihodi od naknada		
Naknade po kreditima	289	316
Naknade po vanbilasnim poslovima	820	917
Naknade za usluge platnog prometa i e-banking	3.113	2.554
Naknade za usluge plaćanja prema inostranstvu	1.614	1.395
Naknade po osnovu kartičnog i bankomatskog poslovanja	8.579	6.671
Ostale naknade i provizije	1.169	968
	<u>15.584</u>	<u>12.821</u>

	U hiljadama EUR	
	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Rashodi od naknada		
Naknade Centalnoj Banci	949	722
Naknade za usluge međunarodnog platnog prometa	360	259
Naknade po osnovu premije za zaštitu depozita	2.303	2.089
Naknade po primljenim kreditima i garancijama	44	66
Naknade po osnovu kartičnog i bankomatskog poslovanja	5.608	4.489
Ostale naknade i provizije	411	268
	<u>9.675</u>	<u>7.893</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
10. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	U hiljadama EUR	
	2021.	2020.
Neto zarade	2.870	2.822
Porezi, prirezi i doprinosi na zarade	1.964	1.899
Ostale neto naknade zaposlenima	74	78
Otpremnine i jubilarne nagrade	25	48
Naknade članovima Odbora direktora	126	126
Naknade članovima Odbora za razvoj	72	72
Naknade članovima Odbora za kreditni rizik	37	36
Naknade članovima Investicionog Komiteta	7	7
Naknade članovima Odbora za reviziju	42	42
Neto trošak prevoza	40	40
Putni troškovi i dnevnice	620	310
Obuka zaposlenih	21	15
Troškovi rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade (napomena 23)	3	4
Date pomoći zaposlenima	26	18
Ostali troškovi	42	34
	5.969	5.551

11. OPŠTI I ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

	U hiljadama EUR	
	2021.	2020.
Troškovi zakupa	405	311
Troškovi obezbjeđenja objekata i transporta novca	568	514
Troškovi električne energije i goriva	169	153
Čišćenje	160	168
Održavanje kompjutera i opreme	261	255
Porezi vezani za poslovni prostor	7	4
Troškovi održavanja vozila	62	45
Osiguranje	590	554
Revizija i supervizija	355	337
Sudski troškovi	-	2
Ostale stručne naknade	3	32
Troškovi advokatskih usluga	10	40
Konsultantske usluge	225	291
Troškovi intelektualnih usluga	190	198
Telefon	104	95
Troškovi komunikacionih mreža	240	129
Poštarina	24	25
Kancelarijski materijal	175	178
Komunalne usluge	20	19
Troškovi reprezentacije	695	346
Reklamiranje i marketing	537	378
Pretplate i donacije	255	327
Održavanje softwer-a	523	441
Iznajmljivanje opreme	111	135
Usluge processinga	660	442
Troškovi kartičnog poslovanja	159	120
Ostali troškovi	665	530
	7.173	6.069

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
12. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

U hiljadama EUR	2021.	2020.
Nekretnine i oprema (napomena 19)	767	849
Nematerijalnih ulaganja (napomena 20)	517	489
Imovina sa pravom korišćenja (napomena 19)	1.097	1.204
	2.381	2.542

13. OSTALI PRIHODI

U hiljadama EUR	2021.	2020.
Prihod od dividendi	133	99
Ostali prihodi poslovanja	-	12
Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	30	113
Ostali prihodi	73	421
	236	645

14. OSTALI RASHODI

U hiljadama EUR	2021.	2020.
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	3	8
Razne takse	169	49
Vanredni troškovi	41	13
	213	70

15. POREZ NA DOBIT**a) Komponente poreza na dobit**

U hiljadama EUR	2021.	2020.
Obračunati tekući porez	476	349
Obračunati odloženi porez	(11)	(3)
	465	346

b) Usaglašavanje iznosa poreza na dobit u bilansu uspjeha i proizvoda rezultata prije oporezivanja i propisane poreske stope

U hiljadama EUR	2021.	2020.
Rezultat u bilansu uspjeha prije oporezivanja	4.849	3.834
Porez na dobit po zakonskoj stopi od 9%	410	324
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	54	12
Ostalo	1	10
Porez na dobit iskazan u bilansu uspjeha	465	346
<i>Efektivna poreska stopa</i>	9.58%	9.02%

Poreska stopa korišćena za 2021. i 2020. godinu iznosi 9% i primjenjuje se na oporezivu dobit pravnih lica u Crnoj Gori, u skladu sa Zakonom o porezu na dobit.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
15. POREZ NA DOBIT (Nastavak)**c) Odložena poreska sredstva i obaveze**

U hiljadama EUR	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Odložena poreska sredstva/obaveza kao rezultat knjiženih nerealizovanih dobitaka po osnovu hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	243	(23)
Odložena poreska sredstva/obaveze po osnovu privremene razlike između knjigovodstvene i poreske osnovice za nekretnine i opremu	39	27
Odložena poreska sredstva/obaveze kao rezultat knjiženih aktuarskih dobitaka/gubitaka po osnovu rezervacija za otpremnine prilikom odlaska u penziju (MRS 19)	2	-
	284	4

16. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA

U hiljadama EUR	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Gotovina u blagajni:	28.843	24.723
- u EUR	26.212	23.590
- u stranoj valuti	2.631	1.133
Žiro račun	177.001	114.835
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	28.931	22.853
Sredstva u procesu naplate	1.106	979
	235.881	163.390

Obavezna rezerva Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine predstavlja izdvojena sredstava u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore na koju se odnosi „Odluka o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG”, br. 88/17 i 43/20). U skladu sa navedenim, banke obračunavaju obaveznu rezervu na depozite po viđenju i oročene depozite.

Obaveznu rezervu banke obračunavaju primjenom stope od:

- 5.5% - na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana;
- 4.5% - na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana.

Na depozite ugovorene sa ročnošću preko jedne godine, odnosno 365 dana, koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja tih depozita u roku kraćem od jedne godine, odnosno u roku kraćem od 365 dana, primjenjuje se stopa od 5.5%.

Obračunavanje obavezne rezerve vrši se primjenom propisanih stopa na odgovarajući dio osnovice u toku prethodnog obračunskog perioda. Period održavanja je mjesečni period, od treće srijede u mjesecu i traje do dana koji prethodi trećoj srijedi sljedećeg mjeseca.

Obračunatu obaveznu rezervu Banka izdvaja na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke u inostranstvu i ne može se izdvajati i držati u drugom obliku. Obavezna rezerva se izdvaja u EUR. Sredstva izdvojena na račune Centralne banke u inostranstvu, ne mogu se transferisati na druge račune u inostranstvu, već se mogu transferisati isključivo na transakcioni račun Banke u RTGS sistemu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
16. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA (Nastavak)

Na 50% sredstava obavezne rezerve izdvojene u skladu sa Odlukom, Centralna banka plaća banci mjesečno, do osmog u mjesecu za prethodni mjesec, naknadu obračunatu po stopi od EONIA umanjenoj za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule.

Ukoliko Banka planira povlačenje sredstava obavezne rezerve sa računa Centralne banke u inostranstvu, u iznosu većem od EUR 500.000, dužna je da najavi i o tome pisanim putem obavijesti Centralnu banku najkasnije tri radna dana prije dana povlačenja sredstava obavezne rezerve.

Banka može za održavanje dnevne likvidnosti da koristi do 50% izdvojenih sredstava obavezne rezerve. Na korišćeni iznos obavezne rezerve koji vrati istog dana, banka ne plaća naknadu. Banka je dužna da na iznos sredstava obavezne rezerve koji ne vrati istog dana, plaća mjesečno naknadu po stopi utvrđenoj posebnim propisom Centralne banke.

Kada Centralna banka utvrdi da je banka nepravilno obračunala i/ili izdvojila obaveznu rezervu ili je nije izdvojila u propisanom roku, odnosno da ne održava obaveznu rezervu u propisanom iznosu, banka je dužna da za utvrđeni iznos nepravilno obračunate ili neblagovremeno izdvojene obavezne rezerve mjesečno plaća naknadu po stopi utvrđenoj posebni propisom Centralne banke.

17. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI
17.1. Krediti i potraživanja od banaka

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Korespodentni računi kod inostranih banaka	38.907	17.209
Depoziti kod banaka i ostalih depozitnih institucija, nerezidenti	98	5
Kreditni bankama	5.002	5.003
	44.007	22.217
<i>Minus</i>		
Obezbvrjeđenje vrijednosti kredita i potraživanja od banaka	(114)	(157)
	43.893	22.060
	Stanje 31. decembar 2020.	Stanje 31. decembar 2021.
Ispravka vrijednosti kredita i potraživanja od banaka (Napomena 7.2.)	(157)	(114)
	43	(114)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
17. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (Nastavak)**17.2. Krediti i potraživanja od klijenata**

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Dospjeli krediti:		
- opštine (javne organizacije)	-	2
- privredna društva u privatnom vlasništvu	3.391	2.293
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	-	-
- fizička lica	1.641	1.303
- ostalo	10	14
Kratkoročni krediti:		
- Vlada Crne Gore	-	-
- opštine (javne organizacije)	-	103
- privredna društva u privatnom vlasništvu	32.605	27.047
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	-	-
- fizička lica	4.100	3.192
- ostalo	642	1.081
Dugoročni krediti:		
- Vlada Crne Gore	-	-
- opštine (javne organizacije)	44	95
- privredna društva u privatnom vlasništvu	91.922	93.718
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	2.283	2.884
- fizička lica	97.233	95.326
- ostalo	2.456	2.279
	236.327	229.337
Kamatna potraživanja:		
- krediti	925	202
Vremenska razgraničenja:		
- kamata po kreditima	1.252	1.142
- naknade	(811)	(733)
Factoring	-	5
Depoziti kod ostalih depozitnih institucija	-	-
Pale garancije	480	10
	1.846	626
	238.173	229.963
<i>Minus:</i>		
Obezvrijeđenje vrijednosti kredita, palih garancija i faktoringa (napomena 7.2)	(15.667)	(14.445)
Obezvrijeđenje vrijednosti kamata (napomena 7.2)	(690)	(59)
Obezvrijeđenje vrijednosti vremenskih razgraničenja (napomena 7.2)	(87)	(64)
	(16.444)	(14.568)
	221.729	215.395

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
17. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (Nastavak)**17.2. Krediti i potraživanja od klijenata (Nastavak)**

Koncentracija po djelatnostima ukupno neto plasiranih kredita komitentima od strane Banke je sljedeća:

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	2.276	3.256
Rudarstvo	4.651	4.047
Prerađivačka industrija	7.047	9.996
Snadbijevanje vodom	741	361
Građevinarstvo	24.007	26.128
Trgovina	37.321	32.171
Saobraćaj i skladištenje	5.977	8.686
Usluge pružanja smještaja i ishrane	17.846	20.755
Informisanje i komunikacija	1.227	1.355
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	2.526	700
Trgovina nekretninama	3.829	3.722
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	4.256	2.762
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1.679	2.131
Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	-	-
Obrazovanje	177	132
Zdravstvo i socijalna zaštita	631	239
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	769	298
Ostale uslužne djelatnosti	7.365	2.264
Nerezidenti-pravna lica	1.162	1.194
Stanovništvo	98.242	95.198
	221.729	215.395

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2021. godine

17. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (Nastavak)

17.2. Krediti i potraživanja od clijenata (Nastavak)

Promjene na kreditima i potraživanjima od clijenata i ispravci vrijednosti prikazane su u sledećim tabelama:

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	POCI	Ukupno
KREDITI					
31.12.2020.	99.533	73.045	48.848	8.537	229.963
Nova potraživanja	56.186	29.858	26.496	-	112.540
Prelazak iz nivo-a 1	(10.205)	8.772	1.433	-	-
Prelazak iz nivo-a 2	4.788	(15.728)	10.940	-	-
Prelazak iz nivo-a 3	70	285	(355)	-	-
Naplata (smanjenje postojećih)	(14.553)	(8.892)	(10.531)	(4.036)	(38.012)
Uvećanje kod postojećih	1.032	1.008	2.695	32	4.767
Zatvoreni	(29.986)	(26.542)	(13.702)	(357)	(70.587)
Otpis	(119)	(16)	(363)	-	(498)
31.12.2021.	106.746	61.790	65.461	4.176	238.173
ISPRAVKE					
31.12.2020.	(1.876)	(4.150)	(6.899)	(1.643)	(14.568)
Nova potraživanja	(825)	(1.785)	(2.603)	-	(5.213)
Prelazak iz nivo-a 1	160	(132)	(28)	-	-
Prelazak iz nivo-a 2	(354)	891	(537)	-	-
Prelazak iz nivo-a 3	(9)	(47)	56	-	-
Naplata (smanjenje postojećih)	710	659	952	700	3.021
Uvećanje kod postojećih	(45)	(1.143)	(2.291)	(11)	(3.490)
Zatvoreni	593	1.589	1.397	41	3.620
Otpis	3	2	181	-	186
31.12.2021.	(1.643)	(4.116)	(9.772)	(913)	(16.444)

Na dan 31.12.2021.godine, portfolio Banke na individualnoj ispravci vrijednosti iznosi EUR 118.928 hiljada (2020: EUR 102.698 hiljada), a na kolektivnoj ispravci vrijednosti EUR 119.245 hiljada (2020: EUR 127.265 hiljada).

Na dan 31.12.2021.godine, ispravka vrijednosti za portfolio koji je na individualnoj ispravci iznosi EUR 11.327 hiljada (2020: EUR 9.515 hiljada), a za portfolio koji je na kolektivnoj ispravci EUR 5.117 hiljade (2020: EUR 5.053 hiljada).

Na dan 31.12.2021.godine, na individualnoj ispravci se nalazi 528 kreditnih partija (2020: 449), a na kolektivnoj 58.725 kreditnih partija (2020: 42.011).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
17. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (Nastavak)**17.3 Hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti**

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Dužničke hartije od vrijednosti		
Nerezidenti	3.562	1.107
	3.562	1.107

Promjena na računima ispravke vrijednosti hartija od vrijednosti:

	U hiljadama EUR		
	Stanje na 31. decembar 2020.godine	Povećanja	Stanje na 31. decembar 2021.godine
Ispravka vrijednosti hartija od vrijednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti	-	(10)	(10)

Hartije od vrijednosti koje su klasifikovane kao finansijska sredstva po metodi amortizovanog troška sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine u iznosu od EUR 3.562 hiljada odnose se na obveznice nominalne vrijednosti EUR 3,511 hiljada. Navedene obveznice dospijevaju u periodu od februara 2022. do decembra 2025. godine, sa kamatnom stopom koja se kreće od 0,3340% do 6,75%.

18. FINANSIJSKA SREDSTVA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALI UKUPNI REZULTAT I KOJA SE DRŽE RADI TRGOVANJA**18.1. Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat**

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Dužničke hartije od vrijednosti		
Vlada Crne Gore	78.198	85.387
Nerezidenti	55.202	35.161
	133.400	120.548
Vlasničke hartije od vrijednosti		
Rezidenti	187	179
Nerezidenti	6.299	7.423
	6.486	7.602
	139.886	128.150

Promjena na računima ispravke vrijednosti hartija od vrijednosti:

	U hiljadama EUR		
	Stanje na 31. decembar 2020.godine	Povećanja	Stanje na 31. decembar 2021.godine
Ispravka vrijednosti hartija od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	(912)	(192)	(1.104)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2021. godine

18. FINANSIJSKA SREDSTVA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALI UKUPNI REZULTAT I KOJA SE DRŽE RADI TRGOVANJA (NastavaK)**18.1. Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (Nastavak)**

Hartije od vrijednosti koje su klasifikovane kao finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine u iznosu od EUR 78.198 hiljada odnose se na državne obveznice Crne Gore i državne euroobveznice Crne Gore nominalne vrijednosti EUR 80.096 hiljada.

Euroobveznice imaju rok dospijeaća od 2025. godine do 2029. godine, sa kuponskom kamatnom stopom koja iznosi: 3,375% za seriju koja dospijeva 2025. godine, 2,875% za seriju koja dospijeva 2027. godine i 2,55% za seriju koja dospijeva 2029. godine, imaju nominalnu vrijednost od EUR 56.000 hiljada. Državne obveznice imaju rok dospijeaća 2024. godina sa kuponskom kamatnom stopom koja iznosi 3,00% i imaju nominalnu vrijednost EUR 22.625 hiljada.

Dužničke hartije od vrijednosti - nerezidenti koje su klasifikovane kao finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine u iznosu od EUR 55.202 hiljada, dospijevaju u periodu od februara 2022. do aprila 2032. godine, sa kamatnom stopom koja se kreće od 0,3340% do 7,25%.

Vlasničke hartije od vrijednosti koje su klasifikovane kao finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine u iznosu od EUR 6,486 hiljada odnose se na uloge u obvezničke investicione fondove u iznosu od EUR 6,082 hiljada i ulaganja u akcije kompanija u iznosu od EUR 0,404 hiljada.

18.2 Hartije od vrijednosti koje se drže radi trgovanja

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
hartije od vrijednosti		
Rezidenti	-	-
Nerezidenti	7.465	-
	7.465	-

Hartije od vrijednosti koje su klasifikovane kao finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz račun dobitka i gubitka sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine u iznosu od EUR 7,465 hiljada odnose se na uloge u kratkoročne obvezničke investicione fondove.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
19. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Kretanja na nekretninama, opremi i ostalim sredstvima za 2021. i 2020. godinu prikazano je u narednoj tabeli:

	<u>Građevinski objekti</u>	<u>Kompjuterska oprema</u>	<u>Ostala oprema</u>	<u>Investicije u toku</u>	<u>Imovina sa pravom korišćenja</u>	<u>Ukupno</u>
Nabavna vrijednost						
Stanje, 1. januar 2020. godine	-	1.565	5.562	152	4.289	11.568
Povećanja	-	207	409	245	-	861
Modifikacija perioda zakupa	-	-	-	-	931	-
Prenos	-	220	115	(335)	-	-
Otuđenja, rashodovanja i prestanak ugovora	-	(112)	(681)	-	(140)	(933)
Stanje, 31. decembar 2020. godine	-	1.880	5.405	62	5.080	12.427
Povećanja	-	109	391	71	1.213	1.784
Modifikacija perioda zakupa	-	-	-	-	(456)	(456)
Prenos	-	17	83	(100)	-	-
Otuđenja, rashodovanja i prestanak ugovora	-	(300)	(391)	(5)	(1.525)	(2.221)
Stanje, 31. decembar 2021. godine	-	1.706	5.488	28	4.312	11.534
Ispravka vrijednosti						
Stanje, 1. januar 2020. godine	-	1.269	3.658	-	-	4.927
Amortizacija (napomena 12)	-	269	580	-	1.204	2.053
Otuđenja, rashodovanja i prestanak/modif. ugovora	-	(111)	(656)	-	-	(767)
Stanje, 31. decembar 2020. godine	-	1.427	3.582	-	1.204	6.213
Amortizacija (napomena 12)	-	248	519	-	1.097	1.864
Otuđenja, rashodovanja i prestanak/modif. ugovora	-	(300)	(174)	-	(878)	(1.352)
Stanje, 31. decembar 2021. godine	-	1.375	3.927	-	1.423	6.725
Sadašnja vrijednost:						
- 31. decembra 2021. godine	-	331	1.561	28	2.889	4.809
- 31. decembra 2020. godine	-	453	1.823	62	3.876	6.214

Na dan 31. decembra 2021. godine Banka nema imovinu pod zalogom radi obezbjeđenja otplate kredita i drugih obaveza.

Investicije u toku se najvećim dijelom odnose na plaćanja koje se odnose na idejna rjesenja upravne zgrade u iznosu od 21 hiljadu EUR, nabavku i instalaciju Bankomata u iznosu od 3 hiljade EUR i nabavku stalaka za POS terminale u iznosu od 4 hiljade EUR.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
20. NEMATERIJALNA IMOVINA

Nematerijalna sredstva se najvećim dijelom sastoje iz licenci i softvera. U pregledu koji slijedi prikazana su kretanja na nematerijalnim sredstvima u toku 2021. i 2020. godine:

	Ostala nematerijalna ulaganja	Licence	Softver	Nematerijalna sredstva u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost					
Stanje, 1. januar 2020. godine	321	1.220	2.935	65	4.541
Povećanja	-	66	251	204	521
Prenos	-	-	107	(153)	(46)
Otuđenja i rashodovanja	-	-	(43)	-	(43)
Stanje, 31. decembar 2020. godine	321	1.286	3.250	116	4.973
Povećanja	-	50	300	203	553
Prenos	-	-	189	(213)	(24)
Otuđenja i rashodovanja	-	-	-	(35)	(35)
Stanje, 31. decembar 2021. godine	321	1.336	3.739	71	5.467
Ispravka vrijednosti					
Stanje, 1. januar 2020. godine	321	370	1.813	-	2.504
Amortizacija (napomena 12)	-	98	391	-	489
Otuđenja i rashodovanja	-	-	(39)	-	(39)
Stanje, 31. decembar 2020. godine	321	468	2.165	-	2.954
Amortizacija (napomena 12)	-	102	415	-	517
Otuđenja i rashodovanja	-	-	-	-	-
Stanje, 31. decembar 2021. godine	321	570	2.580	-	3.471
Sadašnja vrijednost:					
- 31. decembra 2021. godine	-	766	1.159	71	1.996
- 31. decembra 2020. godine	-	818	1.085	116	2.019

Povećanja na nematerijalnim sredstvima tokom 2021. godine odnose se uglavnom na povećanje softvera tj. implementaciju novih aplikacija, u okviru aplikativnog softvera Dabar u iznosu od EUR 383 hiljada, kao i novim uslugama, funkcionalnostima i softverskim poboljšanjima vezana za kartično i elektronsko bankarstvo u iznosu od EUR 70 hiljada.

Investicije u toku za nematerijalna ulaganja iznose EUR 71 hiljada. Ove investicije se najvećim dijelom odnose na softverske projekte vezane za kartično i bankomatsko poslovanje.

Banka u skladu sa IAS 38 ne amortizuje licence sa neograničenim vijekom trajanja. Korisni vijek trajanja se preispituje na kraju svakog izvještajnog perioda.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
21. OSTALA SREDSTVA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja	1.105	1.275
Unaprijed plaćeni troškovi	689	771
Potraživanja iz kastodi poslova	48	46
Avansi	190	203
Ostala potraživanja po naknadama i provizijama	268	247
Potraživanja od državnih fondova	108	65
Potraživanja od kupaca	134	224
Potraživanja po kartičnom poslovanju	685	707
Potraživanja od zaposlenih	304	77
Ostala finansijska potraživanja	35	70
Ostala poslovna potraživanja	504	968
Obezvrijeđenje vrijednosti ostalih sredstava	(1.777)	(2.220)
	2.293	2.433

Sredstva stečena naplatom u iznosu od EUR 1.105 hiljada na dan 31. decembra 2021. godine (31. decembra 2020: EUR 1.275 hiljada) se odnose na sredstva stečena na osnovu aktiviranja sredstava obezbjeđenja kredita, a koja su u vlasništvu Banke u periodu dužem od 12 mjeseci. Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja se evidentiraju po nižoj od ukupne vrijednosti potraživanja i procijenjene vrijednosti.

Ispravka vrijednosti ostalih sredstava najvećim delom odnosi se na stečenu aktivu u iznosu EUR 1.088 hiljada (31. decembra 2020: EUR 1.257 hiljada) i EUR 689 hiljada na ispravku vrijednosti iz poslovnih odnosa (31. decembra 2020: EUR 963 hiljada).

22. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI
22.1. DEPOZITI BANAKA I CENTRALNIH BANAKA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Depoziti po viđenju	1.670	1.169
Oročeni depoziti	44	45
	1.714	1.214

Depoziti banaka u iznosu od 1.714 EUR hiljada na dan 31. decembar 2021. godine (31. decembra 2020. EUR 1.214 hiljada) se odnose na orocene i depozite po viđenju, od čega se EUR 610 hiljada odnosi na depozite po viđenju od domaćih banaka, a EUR 1.060 hiljada na depozite po vidjenju inostranih banaka.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
22. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI
(Nastavak)
22.2. DEPOZITI KLIJENATA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Depoziti po viđenju:		
- finansijske institucije	2.181	1.174
- privredna društva u privatnom vlasništvu	145.754	121.188
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	44.936	16.621
- opštine (javne organizacije)	4.960	2.710
- fondovi	450	713
- fizička lica	198.479	146.016
- neprofitne organizacije	8.793	7.926
- vlada Crne Gore	7.294	3.775
- ostali	10.119	12.069
	422.966	312.192
Sredstva na escrow računu:	4.384	2.188
Kratkoročni depoziti:		
- finansijske institucije	900	1.200
- privredna društva u privatnom vlasništvu	4.391	5.490
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	7.120	3.000
- opštine (javne organizacije)	600	650
- fizička lica	47.994	41.321
- neprofitne organizacije	76	-
- vlada Crne Gore	302	5.108
- ostali	1.450	1.450
	62.833	58.219
Dugoročni depoziti:		
- finansijske institucije	3	3
- privredna društva u privatnom vlasništvu	17.460	20.271
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	-	-
- opštine (javne organizacije)	572	654
- fizička lica	37.972	32.887
- neprofitne organizacije	57	59
- vlada Crne Gore	150	251
- ostali	2	5
	56.216	54.130
<i>Obaveze za kamate i ostala pasiva</i>	-	-
Vremenska razgraničenja-depoziti:	1.860	1.617
	548.259	428.346

Depoziti po viđenju fizičkih lica u EUR su deponovani uz kamatnu stopu 0.01% na godišnjem nivou.

Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti fizičkih lica u EUR su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 0% do 6,30% godišnje u zavisnosti od paketa štednje koji se izabere i iznosa koji se oročava (do EUR 50 hiljada i preko EUR 50 hiljada). Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti fizičkih lica u stranoj valuti su deponovani u zavisnosti od valute, uz kamatnu stopu u rasponu od 0% do 1.20% na godišnjem nivou.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2021. godine

22. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (Nastavak)**22.3. KREDITI KLIJENATA KOJI NIJESU BANKE**

Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti privrednih društava u EUR su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 0% do 2.50 % na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročavanja i iznosa koji se oročava (do EUR 100 hiljada i preko EUR 100 hiljada). Na kratkoročno i dugoročno oročene depozite u drugim valutama kamatna stopa je 0.25%.

Na depozite po viđenju pravnih lica obračunava se kamata u rasponu od 0% do 0.40% na godišnjem nivou.

	Period (godina)	Godišnja kamatna stopa	U hiljadama EUR	
			31.12.2021.	31.12.2020.
Evropska investiciona banka (2009.)	12	4,032%	-	297
Evropska investiciona banka (2009.)	12	3,923%	-	165
Evropska investiciona banka (2010.)	12	3,604%	236	695
Evropska investiciona banka (2010.)	12	3,168%	231	454
Evropska investiciona banka (2010.)	12	3,019%	227	447
Evropska investiciona banka (2011.)	12	3,841%	544	889
Evropska investiciona banka (2011.)	12	3,181%	195	288
Evropska investiciona banka (2012.)	12	2,398%	623	822
European Bank for Reconstruction and Development (2020.)	2.5	2.860%	3.333	5.000
Green For Growth Fund, See S.A. (2021)	6.11	2.200%	3.500	-
			8.889	9.057
Investiciono razvojni fond Crne Gore A.D., Podgorica (2014. do 2021.)	3.10 – 15.3	1% - 5,78%	11.175	12.910
Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća (2007. i 2010.)	7.6	1%	50	50
Ministarstvo Finansija (2021)	9	0%	2.531	-
			13.756	12.960
			22.645	22.017
<i>Vremenska razgraničenja</i>				
Nedospjela kamata			22	31
Ukupno			22.667	22.048

Sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine, Banka ima obaveze prema Evropskoj investicionoj banci („EIB“) po osnovu dugoročnih kredita u iznosu EUR 2.056 hiljada (31. decembra 2020. godine: EUR 4.057 hiljada). Krediti su odobreni za podsticanje razvoja malih i srednjih privrednih društava u Crnoj Gori, uz grejs period u trajanju do maksimum dvije godine. Sredstvo obezbjeđenja urednog vraćanja navedenih obaveza prema EIB-u predstavlja garancija Vlade Crne Gore. Banka nema obavezu za ispunjenje finansijskih kovenanta za kredite uzete od EIB-a.

Sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine, obaveze po uzetim kreditima i pozajmicama u iznosu od EUR 11.175 hiljada (31. decembar 2020: EUR 12.910 hiljada) odnose se na obaveze prema Investiciono razvojnog fondu Crne Gore a.d. Podgorica po osnovu više dugoročnih kredita. Kamatna stopa kreće se od 1% do 5.78%. Odobreni rok dospijeća je od 3 do 15 godina. Po navedenim kreditima Banka nema obavezu ispunjenja finansijskih pokazatelja.

Banka je u toku 2020. godine potpisala i ugovor sa EBRD-om, u iznosu od 5.000 hiljada EUR, kojim je obezbijedila pomoć malim i srednjim preduzećima koja su pogođena uticajem pandemije novog korona virusa. Banka po ovom kreditu ima obavezu da ispuni određene finansijske kovenante i zahtjevi su bili ispunjeni na dan 31.12.2021. godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
22. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (Nastavak)
22.3. KREDITI KLIJENATA KOJI NIJESU BANKE (Nastavak)

Banka je u toku 2021. godine potpisala i ugovor o kreditu sa Green for Growth Fund-om, u iznosu od 7.000 hiljada EUR. Sredstva iz navedenog ugovora o kreditu su namijenjena za finansiranje izgradnje i dogradnje energetski efikasnih objekata. Isplata je u dvije tranše po 3.500 hiljade EUR, s tim da je prva tranša isplaćena u decembru 2021. godine, a za april 2022.godine je planirana isplata druge tranše, uz grejs period od 18 mjeseci. Krajnji rok otplate kredita je decembar 2028.godine. Banka po ovom kreditu ima obavezu da ispuni određene finansijske kovenante i zahtjevi su bili ispunjeni na dan 31.12.2021. godine.

Banka je tokom 2021. godine, potpisalo ugovor sa Ministarstvom finansija i socijalnog staranja Vlade Crne Gore

koje je, u saradnji sa Council of Europe Development Bank (CEB) pokrenulo program stimulisanja oporavka privrede od negativnih efekata pandemije Covid-19. U skladu sa programom/ugovorom, Banka obezbjeđuje 50% sredstava za plasiranje kredita po tržišnim kamatnim stopama, dok Ministarstvo finansija i socijalnog staranja obezbjeđuje preostalih 50% sredstava po kamatnoj stopi od 0,00%. Banka nema obavezu za ispunjenje finansijskih kovenanta po ovom kreditu.

23. REZERVE

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu:		
- vanbilansnih izloženosti (napomena 7.2.)	740	1.095
- operativnog rizika i rizika zemlje (napomena 7.2.)	316	310
- sudskih sporova (napomena 7.2.)	25	27
Rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade	46	21
	1.127	1.453
		Procjena na dan
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Diskontna stopa – za otpremnine zaposlenih	2,88%	2,88%
Kretanje radne snage	3,96%	4,66%
Stopa inflacije/deflacije	2,41%	(0,26%)

Kretanje na rezervisanjima za naknade zaposlenima prikazano je u narednoj tabeli:

	U hiljadama EUR	
	2021.	2020.
Stanje na početku godine	21	17
Rezervisanja u toku godine (napomena 10)	3	4
Rezervisanja u toku godine (neto efekat knjižen na kapitalu)	23	-
Korišćenje rezervacija	(1)	-
Stanje na dan 31. decembar	46	21

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
24. OSTALE OBAVEZE

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Obaveze po komisionim poslovima	625	185
Primljeni avansi	3.305	2.820
Obaveze za ostale poreze	50	47
Obaveze po osnovu odbijanja od platnog spiska	22	30
Obaveze prema dobavljačima	777	464
Ukalkulisane obaveze	382	393
Obaveze po osnovu lizinga-imovina sa pravom korišćenja	2.908	3.866
Obaveze po osnovu kastodi poslova	5.417	3.865
Privremeni račun	2.229	798
Ostale obaveze	813	833
	16.528	13.301

Obaveze po osnovu lizinga (u hiljadama EUR)

	Poslovni prostor	Tehnička oprema	Ukupno
Stanje na dan 1. januar 2021. godine	2.796	1.070	3.866
Nove nabavke	187	-	187
Trošak kamate	55	21	76
Raskid ugovora	-	-	-
Modifikacija cijene zakupa	(468)	378	(90)
Lizing plaćanja	(780)	(351)	(1.131)
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	1.790	1.118	2.908

Dospjeće obaveza po osnovu lizinga (u hiljadama EUR)

	Do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Obaveze po osnovu lizinga	217	560	2.000	131	2.908

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
25. AKCIJSKI KAPITAL

Banka je na osnovu odluka Vanredne Skupštine akcionara koja je održana 21.12.2021. godine izvršila sledeće korporativne aktivnosti:

- a) Usitnjavanje akcija, Odluka broj 02-26018/3 od 21.12.2021. kojom je izvršeno usitnjavanje u odnosu 1:100. Na toj osnovi prethodne akcije (31.305 akcija, pojedinačne nominalne vrednosti EUR 511,2900) su poništene, a emitovane su nove akcije po osnovu usitnjavanja, serije B, tako da se ukupan akcijski kapital dijeli na 3.130.500 akcija, pojedinačne nominalne vrednosti EUR 5,1129.
- b) Emisiju akcija po osnovu pretvaranja neraspoređene dobiti u kapital, Odluka broj 02-26018/5 od 21.12.2021. kojom se iznos neraspoređene dobiti EUR 28.912.789,9359 raspoređuje akcionarima kroz emisiju novih akcija, pri čemu je emitovano 5.654.871 akcija serije C, pojedinačne nominalne vrednosti EUR 5,1129. Shodno usvojenoj Odluci akcije su dodijeljene licima koja su bila akcionari na dan donošenja ove odluke, a akcije su podijeljene srazmjerno njihovom učešću u kapitalu Banke.
- c) Emisiju akcija po osnovu pretvaranja emisione premije u kapital, Odluka broj 02-26018/7 od 21.12.2021. kojom se iznos emisione premije EUR 7.443.242,2233 raspoređuje akcionarima kroz emisiju novih akcija, pri čemu je emitovano 1.455.777 akcija serije D, pojedinačne nominalne vrednosti EUR 5,1129. Shodno usvojenoj Odluci akcije su dodijeljene licima koja su bila akcionari na dan donošenja ove odluke, a akcije su podijeljene srazmjerno njihovom učešću u kapitalu Banke.

Nakon završetka korporativnih aktivnosti akcijski kapital Banke iznosio je EUR 52.361.965,61, a isti je podijeljen na 10.241.148 akcija nominalne vrednosti od EUR 5,1129.

Vlasnička struktura Banke na dan 31. decembra 2021. i 2020. godine prikazana je u sljedećem pregledu:

Naziv akcionara	31. decembar 2021.			31. decembar 2020.		
	Broj akcija	U hiljadama EUR	% učešća	Broj akcija	U hiljadama EUR	% učešća
Generali Financial Holdings FCP-FIS Sub-Fund 2	-	-	-	5.281	2.700	16,87
Hipotekarna banka AD Podgorica/HB – Zbirni						
Kastodi račun 1	3.053.899	15.614	29,82	-	-	-
Cerere s.p.a.	870.205	4.449	8,50	4.360	2.229	13,93
Gorgoni Lorenzo	1.329.189	6.796	12,98	4.063	2.077	12,98
Gorgoni Antonia	1.024.290	5.237	10,00	3.131	1.601	10,00
Ibis SRL	498.568	2.549	4,87			
Todorović Miljan				2.316	1.184	7,40
Ostali	3.464.997	17.717	33,83	12.154	6.215	38,82
Ukupno	10.241.148	52.362	100,00	31.305	16.006	100,00

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
26. SUBORDINISANI DUG

Pregled stanja subordinisanog duga na dan 31. decembra 2021. i 2020. godine prikazan je u sljedećem pregledu:

U	Godina emitovanja duga	Period/godina	Godišnja kamatna stopa	hiljadama EUR	
				31.12.2021.	31.12.2020.
Subordinisane obveznice HB01	2014.	7	6,00%	-	10.022
Subordinisane obveznice HB02	2017.	6	5,90%	4.080	4.087
Subordinisane obveznice HB03	2019.	6	5,00%	8.163	8.147
Subordinisane obveznice HB04	2021.	6	4,50%	4.989	-
				17.232	22.256

U decembru 2021. godine, dospjela je prva serija subordinisanih obveznica HB01 u iznosu od EUR 10.000 hiljada. Krajem decembra 2021. godine Banka je emitovala četvrtu seriju subordinisanih obveznica u iznosu od EUR 5.000 hiljada, čije je dospijeće januar 2028. godine.

27. USAGLAŠENOST SA PROPISIMA CBCG

Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore.

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka („Sl. list CG“, br. 38/11, 55/12 i 82/17), sopstvena sredstva Banke predstavljaju zbir osnovnog kapitala Banke i dopunskog kapitala Banke, umanjen za odbitne stavke. Sopstvena sredstva Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine iznose EUR 54.214 hiljada (31. decembra 2020. godine: EUR 51.092 hiljada).

Osnovni kapital Banke, formiran u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, na dan 31. decembra 2021. godine iznosi EUR 42.014 hiljada (31. decembra 2020. godine: EUR 41.492 hiljada). Osnovni kapital Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine čine osnovni elementi sopstvenih sredstava Banke: uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, naplaćene emisione premije, uvećani za iznos nerasporedjene dobiti iz prethodnih godina, iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva Banke zbog prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9, utvrđen u skladu sa stavovima 5 i 6 člana 4 Odluke o adekvatnosti kapitala banaka, iznos nematerijalne imovine i nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog uskladjivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti, kao i pozitivnu razliku između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke.

Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital na dan 31. decembra 2021. godine iznose EUR 12.200 hiljada i čini ih Subordinisani dug za koji su ispunjeni uslovi iz člana 6 Odluke o adekvatnosti kapitala banaka tj. subordinisane obveznice koje je emitovala Banka, nominalne vrijednosti u iznosu od EUR 17.000 hiljada, pri čemu je, u skladu sa članom 8 Odluke Banka dužna da se, pri izračunavanju sopstvenih sredstava, pridržava sljedećih razmjera:

- 1) ukupni iznos dopunskog kapitala ne smije prelaziti iznos osnovnog kapitala banke;
- 2) ukupni zbir subordinisanog duga i kumulativnih povlašćenih akcija ne smije prelaziti 50% osnovnog kapitala;

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
27. USAGLAŠENOST SA PROPISIMA CBCG (Nastavak)

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, a koja je u primjeni na dan 31. decembra 2021. godine, Banka je obavezna da održava minimalan stepen koeficijenta solventnosti od 10%. Koeficijent solventnosti Banke na dan 31. decembra 2021. godine, iznosi 16,55% (31. decembra 2020. godine: 17,62%) i veći je od propisanog minimuma. Na dan 31. decembra 2021. godine nijedan pokazatelj poslovanja Banke ne odstupa od propisanog minimuma kako se to zahtijeva u skladu sa zakonskom regulativom Centralne banke Crne Gore.

U hiljadama EUR	Propisani limiti	Ostvareni pokazatelji poslovanja	
		2021.	2020.
Kapital	Minimalni iznos osnivačkog kapitala EUR 5 miliona	55.344	53.544
Koeficijent solventnosti	Minimum 10%	16,55%	17.62%
Ukupna izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica	Maksimum 25% sopstvenih sredstava Banke	18%	15%
Zbir svih velikih izloženosti Banke	Maksimum 800% sopstvenih sredstava Banke	115%	107%
Ukupna izloženost prema svim licima povezanim sa bankom	Maksimum 200% sopstvenih sredstava Banke	15%	14%
Ukupna izloženost prema akcionaru koji nema kvalifikovano učešće u banci	Maksimum 10% sopstvenih sredstava Banke	7%	7%
Pokazatelj minimalne likvidnosti	0,9 na dnevnom nivou/1 na dekadnom nivou	RLS 2,82 / DPL 2,82	RLS 2,42 / DPL 2,42
Devizni rizik - neto otvarana pozicija za pojedinačnu valutu	15% osnovnog kapitala banka	0%	1%

28. VANBILANSNA EVIDENCIJA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Nepovučene kreditne linije	29.684	18.540
Neopozivi dokumentarni akreditivi izdati za plaćanje u inostranstvu	-	-
Ostali akreditivi izdati za plaćanje u inostranstvu	298	249
Izdate garancije		
- Izdate plative garancije	30.074	27.311
- Izdate činidbene garancije	21.597	27.567
- Ostale vrste garancija	15.688	19.431
	97.341	93.098
Kolateral po osnovu potraživanja (Napomena 5.2.4.2.)	491.175	488.116
Ostale stavke vanbilansne izloženosti Banke	288.733	171.829
Evidentna kamata	112	635
Ukupno	780.020	660.580
Ukupno	877.361	753.678

Ostale vrste garancija uključuju tenderske, carinske i avansne tipove garancija.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
28. VANBILANSNA EVIDENCIJA (Nastavak)

Ostale stavke vanbilansne izloženosti Banke se najvećim dijelom odnose na dobijene kreditne obligacije po kastodi poslovima u iznosu EUR 286.520 hiljada (2020.godine: EUR 151.579 hiljada) i otpisana potraživanja iz interne evidencije EUR 2.213 hiljada (2020.godine: EUR 2.183 hiljada).

Dobijene kreditne obligacije po kastodi i brokerskim poslovima obuhvataju dobijene kreditne obligacije po kastodi poslovima u iznosu EUR 233.108 hiljada (2020.godine: EUR 97.015 hiljada) i dobijene kreditne obligacije po brokerskim poslovima u iznosu EUR 53.412 hiljada (2020.godine: EUR 54.564 hiljada)

29. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI

Za potrebe iskaza o tokovima gotovine, pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se priznaju sva sredstva sa rokom dospijanja kraćim od tri mjeseca, i to: gotovina i slobodna raspoloživa sredstva kod Centralne banke Crne Gore, drugih banaka i depozitnih institucija.

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Gotovina u blagajni u EUR	26.212	23.590
Gotovina u blagajni u stranoj valuti	2.631	1.133
Sredstva u procesu naplate	1.106	979
Žiro račun	177.001	114.835
Korespondentni računi kod inostranih banaka	38.907	17.209
Obavezna rezerva kod CBCG	28.931	22.853
	274.788	180.599

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
30. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Zakonom o bankama („Sl. list CG” br. 17/08, 44/10, 40/11 i 73/17) je definisano da značajan uticaj na poslovanje Banke, imaju lica koja postavljaju najmanje jednog predstavnika u Odboru direktora ili sličan organ, bilo kroz vlasništvo nad akcijama, na osnovu saglasnosti sa vlasnicima ili na bilo koji drugi način. U skladu sa Zakonom o bankama, transakcije sa povezanim licima su prikazane u narednim tabelama:

	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Sredstva		
Kredit i potraživanja od banaka		
Podravska Banka d.d., Koprivnica	120	15
	120	15
Kredit i potraživanja od klijenata		
Montinari Dario	561	531
Montinari Andrea	3.581	3.526
Gorgoni Mario	10	8
Zaposleni banke	2.271	2.159
	6.423	6.224
Investicione HOV - raspoložive za prodaju		
Podravska Banka d.d., Koprivnica	2.015	2.251
	2.015	2.251
Ostala finansijska potraživanja		
Sigilfredo Montinari	3	7
	3	7
Ukupno sredstva	8.561	8.497
Obaveze		
Depoziti banaka		
Podravska Banka d.d., Koprivnica	261	432
	261	432
Depoziti klijenata		
Miljan Todorović	286	332
Sigilfredo Montinari	47	47
Gorgoni Lorenzo	-	-
Cerere s.p.a.	14	1
Gorgoni Mario	20	21
Gorgoni Paolo	2	2
Zaposleni	1.202	1.299
	1.571	1.702
Ostale obaveze		
Sigilfredo Montinari	16	24
Podravska Banka d.d., Koprivnica	-	-
Zaposleni	95	286
	111	310
Ukupno obaveze	1.943	2.444

Rashodi iz transakcija sa povezanim licima koji imaju značajan uticaj na poslovanje Banke u toku 2021. godine iznosili su EUR 192 hiljade (2020. godina: EUR 188 hiljada), dok su prihodi iznosili EUR 241 hiljade (2020. godina: EUR 142 hiljade).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2021. godine

31. SUDSKI SPOROVI

Na dan 31. decembar 2021. godine protiv Banke se vodi 28 sudskih sporova od strane pravnih i fizičkih lica. Ukupna vrijednost sporova iznosi EUR 1.369 hiljada. Ishod sporova za sada nije moguće pouzdano procijeniti, obzirom da rukovodstvo Banke, na osnovu mišljenja pravnog savjetnika, ne očekuje negativne ishode sporova koji bi mogli imati materijalno značajne efekte na finansijske izvještaje Banke za 2021. godinu, nije formirano rezervisanje. Ukupan iznos sudskih sporova sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine u kojima je Banka tužilac iznosi EUR 11.501 hiljada.

32. ZARADA PO AKCIJI

Osnovna i razrijeđena zarada po akciji izračunava se tako što se neto dobit koja pripada akcionarima Banke podijeli sa ponderisanim prosječnim brojem običnih akcija u opticaju za period.

	2021.	2020.
Osnovna i razrijeđena zarada po akciji		
Neto profit u hiljadama EUR	4.384	3.488
Ponderisani prosječan broj običnih akcija u opticaju	10.241.148	9.559.012
Zarada po akciji u EUR	<u>0,43</u>	<u>0,36</u>

Banka je tokom 2021. godine izvršila usitnjavanje akcija i emisiju novih akcija po osnovu pretvaranja neraspoređene dobiti i emisione premije u kapital (napomena 25).

Međunarodni računovodstveni standard 33 – Zarada po akciji, zahtijeva da ako se broj običnih akcija u opticaju poveća kao rezultat kapitalizacije, bonus-emisije ili usitnjavanja akcija, ili se smanji kao rezultat ukрупnjavanja (konsolidacije) akcije, tada se izračunavanje osnovne zarade po akciji za sve prezentovane periode koriguje retroaktivno.

Banka je u skladu sa navedenim zahtjevom izvršila novi obračun zarade po akciji za uporedni period.

33. PORESKI RIZICI

Poreski zakoni Crne Gore se često različito tumače i predmet su čestih izmjena. Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Banke mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva Banke. Kao rezultat iznjetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. Period zastarjelosti poreske obaveze je pet godina. To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od kada je obaveza nastala. Rukovodstvo Banke smatra da su poreske obaveze evidentirane u priloženih finansijskim izvještajima pravilno iskazane.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine

34. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA

Na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja uticaj Covid pandemije se nastavlja. Uz snažnu kapitalnu i likvidonosnu poziciju, Banka aktivno prati razvoj događaja i procjenjuje uticaj na poslovanje, finansijske rezultate, finansijski položaj i novčane tokove.

Od 1. januara 2022. godine u primjeni je nova bankarska regulativa, tačnije Zakon o kreditnim institucijama i prateća podzakonska akta, koji podrazumijeva primjenu novih bankarskih standarda usmjerenih na jačanje kapitalnih zahtjeva za banke, formiranje okvira za nove regulatorne zahtjeve u vezi sa likvidnošću, kao i dodatne kapitalne zahtjeve za finansijske institucije od sistemskog značaja.

Na dan izdavanja ovih izvještaja Banka nije identifikovala značajne događaje koji bi zahtjevali korekcije priloženih finansijskih izvještaja.

35. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u EUR na dan 31. decembra 2021. i 2020. godine bili su:

	2021.	2020.
USD	1,1334	1,2281
CHF	1,0363	1,0857
GBP	0,8393	0,90307

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2021. godine
36. OPŠTI PODACI O BANCI

U skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka („Sl. list CG“, br. 15/12, 18/13 i 24/18) opšti podaci o Banci su prezentirani kako slijedi:

Naziv Banke:	Hipotekarna banka AD, Podgorica
Adresa:	Ulica Josipa Broza Tita broj 67, 81000 Podgorica
Matični broj:	02085020
Telefon/Fax:	+382 77 700 001
Adresa internet stranice:	http://www.hipotekarnabanka.com
Adresa elektronske pošte:	hipotekarna@hb.co.me
Broj filijala:	Banka ima centralu i 21 filijala i ekspozitura
Broj zaposlenih na dan 31. decembar 2021.	225
Žiro račun:	907-52001-93

Deset najvećih akcionara Banke na dan 31. decembra 2021. godine su:

Ime i prezime / naziv kompanije	Podaci o akcijama	
	broj akcija	procentualno učešće
HIPOTEKARNA BANKA A.D		
Podgorica/HB - Zbirni Kastodi račun 1	3,053,899	29.82%
GORGONI LORENZO	1,329,189	12.98%
GORGONI ANTONIA	1,024,290	10.00%
CERERE S.P.A.	870,205	8.50%
IBIS SRL	498,568	4.87%
MONTINARI DARIO	472,723	4.62%
MONTINARI SIGILFREDO	472,723	4.62%
MONTINARI ANDREA	472,396	4.61%
MONTINARI PIERO	472,396	4.61%

Ukupan iznos akcionarskog kapitala na dan 31. decembra 2021. godine: EUR 52.362 hiljada.

Podaci o članovima Odbora direktora i Uprave na 31.12.2021.

Odbor direktora	Ime i prezime
Predsjednik	Sigilfredo Montinari
Član	Božana Kovačević
Član	Goran Varat
Član	Renata Vinković
Član	Esad Zaimović
Uprava	Ime i prezime
Glavni izvršni direktor	Esad Zaimović
Izvršni direktor za rizike	Jelena Vuletić
Izvršni direktor za poslove sa pravnim licima i finansijska tržišta	Ana Golubović
Izvršni direktor za poslove sa fizičkim licima i napredne kanale prodaje	Nikola Špadijer

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ

ZA 2021. GODINU

I POSLOVNE AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONA STRUKTURA HIPOTEKARNE BANKE

O BANCI

Hipotekarna banka AD Podgorica ("Banka") pruža najširi opseg bankarskih i finansijskih proizvoda i usluga pravnim i fizičkim licima u Crnoj Gori, u skladu sa izdatim dozvolama nadležnih institucija.

Uslovi za osnivanje i poslovanje banaka u Crnoj Gori su regulisani Zakonom o bankama i Zakonom o privrednim društvima, kao i podzakonskim aktima Centralne banke Crne Gore („CBCG“).

Pružanje usluga na tržištu hartija od vrijednosti, koje Banka obavlja, uređeno je Zakonom o tržištu kapitala i podzakonskim aktima, Komisije za tržište kapitala. Banka obavlja i poslove platnog prometa, koji su uređeni Zakonom o platnom prometu, uključujući i pripadajuće podzakonske akte CBCG.

Banka obavlja i poslove zastupanja u osiguranju, koji su uređeni Zakonom o osiguranju i relevantnim podzakonskim aktom Agencije za nadzor osiguranja.

Banka podliježe kontroli i nadzoru CBCG, Komisije za tržište kapitala i Agencije za nadzor osiguranja.

Na 31.12.2021. godine, ukupan broj zaposlenih, radno angažovanih, u Banci je 225, od čega je 11 magistara (4,9%), 101 sa visokom stručnom spremom (44,9%), 61 sa zvanjem bečelora (27,1%) i 52 sa srednjom stručnom spremom (23,1%).

KORPORATIVNO UPRAVLJANJE I PRAVILA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Skupštinu Banke čine njeni akcionari.

U skladu sa članom 15b Zakona o preuzimanju akcionarskih društava:

- 1) Struktura kapitala Banke:
 - Akcijski kapital Banke iznosi 52.361.965, 61 EUR, a čini ga 10.241.148 komada običnih akcija koje glase na ime;
 - Nominalna vrijednost jedne akcije iznosi 5,1129 EUR;
 - Akcije su dematerijalizovane, neograničeno prenosive i glase na ime. Izvod iz registra kod Centralnog depozitarnog klirinškog društva AD Podgorica je jedini dokaz o vlasništvu nad akcijama;
 - Akcionar Banke, koji je vlasnik običnih akcija, ima slijedeća prava:
 1. pravo da prisustvuje sjedici skupštine akcionara,
 2. pravo upravljanja srazmjerno učešću u kapitalu ove klase akcija,
 3. pravo raspolaganja akcijama, saglasno pozitivnim propisima,
 4. pravo preče kupovine akcija novih emisija,
 5. pravo na besplatne akcije u slučaju povećanja akcijskog kapitala iz sredstava Banke, srazmjerno svom ulogu,
 6. pravo na dividendu, nakon raspodjele vlasnicima povlašćenih akcija, kada Skupština Banke odluči da se dividenda isplaćuje,
 7. pravo dostave, na lični zahtjev, kopije bilansa stanja i bilansa uspjeha, kao i izvještaja spoljnog revizora,
 8. pravo uvida, trideset dana prije održavanja Skupštine akcionara, kao i na samoj Skupštini, u finansijske izvještaje uključujući i izvještaje spoljnog revizora,
 9. pravo na srazmjeran dio imovine u slučaju likvidacije Banke i druga prava, saglasno pozitivnim propisima.
- 2) Ne postoje ograničenja prenosa akcija odnosno hartija od vrijednosti;
- 3) Značajno direktno i indirektno učešće u kapitalu (10 najvećih akcionara):

Cerere S.P.A. - Italija	13.9275 %
Lorenzo Gorgoni - Italija	12.9788 %
Antonia Gorgoni - Italija	10.0016 %
Sigilfredo Montinari - Italija	7.9828 %
Miljan Todorović - Italija	7.3982 %
Genmont doo Podgorica	4.9002%
Ibis Srl - Italija	4.8682 %
Dario Montinari - Italija	4.6159 %
Piero Montinari - Italija	4.6127 %
Andrea Montinari - Italija	4.6127 %

- 4) Ne postoje hartije od vrijednosti koje daju posebna kontrolna prava;
- 5) Na sticanje akcija od strane zaposlenih, primjenjuju se pozitivni zakonski i drugi propisi;
- 6) Ne postoje ograničenja prava glasa, kao što su, ograničenja prava glasa vlasnika određenog procenta hartija od vrijednosti ili određenog broja akcija, rokovima za ostvarivanje prava glasa i sl.;
- 7) Ne postoji sporazum između akcionara sa kojima je emitent upoznat i koja mogu imati za posljedicu ograničenja prenosa hartije od vrijednosti i/ ili glasačkih prava;
- 8) Način imenovanja i razrješenja članova Odbora direktora definisan je pozitivnim zakonskim i drugim propisima;
- 9) Ovlašćenja članova odbora direktora, definisana su pozitivnim zakonskim i drugim propisima;
- 10) Ne postoje značajni sporazumi u kojima je emitent ugovorna strana i koji proizvode pravno dejstvo, mijenjaju se ili okončavaju nakon preuzimanja emitenta po sprovođenju javne ponude za preuzimanje i njihovim pravnim dejstvima, osim ako su sporazumi po svojoj prirodi takvi da bi njihovo objavljivanje imalo značajne štetne posljedice po emitenta, pod uslovom da emitent nije izričito obavezan da objavi te podatke u skladu sa zakonom;
- 11) Izvršni direktori i pojedini direktori organizacionih dijelova Banke, imaju ugovorne klauzule u kojima se ugovara plaćanje nadoknade prestanka mandata, u visini od 6 (šest) do 18 (osamnaest) mjesečnih neto zarada.

Odbor direktora Banke upravlja Bankom. Članove Odbora direktora bira i imenuje Skupština akcionara.

Struktura Odbora direktora i njegovih tijela:

Odbor direktora Banke:

- Sigilfredo Montinari, predsjednik
- Božana Kovačević, zamjenik predsjednika
- Renata Vinković, član
- Goran Varat, član
- Esad Zaimović, član

Odbor za reviziju Banke:

- Draško Popović, predsjednik
- Božana Kovačević, član
- Goran Knežević, član

Odbor za upravljanje kreditnim rizikom Banke:

- Renata Vinković, predsjednik
- Sigilfredo Montinari, član
- Esad Zaimović, član

Odbor direktora Banke održava sjednice, po potrebi, a najmanje jednom mjesečno.

Tokom 2021. godine, Odbor direktora Banke je odlučivao o pitanjima iz svoje nadležnosti, te u kontinuitetu nadzirao poslovanje Banke, periodičnim razmatranjem izvještaja o finansijskom stanju i poslovanju. Takođe, redovno su razmatrani izvještaji stalnih i povremenih tijela Banke, kontrolnih funkcija, kao i o funkcionisanju sistema internih kontrola.

Odbor direktora Banke je razmatrao i izvještaje o obavljenim kontrolama CBCG, kao i izvještaje drugih nadzornih institucija.

Izvršni direktori organizuju i vode poslovanje Banke i vrše nadzor nad radom zaposlenih u Banci, na dnevnoj osnovi. Banka ima četiri izvršna direktora.

Izvršni direktori Banke:

- Esad Zaimović, glavni izvršni direktor
- Nikola Špadijer, izvršni direktor za poslove sa fizičkim licima i napredne kanale prodaje
- Ana Golubović, izvršni direktor za poslove sa pravnim licima i finansijska tržišta
- Jelena Vuletić, izvršni direktor za rizike

PRAVILA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Banka je uspostavila korporativno upravljanje u skladu sa zakonskom regulativom, propisima CBCG i najboljom praksom.

Cilj uspostavljenog korporativnog upravljanja je obezbjeđivanje transparentne organizacione strukture i podjele dužnosti i odgovornosti korporativnih organa i njihovih tijela, ostvarivanje efektivnog nadzora, funkcionisanje internih kontrola, sa naglaskom na upravljanje rizicima, zaštitu imovine i reputacije Banke.

Skupština akcionara Banke

Akcionari Banke ostvaruju svoja prava na Skupštini akcionara Banke. Skupština akcionara Banke odlučuje o pitanjima koja su propisana Zakonom o bankama, Zakonom o privrednim društvima i Statutom Banke.

Odbor direktora Banke saziva Skupštinu akcionara, a pravo sazivanja imaju i akcionari sa najmanje 5% učešća u akcionarskom kapitalu Banke, saglasno Zakonu o privrednim društvima i Statutu Banke.

Sazivanje Skupštine akcionara Banke, postupanje na Skupštini, kvorum, donošenje odluka i druga pitanja od značaja za rad Skupštine akcionara, utvrđuju se Zakonom o privrednim društvima, Statutom i internim aktima Banke.

Odbor direktora i izvršni direktori

Obaveze i odgovornosti članova Odbora direktora Banke i Izvršnih direktora Banke utvrđeni su Zakonom o bankama, Zakonom o privrednim društvima i Statutom Banke.

Postupak imenovanja i razrješenja, odnosno opoziva članova Odbora direktora Banke i Izvršnih direktora Banke utvrđeni su Zakonom o bankama, Zakonom o privrednim društvima i Statutom Banke.

Odbor direktora

U skladu sa zakonskim propisima i Statutom Banke, Odbor direktora upravlja Bankom i vrši nadzor nad njenim poslovanjem.

Članove Odbora direktora Banke bira Skupština akcionara, uz prethodno izdato odobrenje CBCG. Mandat članovima Odbora direktora Banke traje 4 godine i isti mogu biti ponovo birani. Članovi Odbora direktora Banke moraju ispunjavati uslove, propisane Zakonom o bankama, Zakonom o privrednim društvima, relevantnom Odlukom CBCG i internim aktima Banke. Ispunjenost propisanih uslova i lični ugled članova Odbora direktora treba da obezbijedi stručno, zakonito, sigurno i stabilno upravljanje poslovanjem Banke, budući da su zajednički odgovorni za uspostavljanje sistema upravljanja rizicima, usklađenost poslovanja Banke sa propisima, finansijsku stabilnost Banke i tačnost izvještavanja.

Odbor direktora Banke, pored Odbora za reviziju, ima formirane i sljedeća tijela: Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, Odbor za upravljanje kreditnim rizikom i Investicioni Komitet. Članovi navedenih odbora/tijela imaju u svom sastavu i člana Odbora direktora.

Izvršni direktori Banke

U skladu sa zakonskim propisima i Statutom Banke, izvršni direktori organizuju i vode poslovanje Banke i vrše nadzor nad radom zaposlenih u Banci, na dnevnoj osnovi.

Banka, saglasno odredbama Statuta Banke, ima najmanje dva a najviše pet izvršnih direktora, od kojih je jedan glavni izvršni direktor. Izvršne direktore Banke, uz prethodno izdato odobrenje CBCG, bira Odbor direktora Banke. Izvršni direktori Banke moraju ispunjavati uslove, propisane Zakonom o bankama, Zakonom o privrednim društvima, relevantnom Odlukom CBCG i internim aktima Banke.

Budući da Izvršni direktori Banke vode poslove Banke, na dnevnoj osnovi, odgovorni su i za upravljanje rizicima kojima je Banka izložena u poslovanju. Prilikom preduzimanja pravnih radnji u ime i za račun Banke, glavni izvršni direktor mora obezbijediti potpis još jednog izvršnog direktora. Izvršni direktori Banke su zaposleni u Banci sa punim radnim vremenom.

Sistem unutrašnje kontrole i upravljanja rizikom u odnosu na postupak finansijskog izvještavanja

U cilju pouzdanosti i objektivnosti računovodstvenih iskaza i izvještaja uspostavljen je sistem unutrašnje kontrole na način da su internom organizacijom i procedurama definisane kontrolne tačke, pa se osigurava kontrola tačnosti i potpunosti podataka, kao i da sve promjene budu tačno proknjižene i da poslovne knjige budu ažurne i međusobno usaglašene.

U Banci su uspostavljeni kontrolni postupci i aktivnosti koji se odnose na obradu podataka, podjelu dužnost, sistem odobrenja i ovlaštenja i područje izvještavanja.

Procjena rizika finansijskog izvještavanja obavlja se putem analiza i upravljanja internim i eksternim rizicima kod pripreme realnih i objektivnih finansijskih izvještaja u skladu sa usvojenim internim aktima Banke. Interna revizija kontroliše funkcionisanje sistema internih kontrola i daje preporuke za unapređenje istih, u okviru revizija predviđenih godišnjim planom rada. Postojećim sistemom unutrašnjih kontrola Banka nastoji smanjiti mogućnost grešaka u finansijskom izvještavanju.

IZJAVA O PRIMJENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Kao članica Udruženja banaka Crne Gore, Privredne komore Crne Gore i Unije poslodavaca Crne Gore, Hipotekarna banka se pridržava ciljeva i smjernica kodeksa poslovnog ponašanja navedenih relevantnih organizacija i u njemu sadržanih načela.

Hipotekarna banka je član Montenegroberze AD Podgorica.

Kodeks korporativnog upravljanja u Crnoj Gori - Kodeks, koji je usvojio Odbor direktora Montenegroberze AD Podgorica u 2009. godini, namijenjen akcionarskim društvima čiji su finansijski instrumenti uključeni na berzansku kotaciju, sadrži skup pravila i principa za unapređenje prakse korporativnog upravljanja, a implementacija se zasniva na principu "primijeni ili objasni", pa slijedi dodatno objašnjenje načina regulisanja pitanja sprječavanje i rješavanje korporativnih sukoba.

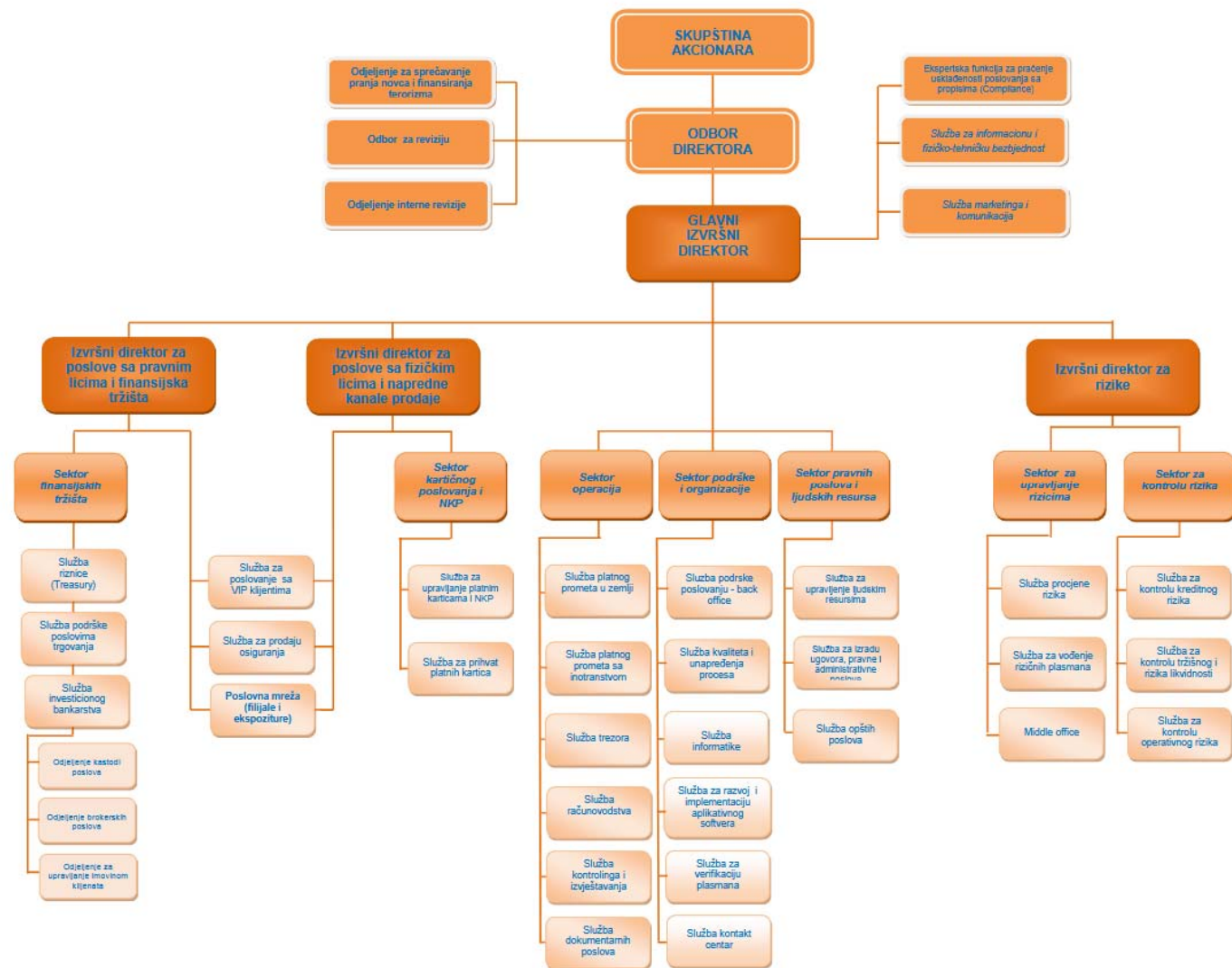
Naime, internim aktima Banke su regulisana pitanja sukoba interesa, uključujući i pitanja sprječavanja i rješavanja sukoba interesa zaposlenih. Dalje, Banka je, u skladu sa propisima koji regulišu tržište kapitala, uredila, pored ostalog, pitanja sprječavanja negativnog uticaja sukoba interesa prilikom pružanja investicionih i pomoćnih usluga, obavljanja investicionih aktivnosti, uzevši u obzir interese Banke, drugih lica i klijenata. Takođe, Statutom Banke uređeno je sprječavanje i rješavanje sukoba interesa članova Odbora direktora. Kako Odbor direktora Banke upravlja Bankom, to, po analogiji, podrazumijeva i da rješava pitanja eventualnih (korporativnih) sukoba koji mogu nastati između akcionara i Banke. Prethodno, naročito, iz razloga što je Odbor direktora Banke odgovoran za obezbjeđivanje poslovanja Banke, saglasno zakonu, drugim propisima i internim aktima Banke, pa, samim tim, i za svođenje štetnih posljedica po Banku na najmanju mjeru, a koje mogu nastati i iz odnosa Banke i njenih akcionara. Niti jedan akcionar Banke do sada nije bio u sukobu sa Bankom, niti je podnosio tužbu protiv Banke.

Na osnovu prethodno navedenog, u skladu sa odredbama člana 14 Zakona o računovodstvu („Sl. List Crne Gore“, broj 52/2016), Izvršni direktori Banke izjavljuju da primjenjuju Kodeks korporativnog upravljanja u Crnoj Gori, kao i kodekse poslovnog ponašanja relevantnih organizacija, čija je članica.

RUKOVODSTVO BANKE

IZVRŠNI DIREKTORI	Esad Zaimović, glavni izvršni direktor Nikola Špadijer, izvršni direktor za poslove sa fizičkim licima i napredne kanale prodaje Ana Golubović, izvršni direktor za poslove sa pravnim licima i finansijska tržišta Jelena Vuletić, izvršni direktor za rizike
ODJELJENJE INTERNE REVIZIJE	Veselin Ivanović
EKSPERTSKA FUNKCIJA ZA PRAĆENJE USKLAĐENOSTI POSLOVANJA SA PROPISIMA (COMPLIANCE)	Danka Dragičević
ODJELJENJE ZA SPREČAVANJE PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORIZMA	Sanja Mijušković / Damir Ljajević
SEKTORI	Gojko Maksimović, direktor Sektora finansijskih tržišta Nataša Lakić, direktor Sektora operacija Nikola Milović, direktor Sektora podrške i organizacije Božo Đurašković, direktor Sektora pravnih poslova i ljudskih resursa Goran Smolović, direktor Sektora za kontrolu rizika Milana Stevanović, v.d. direktor Sektora za upravljanje rizicima
SAMOSTALNE SLUŽBE	Haris Dizdarević, direktor Službe za informacionu i fizičko-tehničku bezbjednost Eva Ivanović, direktor Službe marketinga i komunikacija

ORGANIZACIONA ŠEMA BANKE

II RAZVOJ, FINANSIJSKI POLOŽAJ I REZULTATI POSLOVANJA BANKE

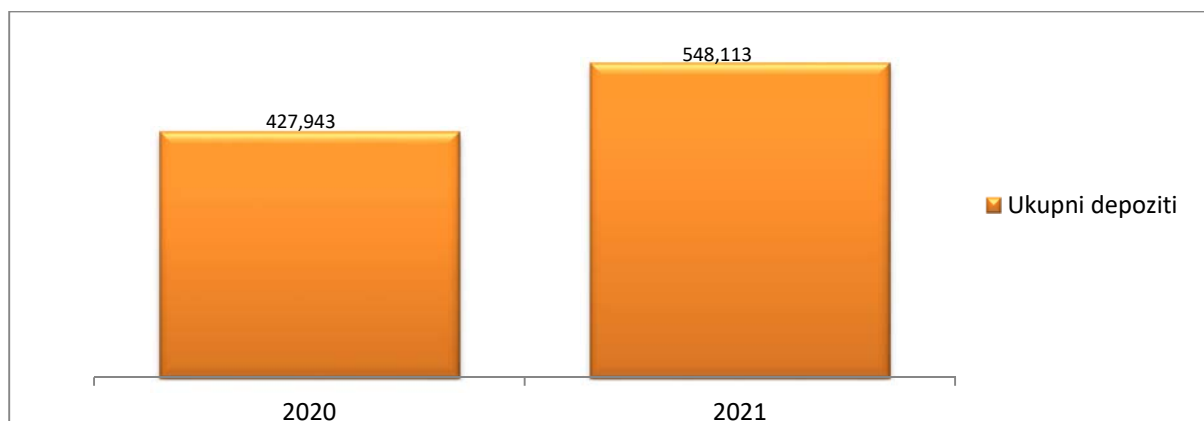
POSLOVNE OPERACIJE

DEPOZITI

U 2021. godini je, u odnosu na 2020.godinu, ostvaren rast depozita od 28,08%, što pokazuje da je povjerenje građana i privrede u Banku, i pored visokog nivoa depozita i u prethodnoj godini, raslo i u 2021. godini, kao i prethodnih godina. Pored stabilnog nivoa svih vrsta depozita, posebno je značajan rast depozita po viđenju koji je iznosio 35,96%.

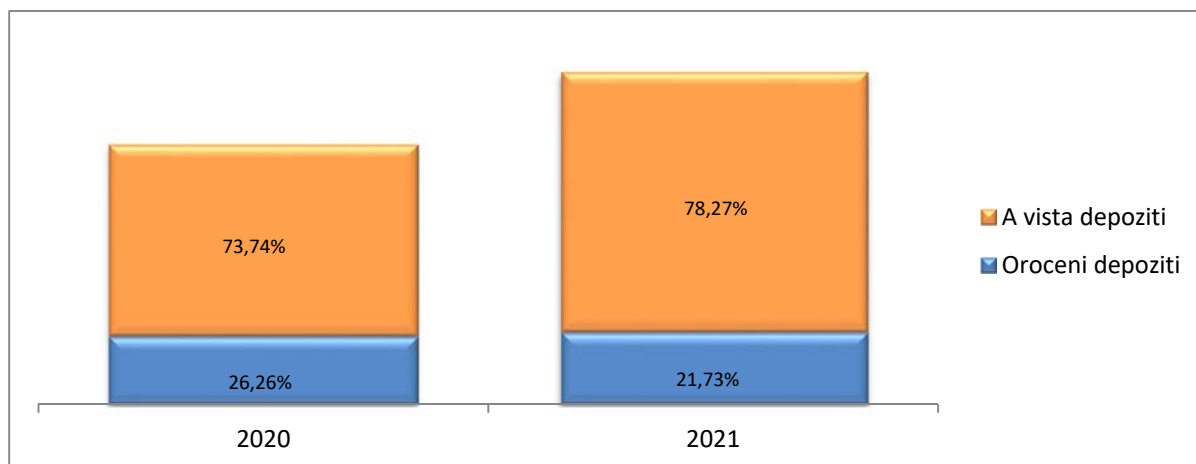
Stanje ukupnih depozita¹:

godina	Ukupni depoziti (u '000 EUR)	% promjene
2020	427,943	
2021	548,113	28.08%

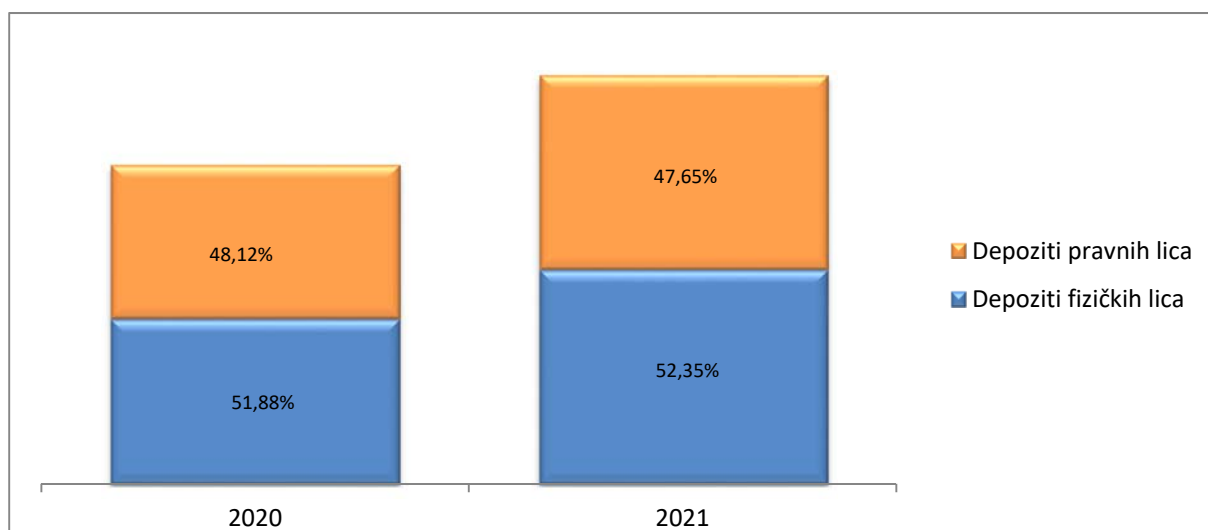
Navedeni porast depozita je rezultat rasta broja klijenata, kao i porasta povjerenja u Banku. Zahvaljujući svim atributima koji karakterišu Banku, a to su prije svega sigurnost, profesionalnost i kvalitet ponude, prepoznati smo kao banka kojoj treba ukazati povjerenje, čime smo nastavili pozitivan trend porasta depozita.

Banka je održala adekvatnu strukturu depozita sa aspekta učešća oročenih i depozita po viđenju u ukupnim depozitima. Učešće oročenih depozita u ukupnim depozitima iznosi 21,73%, dok su a vista depoziti zastupljeni sa 78,27%.

¹ Stanje depozita od klijenata i banaka ne uključuje obaveze za kamate i vremenska razgraničenja

U ukupnim depozitima, učešće depozita pravnih lica je bilo 47,65% dok je učešće depozita fizičkih lica bilo 52,35%, što je prikazano na sledećem grafiku:

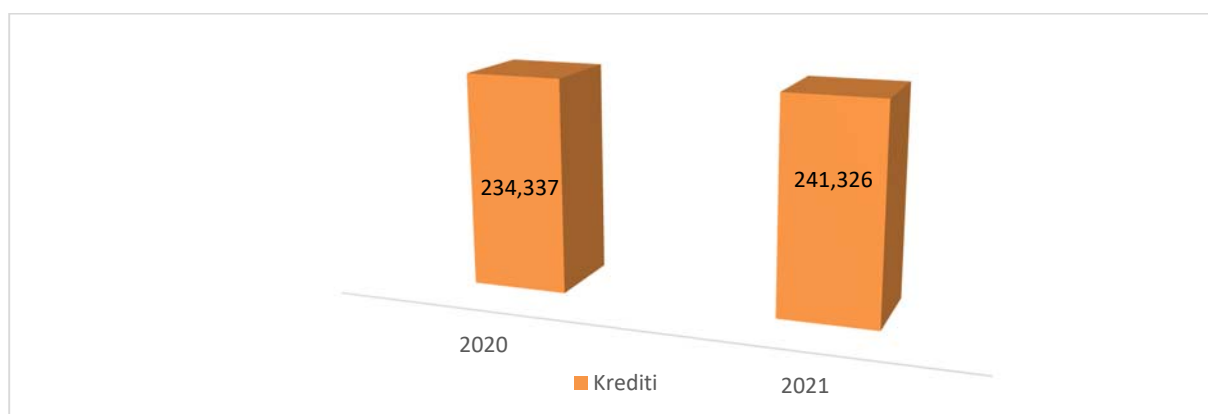
PLASMANI

Kao i prethodnih godina, i u 2021.godini, Banka je odobrila plasmane velikom broju novih klijenata. Kontinuirana podrška i dalji razvoj postojećih klijenata, je imperativ Banke i ključni fokus zaposlenih je uvijek na anticipiranju potreba, optimizaciji strukturiranja aranžmana i tarifa za postojeće klijente.

Jedna od prepoznatljivih karakteristika Banke je što klijentima, osim odobravanja plasmana istovremeno pruža savjetodavne usluge, a sve u cilju unaprijeđenja poslovanja i ostvarivanja boljih poslovnih rezultata kako Banke tako i njenih klijenata.

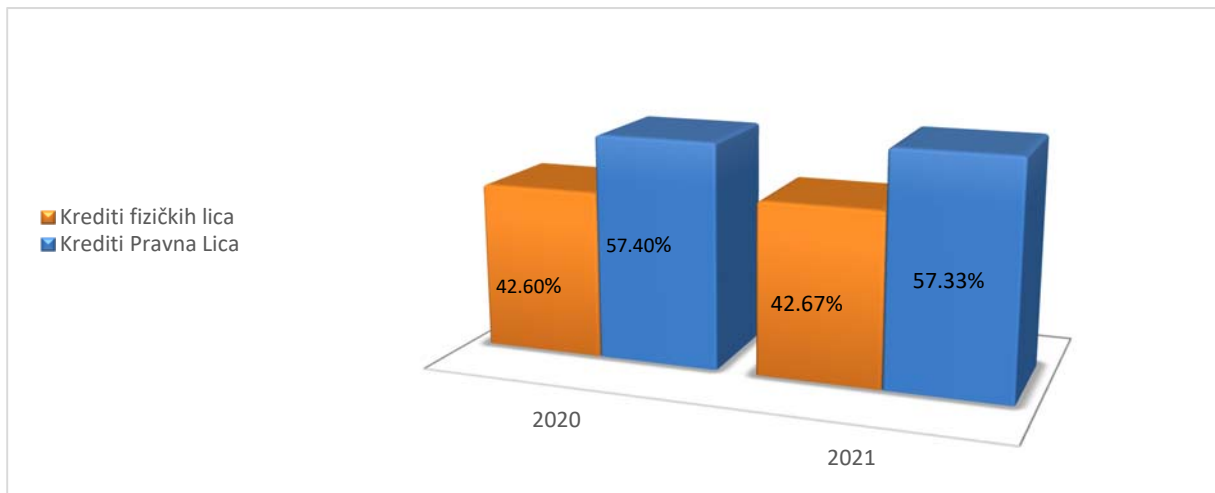
Stanje ukupnih kredita²:

Godina	Kredit (u '000 EUR)	% promjene
2020	234,337	
2021	241,326	2.98%

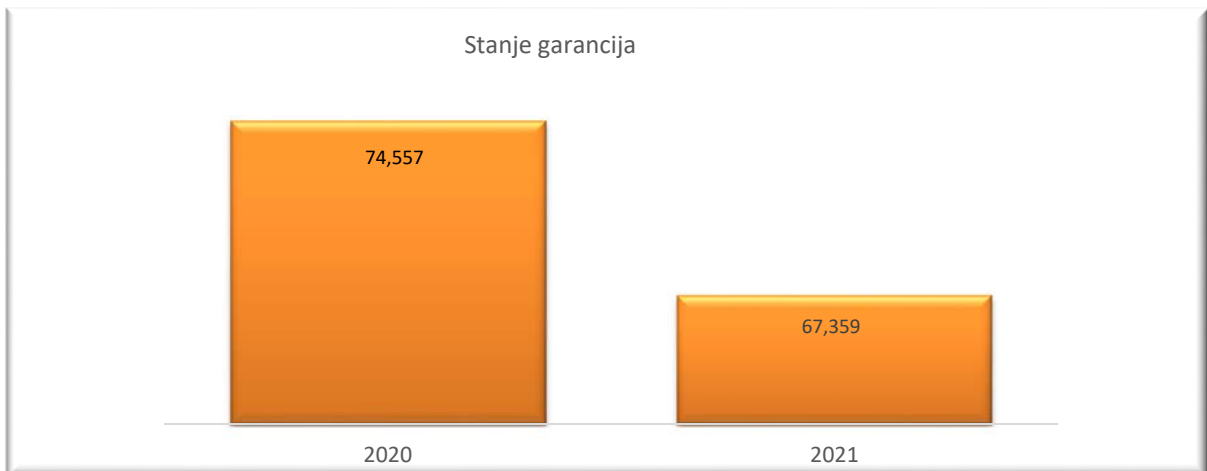

² Stanje ukupnih kredita predstavlja iznos bruto kredita plasiranih klijentima i bankama i ne uključuje potraživanja za kamate i vremenska razgraničenja

U strukturi ukupnih kredita, krediti stanovništvu čine 42,67%, dok je udio kredita pravnih lica 57,33% ukupnog kreditnog portfolija.

Prikaz stanja garancija u 2021. godini (u '000 EUR):

Banka je nastavila uspješnu saradnju i sa Investiciono razvojnim fondom (IRF) na polju plasiranja kredita pod povoljnim uslovima.

U svojoj ponudi za pravna lica, Banka ima gotovinske kredite, revolving kredite, kredite za plaćanje obaveza dobavljačima, za kupovinu automobila, za refinansiranje obaveza kod drugih banaka, za finansiranje izvoznih potraživanja, za kupovinu opreme, za adaptaciju poslovnih prostora, za pripremu turističke sezone, overdraft kredite, faktoring, kao i sve vrste garancija.

Banka, takođe, nudi širok spektar kredita za stanovništvo: gotovinske, namjenske, studentske, kredite za kupovinu automobila, za adaptaciju i izgradnju, za pomorce, za razvoj turizma, poljoprivredne kredite, overdraft kredite, limite za kupovinu na rate i dr., kao i sve vrste garancija.

RAZVOJ NOVIH PROIZVODA I USLUGA

Banka je i u 2021. godini održala fokus, a djelimično i kontinuitet u lansiranju inovativnih proizvoda.

U oktobru 2021. godine Banka je proslavila 10 godina Premium programa i u susret ovom jubileju, omogućila svim korisnicima limita na rate za kupovinu Premium karticama, kupovinu na 24 mjeseca.

Banka je uvela i prestižnu uslugu VISA Consierge koja omogućuje VIP klijentima Banke učestvovanje na celebrity događajima širom svijeta.

Banka je nastavila sa afirmacijom aktuelnih proizvoda, prvenstveno davajući direktne benefite za korisnike prestižne aplikacije Moj novčanik.

PLATNI PROMET

Cjelokupan platni promet Banke u 2021. godini karakteriše rast parametara koji definišu poslovanje ovog segmenta Banke. Svi prethodno postavljeni planovi u platnom prometu su postignuti, što pokazuje koliko je Banka bila uspješna i efikasna tokom prethodne godine.

Domaći platni promet

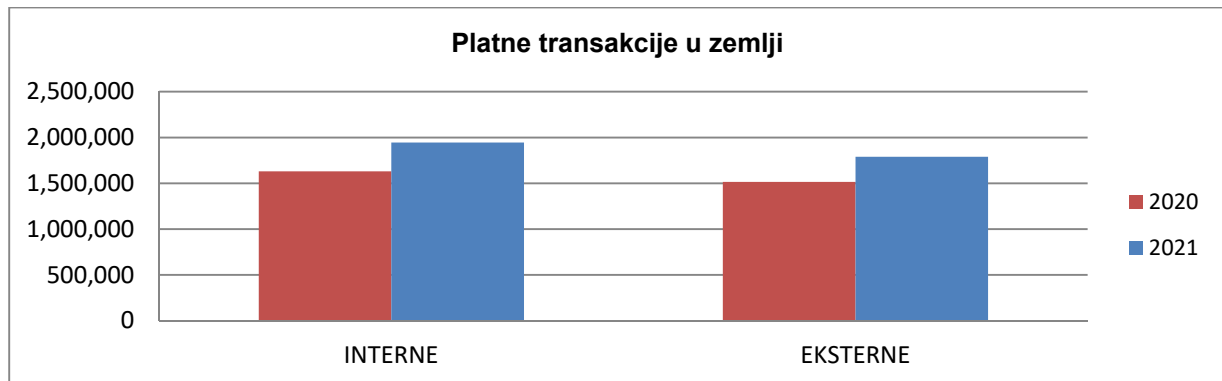
Cjelokupni domaći platni promet Banke bilježi povećanje u 2021. godini.

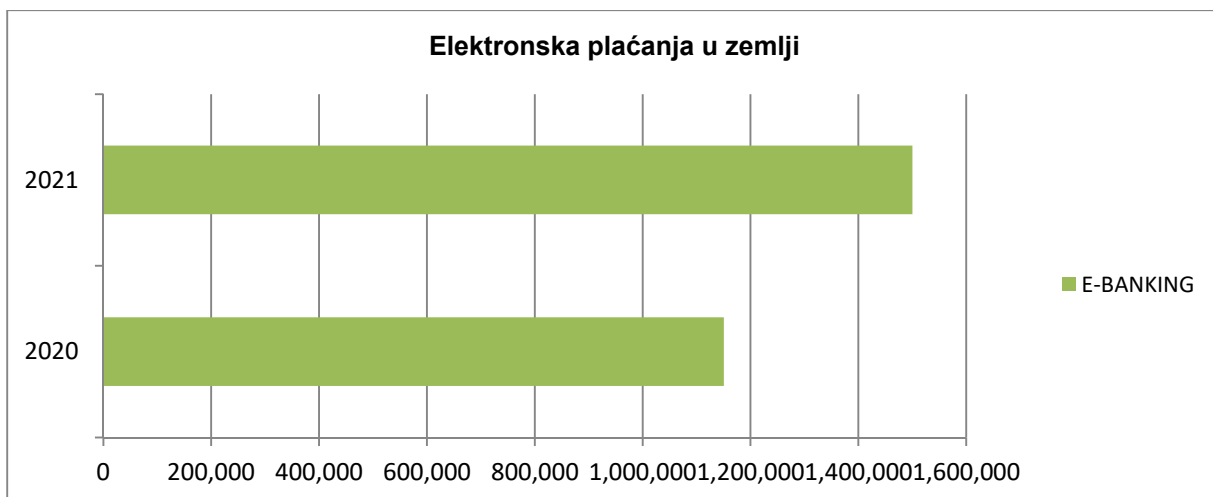
Ukupan broj transakcija u domaćem platnom prometu povećao se za 19% u odnosu na 2020. godinu. Od toga je ostvaren porast u broju internih transakcija u Banci, koji iznosi 19% u odnosu na prethodnu godinu. Eksterne transakcije su također zabilježile porast od 18% u odnosu na prethodnu godinu.

U strukturi eksternih naloga ostvaren je porast i 'malih' naloga (iznosi do EUR 1.000 porast 19%) i 'velikih' naloga (iznosi preko EUR 1.000 porast 15%).

Broj priliva od ostalih banaka porastao je u odnosu na prethodnu godinu za 9%.

Značajan porast je ostvaren i u broju elektronskih transakcija (e-banking), što znači da se klijenti sve više okreću elektronskim aplikacijama i vrše plaćanja elektronskim platnim nalogima. Porast broja elektronskih transakcija u domaćem platnom prometu iznosi 30% u odnosu na prošlu godinu.

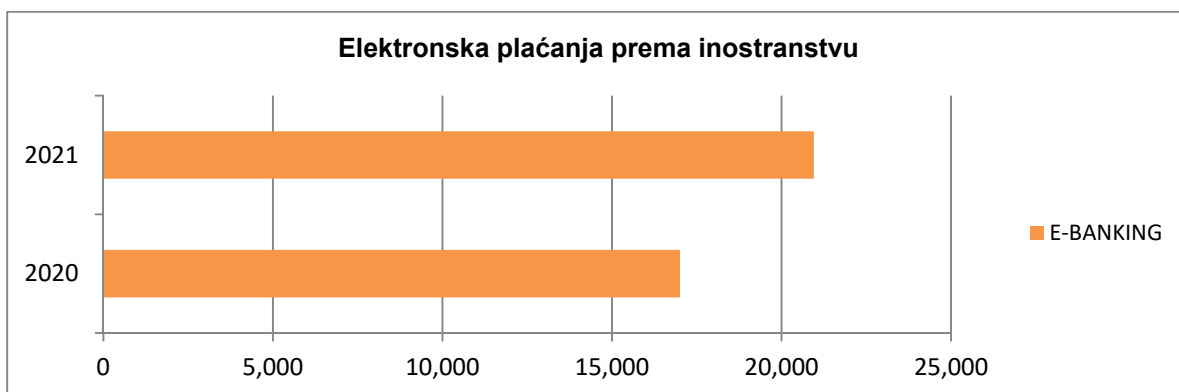
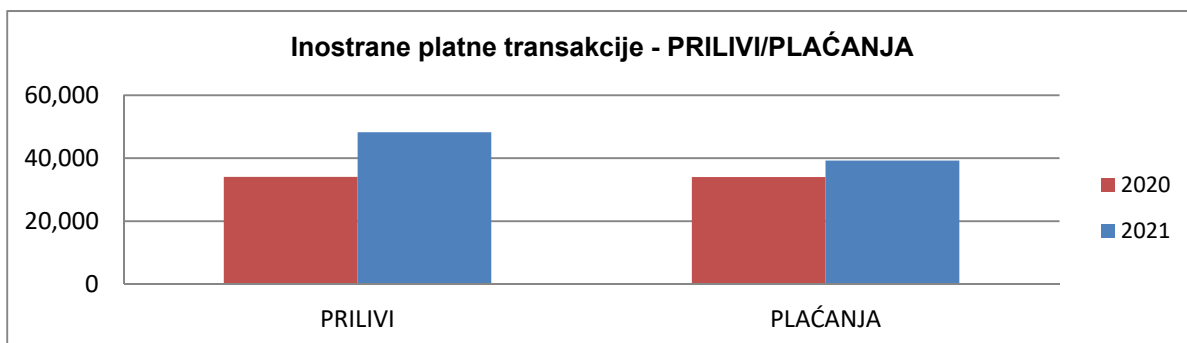

Inostrani platni promet

Ono što karakteriše inostrani platni promet u 2021. godini je održan kontinuitet visokog broja plaćanja, kao i rast dolaznih plaćanja i plaćanja izvršenih putem e-bankinga, te i ostalih poslova koji su sastavni dio inostranog platnog prometa.

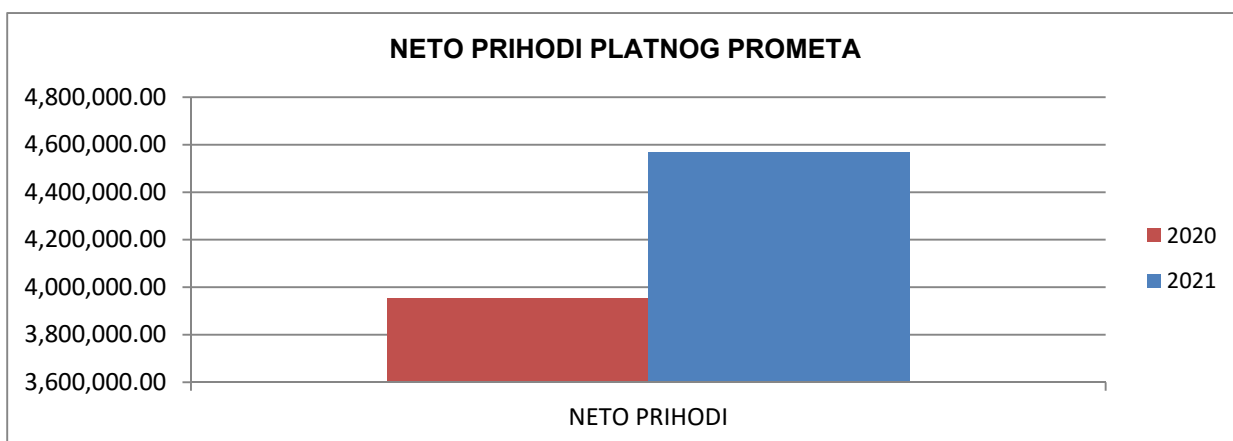
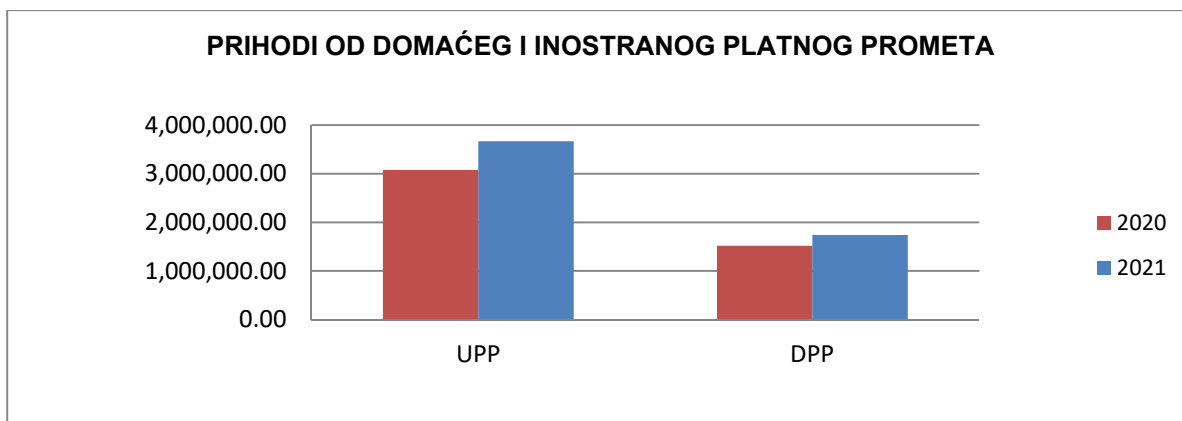
Banka je odavno prepoznata kao efikasan i pouzdan partner od strane ino banaka.

Broj transakcija plaćanja prema inostranstvu se povećao za 15% u odnosu na prethodnu godinu. Broj elektronskih plaćanja prema inostranstvu putem HB-klika (e-banking) porastao je za 23% u odnosu na 2020. godinu. Broj ostvarenih priliva porastao je za 41% u odnosu na prethodnu godinu.

Ukupni prihodi od naknada za usluge platnog prometa porasli su za 18% u odnosu na 2020. godinu. Od toga je porast prihoda od domaćeg platnog prometa iznosio 19%, a od inostranog platnog prometa 15%.

Neto prihodi od ukupnog platnog prometa porasli su za 16% u odnosu na prethodnu godinu.

UPRAVLJANJE SREDSTVIMA

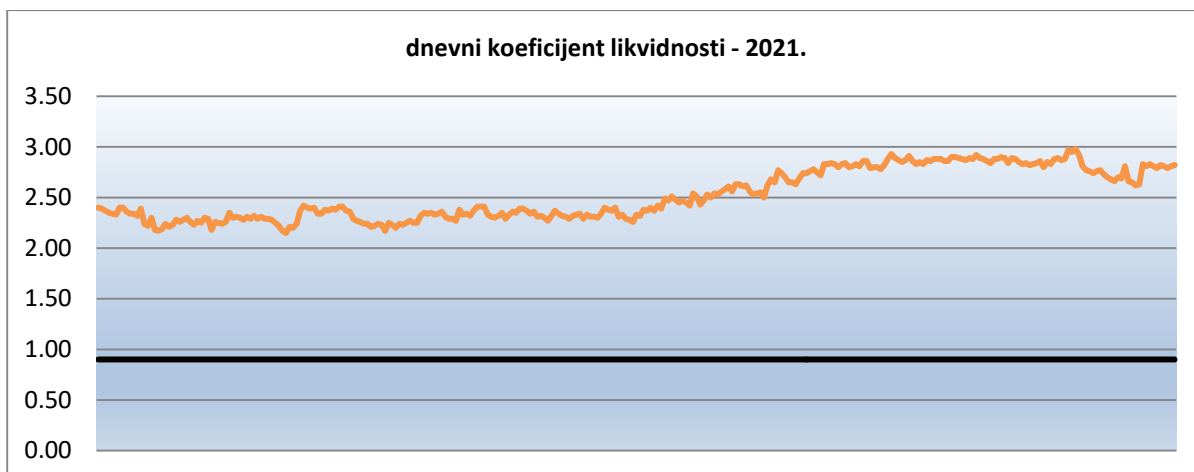
Obezbeđivanje optimalne likvidnosti je osnovni uslov za sigurno i efikasno poslovanje svake banke. Banka potrebnu likvidnost treba da obezbedi racionalnim upravljanjem sredstvima i obavezama, u cilju održavanja odgovarajućeg srazmjera između likvidne aktive i ukupnih obaveza.

Tokom 2021. godine Banka je stavila akcenat na stabilizaciju domaćih izvora finansiranja, proširenje deponentske baze, smanjivanje kratkoročnih u korist dugoročnih izvora finansiranja.

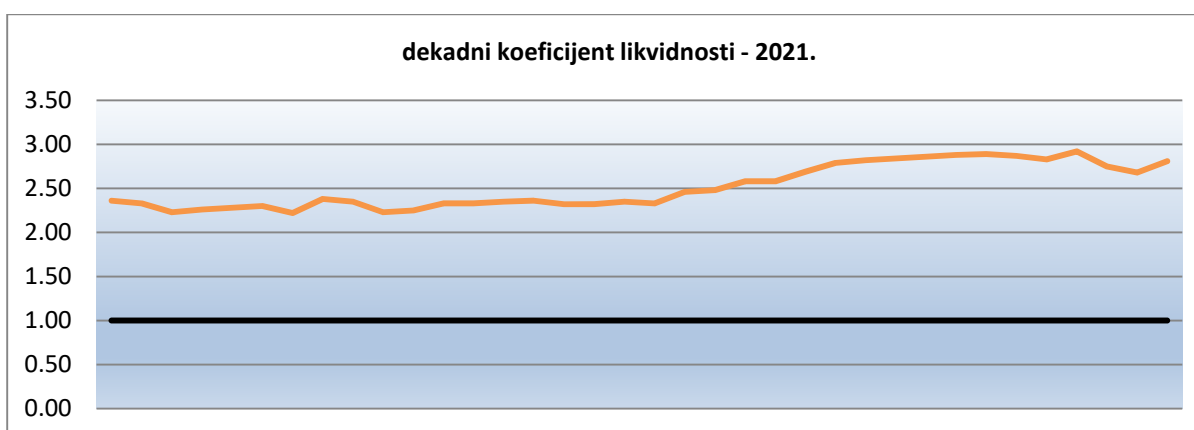
Banka je uzela učešće u programu podrške mikro, malim i srednjim preduzećima u prevazilaženju krize izazvane novim koronavirusom koji je pokrenut od strane Ministarstva finansija i socijalnog staranja a uz podršku Banke za razvoj Savjeta Evrope (CEB). Kroz ovaj program privredi su postala dostupna sredstva u iznosu od 4 miliona EUR.

Sredinom decembra mjeseca Banka je potpisala ugovor o kreditu sa Finance in Motion – Green for Growth Fund, vrijedan 7 miliona EUR. Ova sredstva namijenjena su projektima sa ciljem postizanja energetske efikasnosti i smanjenja emisije gasova koji izazivaju efekat 'staklene bašte'.

Služba riznice u okviru Sektora finansijskih tržišta je u 2021. godini, racionalnim upravljanjem likvidnošću, uspjela da održi nivo likvidnih sredstava kao i ukupnu likvidnu poziciju Banke na zadovoljavajućem nivou. Uz to je dnevnim, sedmičnim, dekadnim i mjesečnim planiranjima raspoloživih likvidnih sredstava vršila usklađivanje izvora sredstava sa plasmanima. Kroz tijesnu saradnju sa ostalim sektorima i službama u Banci, vršena je adekvatna alokacija raspoloživih sredstava. Sve to je Banci omogućilo da redovno izvršava svoje obaveze prema kreditorima, kao i da izađe u susret svim zahtjevima klijenata u najkraćim rokovima. Dnevni koeficijent likvidnosti, koji se računa po metodologiji koju je propisala Centralna banka Crne Gore, kretao se tokom cijele 2021. godine iznad zakonski propisanog minimuma od 0,90.

Takođe, dekadni koeficijent likvidnosti se kretao iznad zakonski propisanog minimuma od 1,00.

U cilju upravljanja likvidnošću na rok, Banka je redovno pratila pokazatelje strukturne likvidnosti kroz ročnu usklađenost finansijske aktive i pasive, pregled dospjeća većih depozita, kao i utvrđivanjem stabilnog dijela a-vista depozita po internom modelu i održavala istu u zadovoljavajućim okvirima.

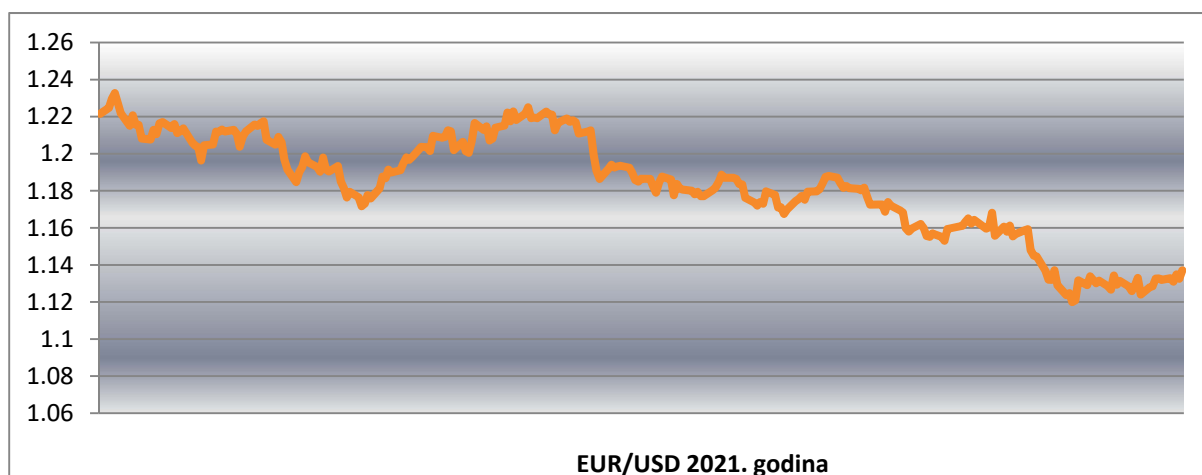
Obzirom da je 2021. godinu obilježio pad kamata na depozite klijenata i uzimajući u obzir opreznost klijenata kada je u pitanju raspolaganje sopstvenim sredstvima, može se konstatovati da je i u svim tim okolnostima Banka prepoznata kao jedna od najpouzdanijih i najlikvidnijih banaka u bankarskom sistemu Crne Gore. U prilog ovoj tvrdnji idu podaci koji pokazuju da je na kraju 2020. godine ukupni nivo depozita Banke iznosio 428 miliona EUR, a na kraju 2021. godine 548 miliona EUR, što je rast od oko 28%. Sa druge strane, ukupni depoziti u Crnoj Gori, prema podacima Centralne Banke Crne Gore tokom 2021. godine, zabilježili su rast od oko 24,56%; pa je Banka i u ovom segmentu ostvarila bolje rezultate od tržišta. Viškovi likvidnih sredstava, osim kroz kreditnu aktivnost, plasirani su i u utržive hartije od vrijednosti.

U 2021. godini nije bilo aukcija državnih zapisa, te je Banka po dospjeću državnih zapisa, sredstva plasirala u državne obveznice Crne Gore koje su emitovane na međunarodnom tržištu. Takođe, kroz aktivnosti Sektora finansijskih tržišta, Banka je plasirala sredstva i u druge međunarodne hartije od vrijednosti pa je iznos portfelja hartija od vrijednosti na kraju 2021. godine iznosio oko 150,90 miliona EUR i u odnosu na kraj 2020. godine bilježi rast od oko 16,79% ili za oko 22 miliona EUR (na kraju 2020. godine portfelj hartija od vrijednosti je iznosio 129,2 miliona EUR).

U strukturi portfelja hartija od vrijednosti najveće učešće imaju državne crnogorske dužničke hartije od vrijednosti sa učešćem od oko 80 miliona EUR, odnosno oko 57%.

Banka je značajni prihod ostvarila i kroz realizaciju transakcija sa finansijskim instrumentima, ostvarivanjem profita usled prestanka priznavanja finansijske instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i kroz neto profit po osnovu prodaje finansijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja u ukupnom iznosu od oko 464 hiljade EUR.

U 2021. godini zabilježena su značajna kolebanja valutnih kurseva, naročito valutnog para EUR/USD koji ima najveći uticaj na izloženost Banke riziku promjene deviznog kursa.

I u tim uslovima Služba trgovanja je uspjela da ostvari izuzetan rezultat po osnovu prihoda od realizovanih kursnih razlika, što je rezultat adekvatnog upravljanja rizikom promjene deviznog kursa. Na kraju 2021. godine ukupan prihod od kursnih razlika iznosio je 531 hiljada EUR, što je imalo značajnog uticaja na konačni finansijski rezultat Banke. Ostvareni prihod od kursnih razlika na kraju 2021. godine je za 15% veći nego u 2020. godini što ohrabruje da je ekonomska aktivnost počela da se oporavlja nakon velikog pada tokom 2020. godine koji je izazvan globalnom pandemijom koronavirusa.

INVESTICIONO BANKARSTVO

Crnogorsko tržište kapitala

Ukupan promet ostvaren na Montenegroberzi AD Podgorica u 2021. godini iznosio je 46.467.878,61 EUR, što predstavlja pad od oko 26% u odnosu na ostvareni promet u 2020. godini. Tokom 2021. godine na crnogorskom tržištu kapitala zaključeno je 1.618 poslova, što predstavlja pad od oko 8,79% u odnosu na 2020. godinu.

Indeks MNSE10 (koji prati kretanje cijene 10 najlikvidnijih kompanija) je u protekloj godini ostvario rast od oko 7,28% dok je indeks MONEX je u protekloj godini zabilježio pad od 4,47%.

Tokom 2021. godine, članstvo na Montenegroberzi AD su prekinule dvije brokerske kuće pa je na kraju 2021. godine bilo samo šest aktivnih članova, od kojih su tri banke.

Brokerski i kastodi poslovi

Ukupan promet koji je banka ostvarila na Montenegroberzi AD Podgorica u 2021. godini iznosio je 28.304.472 EUR, što čini 30,46% ukupnog prometa. Posmatrajući realizovani promet, Hipotekarna banka AD je druga po učešću u ukupnom prometu ostvarenom na Montenegroberzi.

Strukturu ostvarenog prometa možete pogledati u sledećoj tabeli:

Tip hartije	Broj transakcija	Ostvareni promet
Akcije	161	8.012.438,38
Obveznice	51	20.292.034,00
UKUPNO	212	28.304.472,38

Ukupan promet u 2021. godini, ostvaren trgovanjem subordiniranim obveznicama HBO1, HBO2 i HBO3 iznosio je 1.495.898,00 €. U tabeli ispod prikazan je pregled trgovanja obveznicama Hipotekarne banke AD.

Naziv obveznice	Broj transakcija	Ostvareni promet
HBO1	3	843.000,00
HBO2	4	100.880,00
HBO3	6	552.018,00
UKUPNO	13	1.495.898,00

Promet na inostranom tržištu koji su ostvarila Banka za račun klijenata u 2021. godini iznosio je 177 miliona EUR. Najveći dio navedenih transakcija se odnosi na OTC transakcije obveznicama.

U tabeli ispod predstavljen je pregled zaključenih transakcija na međunarodnom tržištu za period od 01.01. do 31.12.2021. godine.

Ukupan broj izvršenih transakcija	626
Ukupna vrijednost izvršenih transakcija (EUR):	cca 108.231.075,20
Ukupna vrijednost izvršenih transakcija (USD):	cca 77.923.386,66

U odnosu na prethodnu godinu, Banka je ostvarila skoro duplo veći promet.

Na dan 31.12.2021. godine klijenti Banke držali su na čuvanje hartije od vrijednosti, vrijednosti od oko 233,1 miliona EUR, što je za oko 140 % veći iznos (odnosno za oko 136 miliona EUR) u odnosu na kraj 2020. godine. Važno je istaći da od ukupnog iznosa klijentskog portfelja, vrijednost inostranih hartija od vrijednosti iznosi oko 192 miliona EUR. Time je Banka postala lider u oblasti kastodi poslovanja u Crnoj Gori.

III IZLOŽENOST I UPRAVLJANJE RIZICIMA

Uopšteno govoreći, proces upravljanja rizicima podrazumijeva: identifikovanje, mjerenje, praćenje, kontrolu i izvještavanje o rizicima. Osim toga, u okviru Sektora se razvijaju politike i procedure za upravljanje rizicima, kao i metodologije i postupci za njihovo mjerenje. Uspostavljanje sveobuhvatnog okvira za upravljanje rizicima kao i afirmacija kulture upravljanja rizicima u opštoj korporativnoj kulturi Banke neophodan je preduslov za dugoročan uspjeh svake bankarske strategije.

Ovaj proces integrisan je u okvir korporativnog upravljanja Banke i zasnovan je na modelu „tri linije odbrane“ - „prva linija odbrane“ je menadžment poslovnih linija Banke, odgovoran za upravljanje rizicima, povezanim s proizvodima, aktivnostima, procesima i sistemima u poslovnim segmentima i prilikom odlučivanja na dnevnoj osnovi; „druga linija odbrane“, su izvršni direktor/ica Banke za upravljanje rizicima i tijela Odbora direktora za pojedine rizike, a „treća linija odbrane“ su interna revizija, nezavisni spoljni revizor, a može podrazumijevati i eksterne nezavisne kvalifikovane subjekte.

Za upravljanje rizicima u Banci zadužen je Sektor za upravljanje rizicima u okviru kojeg posluju Služba procjene rizika i Služba za vođenje rizičnih plasmana, a koje su zadužene za ocjenu, identifikovanje, mjerenje i praćenje rizika. Sektor za kontrolu rizika zadužen je za praćenje, kontrolu i izvještavanje o rizicima.

U okviru upravljanja rizicima posebna pažnja se posvećuje politikama i procedurama vezanim za upravljanje rizicima, kao i izradi potrebnih metodologija. Izvještavanje u okviru sektora se vrši na mjesečnom, kvartalnom i godišnjem nivou, a o svim aktivnostima vezanim za sektore informiše se ALCO komitet, Odbor direktora, Odbor za kreditni rizik i Odbor za nefinansijske rizike.

U svom poslovanju Banka je prepoznala sledeće kategorije rizika kojima želi da aktivno upravlja: kreditni rizik, rizik likvidnosti, rizik kamatne stope iz bankarske knjige, tržišni rizici, operativni rizik i rizik zemlje. Sve ostale kategorije rizika aktivno se prate i u slučaju potrebe preduzimaju se odgovarajuće mjere kontrole rizika.

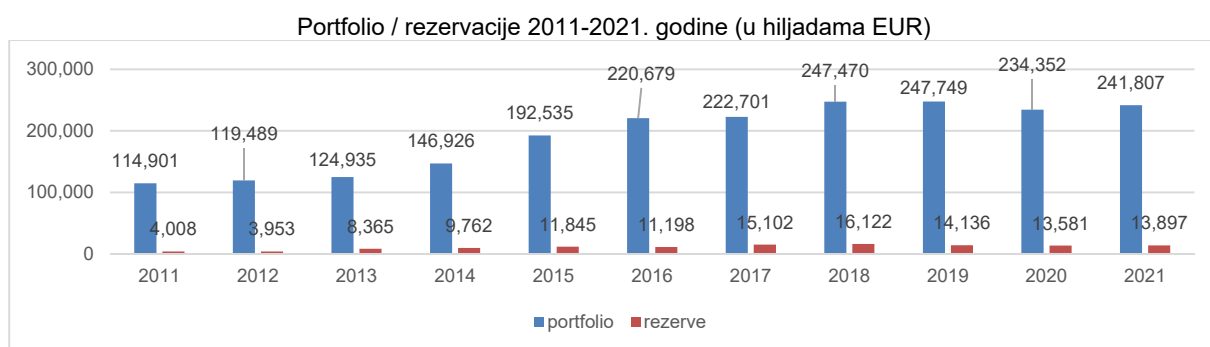
Kreditni rizik

Kreditni rizik se definiše kao rizik od gubitka zbog nemogućnosti ili nespremnosti klijenta da u cjelosti i na vrijeme ispunjava svoje obaveze prema banci.

Upravljanje kreditnim rizikom predstavlja ključnu komponentu sveobuhvatnog sistema upravljanja rizicima. Cilj upravljanja kreditnim rizikom je maksimizacija odnosa prinosa i rizika Banke. Kako bi se postigao ovaj cilj, kreditnim rizikom se upravlja na individualnom nivou (na nivou partije) u okviru Sektora za upravljanje rizicima i na portfolio nivou u okviru Sektora za kontrolu rizika.

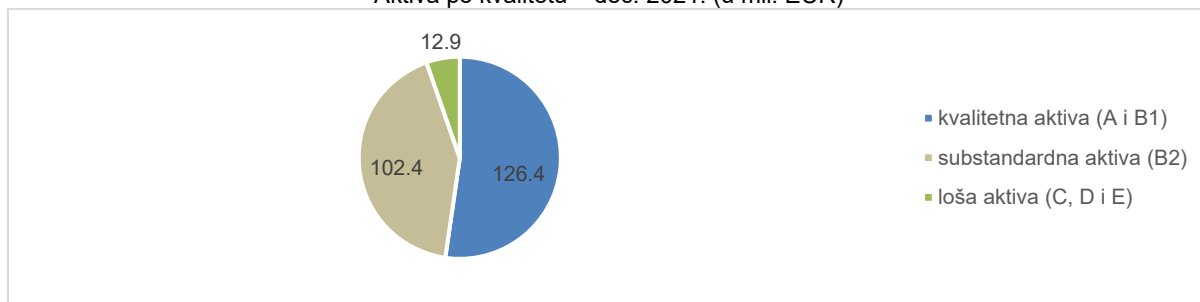
U narednim tabelama iznos kreditnog portfolija se sastoji od potraživanja za glavnicu kredita plasiranih klijentima i bankama i potraživanja za pale garancije.

Kreditni portfolio Banke je na kraju decembra 2021. godine u odnosu na kraj decembra 2020. veći za 3,18%.

Od ukupnog portfolija Banke, na kvalitetnu aktivu (A i B1) odnosi se 52%, na substandardnu (B2) 43% i na lošu aktivu (C, D i E) se odnosi 5%.

Aktiva po kvalitetu – dec. 2021. (u mil. EUR)

Kao osnovni indikatori kreditnog rizika mogu se izdvojiti: procenat rezervacija za kreditne gubitke, kašnjenje u otplati kredita, učešće nekvalitetne aktive u ukupnom portfoliju (NPL%).

Procenat rezervacija za kreditne gubitke se može posmatrati prema metodologiji CBCG i internoj metodologiji Banke (ispravka vrijednosti).

- Prema metodologiji CBCG izdvojene rezerve za kreditne gubitke na dan 31.12.2021. godine činile su 5,75% portfolija ili 13.896.737 EUR. Ako izvršimo poređenje u odnosu na kraj 2020. godine, rezerve su se povećale za 2,32% ili 315.556 EUR.

Portfolio / rezervacije po CBCG

	31.12.2020.	31.03.2021.	30.06.2021.	30.09.2021.	31.12.2021.
Portfolio	234.337.109	235.927.427	246.924.417	231.870.634	241.806.927
Rezervacije	13.581.181	14.010.274	14.876.387	13.188.277	13.896.737
Rezervacije (%)	5,80%	5,94%	6,02%	5,69%	5,75%

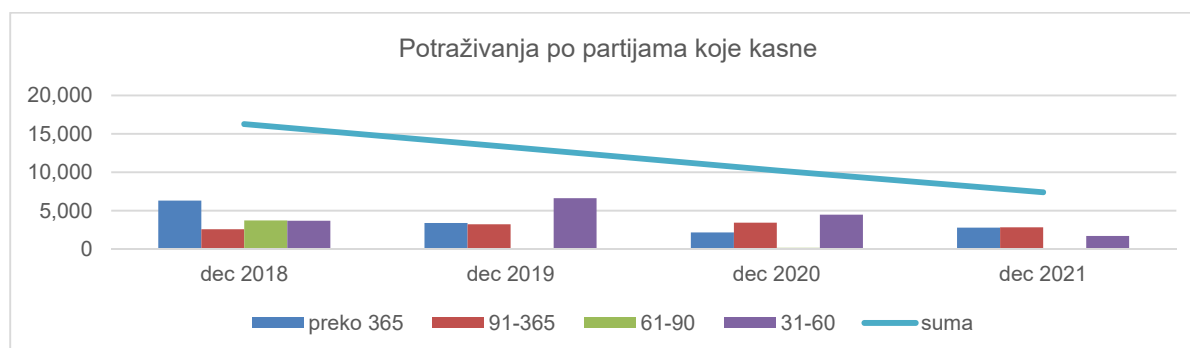
- Prema internoj metodologiji ispravke vrijednosti kredita na 31.12.2021. godine su iznosile 15.778.384 EUR tj. 6,53% portfolija. U odnosu na kraj 2020. godine, ispravke vrijednosti su se povećale za 1.187.456 EUR ili 8,14%.

Portfolio / ispravke vrijednosti po internoj metodologiji (modelu)

	31.12.2020.	31.03.2021.	30.06.2021.	30.09.2021.	31.12.2021.
Portfolio	234.337.109	235.927.427	246.924.417	231.870.634	241.806.927
Ispravke vrijednosti	14.590.928	14.701.241	14.685.491	13.980.278	15.778.384
Rezerve (%)	6,23%	6,23%	5,95%	6,03%	6,53%

Kašnjenje u otplati kredita:

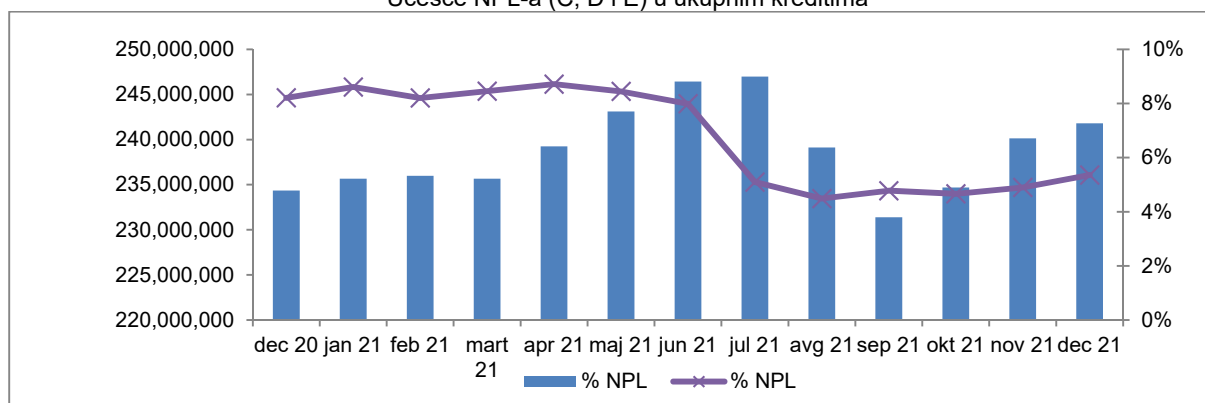
- Iznos kredita sa kašnjenjem u otplati preko 30 dana, na dan 31.12.2021. godine iznosio je 7.384.496 EUR ili 3,05% ukupnog portfolija Banke, dok su na 31.12.2020. godine iznosili 10.236.930 EUR ili 4,37% ukupnog portfolija Banke.
- Iznos kredita sa kašnjenjem u otplati preko 90 dana na 31.12.2021. godine iznosio je 5.609.438 EUR ili 2,32% portfolija Banke, dok su na 31.12.2020. godine iznosili 5.607.850 EUR ili 2,39% ukupnog portfolija Banke.

Učešće nekvalitetne aktive (NPL-a) u ukupnom portfoliju se prati na osnovu boniteta klijenta tj. prema grupi (C,D i E) i na osnovu dana kašnjenja tj. preko 90 dana kašnjenja.

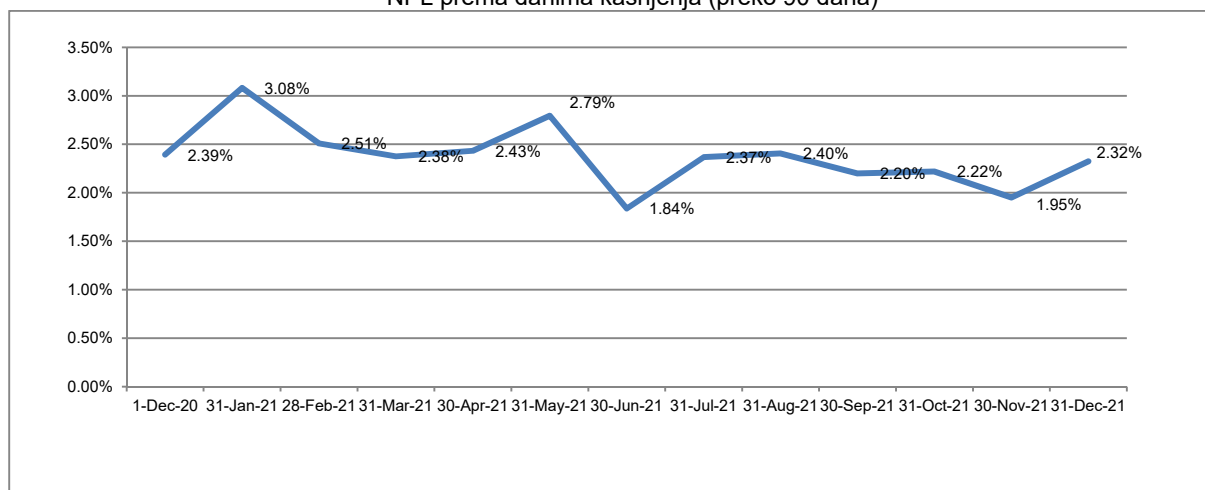
NPL prema bonitetnim grupama (C,D i E) na kraju decembra 2021. godine iznosio je 12.947.849 EUR ili 5,35% portfolija, što predstavlja smanjenje NPL-a od 32,70% u odnosu na decembar 2020. godine kada je iznosio 19.238.690 EUR.

Učešće NPL-a (C, D i E) u ukupnim kreditima

NPL prema danima kašnjenja (>90d) na kraju decembra 2021.godine iznosio je 5.609.438 EUR ili 2,32% portfolija, što predstavlja povećanje NPL-a od svega 0,03% u odnosu na decembar 2020. godine kada je iznosio 5.607.850 EUR.

NPL prema danima kašnjenja (preko 90 dana)

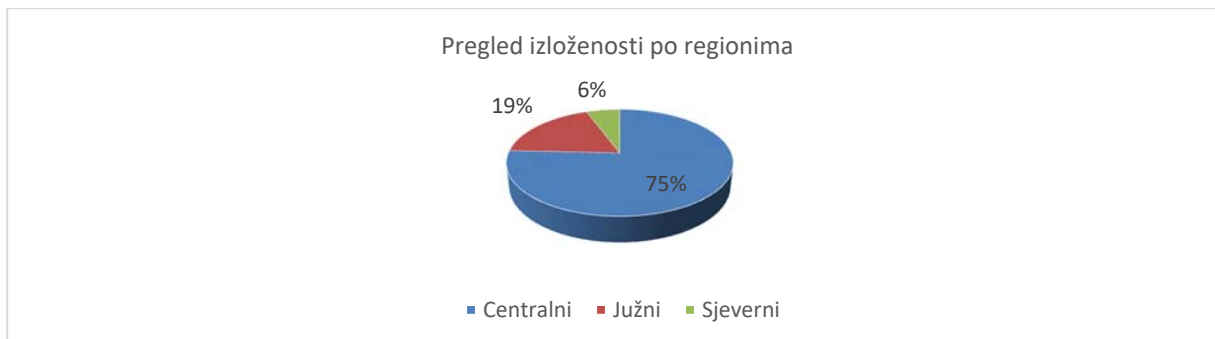
U tabeli u nastavku prikazana je struktura kreditnog portfolija prema djelatnostima u decembru 2021. Najveće učešće u kreditnom portfoliju bilo je prema sektoru trgovine i iznosilo je 16,36% portfolija, dok je učešće izloženosti prema fizičkim licima iznosilo 38,72%.

Struktura portfolija po sektorima privrede na 31.12.2021. (u hiljadama EUR)

Sektor	Iznos kredita	% portfolija	Limit
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	2.692	1,11%	40%
Vađenje rude i kamena	4.802	1,99%	40%
Prerađivačka industrija	6.972	2,88%	40%
Snabdijevanje električnom energijom	7.234	2,99%	40%
Snabdijevanje vodom	799	0,33%	40%
Građevinarstvo	27.752	11,48%	40%
Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	39.570	16,36%	40%
Saobraćaj i skladištenje	6.412	2,65%	40%
Usluge pružanja smještaja i ishrane	19.584	8,10%	40%
Informisanje i komunikacije	1.242	0,51%	40%
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	7.544	3,12%	40%
Poslovanje nekretninama	4.049	1,67%	40%
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	4.462	1,85%	40%
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1.978	0,82%	40%
Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	0	0,00%	40%
Obrazovanje	206	0,09%	40%
Zdravstvo i socijalna zaštita	676	0,28%	40%
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	859	0,36%	40%
Ostale uslužne djelatnosti	842	0,35%	40%
Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	0	0,00%	40%

Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela	0	0,00%	40%
Fizička lica	93.636	38,72%	45%
Nerezidenti	10.495	4,34%	40%
Ukupno	241,807		

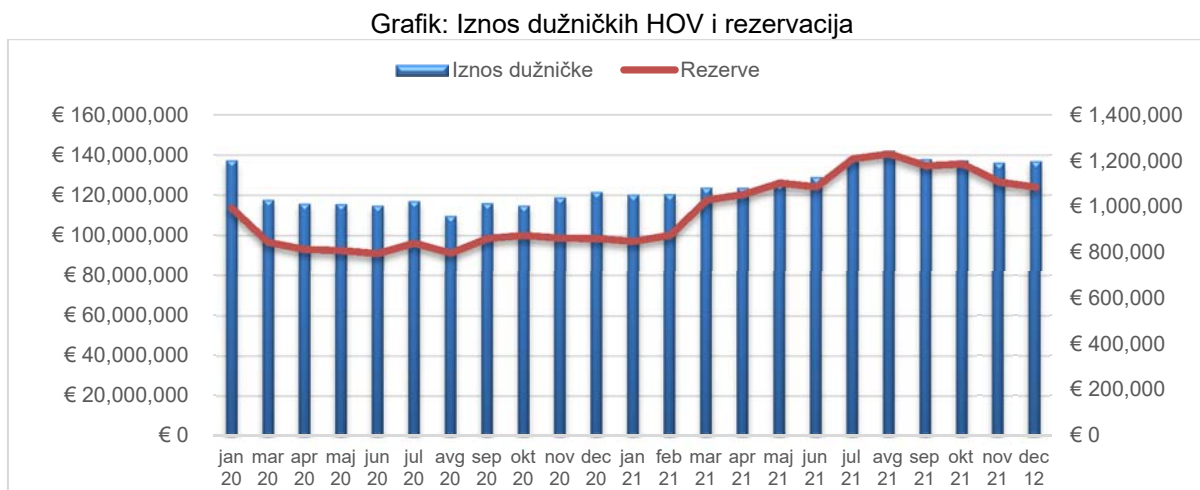
U grafiku u nastavku prikazana je izloženost banke prema regionima u decembru 2021. godine.

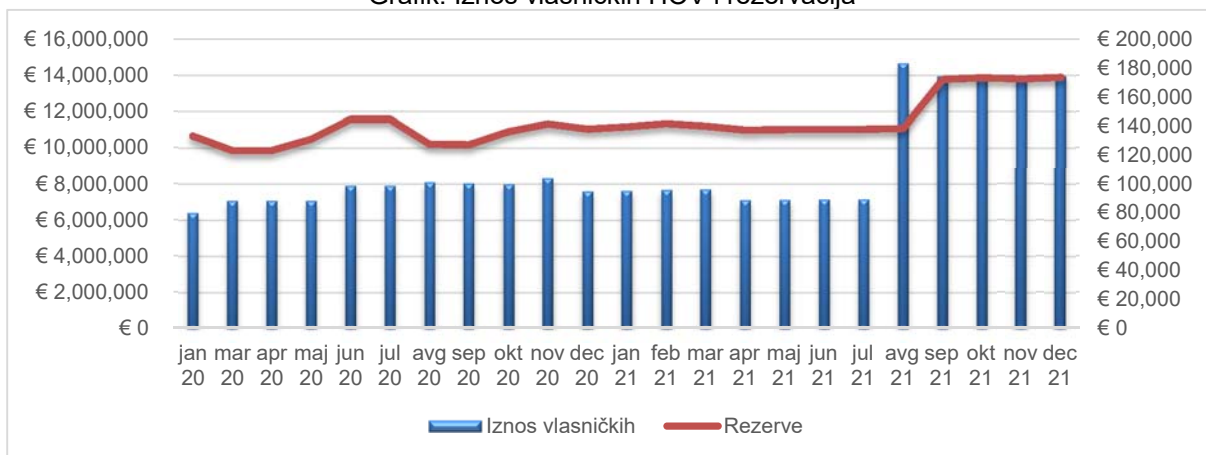
U skladu sa grafičkim i tabelarnim prikazom trenda nekvalitetnih kredita u poslednjih godinu dana, može se zaključiti da aktuelna socio-ekonomska kriza izazvana posljedicama pandemije nije imala uticaja na pogoršanje parametara u vezi sa NPL-om na kraju 2021. godine. I pored uticaja pandemije na realni sektor, Banka je vodeći se dobro definisanom praskom upravljanja kreditnim rizikom, uspjela da uz povećanje kreditnog portfolija smanji učešće nekvalitetnih kredita.

HOV – u sklopu kreditnog rizika

Bankarsku knjigu Banke su 31. decembra 2021. činili vlasnički i dužnički finansijski instrumenti. Sve pozicije u bankarskoj knjizi bile su u decembru u okviru zakonski i interno definisanih limita. Ukupna vrijednost HOV u vlasništvu Banke na 31.12.2021. godine iznosila je 150.913.044 EUR. Od tog iznosa, dužničkih hartija od vrijednosti je bilo u iznosu 136.961.952 EUR i vlasničkih hartija od vrijednosti u iznosu 13.951.092 EUR.

Grafik: Iznos vlasničkih HOV i rezervacija

Tržišni rizik

U okviru **tržišnih rizika**, Banka analizira sledeće rizike: rizik kamatne stope, valutni rizik i pozicijski rizik.

Rizik kamatne stope predstavlja negativan uticaj promjena kamatnih stopa na finansijski položaj banke.

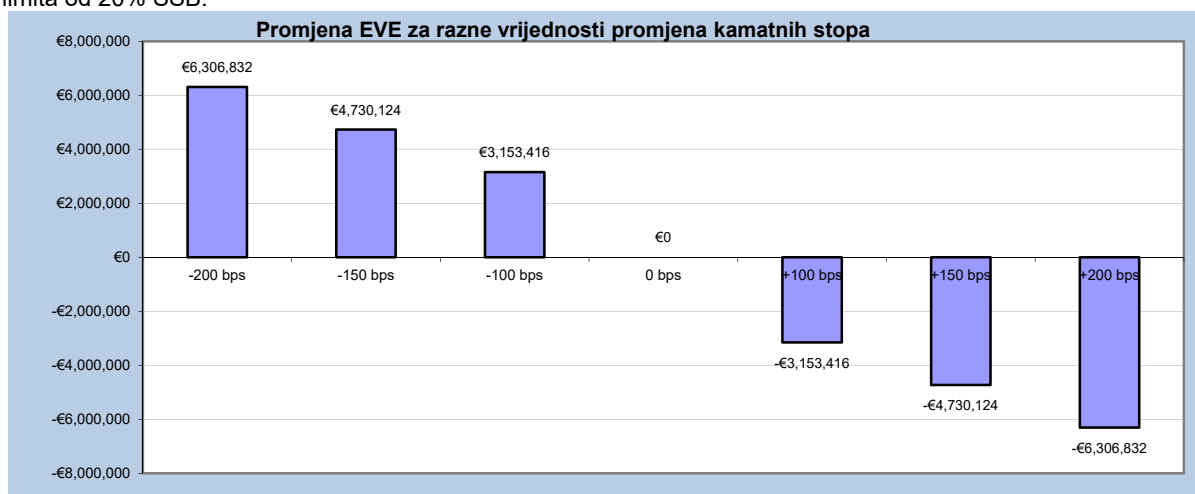
Kamatni rizik nastaje zbog:

- Promjene u cijenama, ili neusklađenosti dospjeća aktive i obaveza (rizik promjene cijena);
- Promjene u referentnim kamatnim stopama za aktivu i obaveze;
- Promjene u samom obliku krive prinosa (rizik krive prinosa);
- Realizacija finansijske opcije koja implicitno postoji u kreditnim aranžmanima koje Banka ima sa klijentima (rizik opcije).

Rizik kamatne stope analiziran je iz dvije komplementarne perspektive: uticaj na ekonomsku vrijednost kapitala Banke, kao i na neto kamatni prihod.

Analiza uticaja kamatnog rizika iz bankarske knjige na ekonomsku vrijednost Banke, izvršena je primjenom „gap-a trajanja“. Svrha ovog metoda je da prikaže potencijalnu promjenu vrijednosti svih budućih aktivnih i pasivnih gotovinskih tokova Banke osjetljivih na kamatni rizik, čija razlika predstavlja „ekonomsku vrijednost kapitala“ Banke (EVE). Za razliku od kamatnog gap-a koji mjeri uticaj kamatnog rizika na neto kamatni prihod uzimajući u obzir aktivne i pasivne gotovinske tokove do jedne godine, gap trajanja u obzir uzima sve gotovinske tokove.

U slučaju porasta nivoa kamatnih stopa za 200 bps, vrijednost EVE na 31.12.2021. od 111.635.429 EUR smanjila bi se za 6.306.832 EUR ili za 12%. Izračunati iznos gap-a trajanja (ili „rizikom ponderisane pozicije bankarske knjige“) činio je 31. decembra 2021. godine 11,64% sopstvenih sredstava Banke što je u okviru zakonski propisanog limita od 20% SSB.

Projekcija povlačenja "a vista" depozita:

1-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	preko 1 god
16%	12%	12%	16%	45%

OSJETLJIVOST AKTIVE I PASIVE NA PROMJENU KAMATNE STOPE (u hilj. EUR) - agregatno 31. dec. 2021.

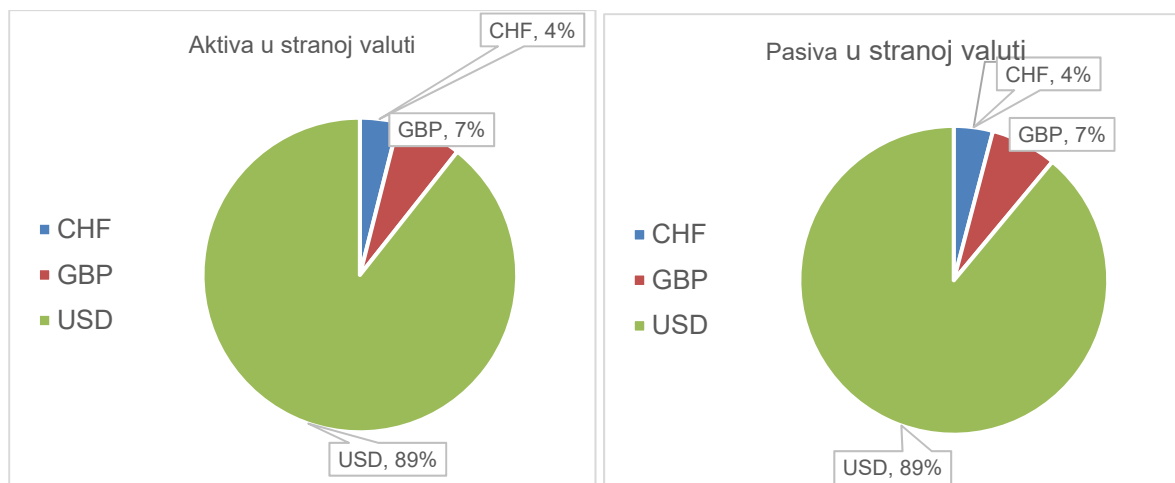
OSJETLJIVA AKTIVA	1-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	preko 1 god	UKUPNO
Kamatonosni depoziti u ostalim institucijama	53.372					53.372
Kamatonosne hartije od vrijednosti		441	442	3.054	127.059	130.996
Kredit i ostala potraživanja	13.925	15.883	20.001	55.741	136.256	241.326
Ostala osjetljiva aktiva	2.312					3.369
UKUPNO	69.610	16.324	20.443	58.795	263.315	429.064
	16%	4%	5%	14%	61%	100%
OSJETLJIVA PASIVA	1-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	preko 1 god	UKUPNO
Kamatonosni depoziti	66.564	56.069	61.083	100.974	204.361	489.051
Kamatonosne pozajmice	50	148	2.336	2.349	17.762	22.645
Subordinisani dug i obveznice					17.000	17.000
Ostale osjetljive obaveze	891					891
UKUPNO	67.505	56.217	63.419	103.323	239.123	529.587
% od ukupnih kamatonosnih obaveza	13%	11%	12%	20%	45%	100%
RAZLIKA (GAP)	1-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	preko 1 god	UKUPNO
IZNOS GAP-a	2.105	-39.894	-42.976	-44.527	24.192	-101.100
Dio godine tokom kojeg postoji izloženost GAP-u	0,96	0,84	0,63	0,26		
Kumulativan Gap	2.105	-37.788	80.764	125.292	101.100	-202.199
Uticao na neto prihode od kamata	40	-667	-542	-232		
Godišnja promjena prihoda od kam. (st.kam. šok)	-1,400					
Kumulativan Gap / Ukupna aktiva	0%	-6%	-12%	-19%	-15%	-30%
Propisani limiti				54%		

Ukoliko kamate porastu za 2 procentna poena, očekivani godišnji neto prihod od kamata će se smanjiti za 1,400 hiljada EUR.

Valutni rizik nema značajnijeg uticaja na ukupan rizični profil Banke. Banka je poslovala u skladu sa uspostavljenim sistemom limita.

Devizna pozicija – 31. decembar 2021. (konvertovano u EUR)

Sopstvena sredstva				EUR 54.214.000	
Deviza	Aktiva	Obaveze	Neto pozicija	Limit (% sopstvenih sredstava)	Ostvareno
AUD	9.516	-9.830	-313	15%	0%
CAD	11.791	-10.116	1.675	15%	0%
DKK	7.033	-1.076	5.957	15%	0%
JPY	0	0	0	15%	0%
KWD	0	0	0	15%	0%
NOK	0	0	0	15%	0%
SEK	15.524	-9.532	5.992	15%	0%
CHF	1.176.512	-1.217.139	-40.626	15%	0%
GBP	1.988.596	-2.067.378	-78.782	15%	0%
USD	26.431.809	-26.477.608	45.799	15%	0,08%
	29.640.782	-29.792.679	-151.897	20%	0,28%

Pozicijski rizik

Pozicijski rizik predstavlja rizik gubitaka uslijed promjene cijena finansijskih instrumenata. Na dan 31.12.2021. godine u trgovačkoj knjizi banke nalazi se 7,465 miliona EUR vrijednost hartija. Potrebni kapital za pozicijski rizik po osnovu pozicija u vlasničkim instrumentima izračunat je u iznosu od 896 hiljada.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da banka neće moći da isplati obaveze u svakom trenutku. Obzirom na strateška opredjeljenja Banke održavanje visokog nivoa likvidnosti predstavlja imperativ u procesu upravljanja ovim rizikom. Reputacija visoko likvidne banke posebno je od značaja za obezbjeđenje rasta poslovanja kroz rast depozita stanovništva i privrede. Visok nivo likvidnosti održan je i u uslovima krize uzrokovane posljedicama epidemije koronavirusom što ukazuje na stabilan nivo depozita kojim banka raspolaže, kao i na povjerenje koje klijenti imaju prema banci.

U toku 2021. godine došlo je do značajnog porasta depozitnog portfolija banke, za 120 miliona EUR. Uprkos izazovnom periodu koji je obilježila bojazan uticaja pandemije na poslovno okruženje, banka je uspjela da ostvari najveći nivo rasta depozita u svojoj istoriji poslovanja i zadobije povjerenje kako fizičkih, tako i pravnih lica. Banka će u narednom periodu posebnu pažnju posvetiti očuvanju bilansne sume i održavanju optimalne ročne strukture u cilju efikasnog upravljanja aktivnom i pasivom.

Banka neće tolerisati veći rizik likvidnosti zarad postizanja većih prinosa, jer bi to ugrozilo strateški definisan odnos prinosa i rizika kao i reputaciju u tržišnom segmentu prepoznatljivom kao ključnom za razvoj Banke – stanovništvo i mala i srednja preduzeća.

Banka **mjeri rizik likvidnosti** na osnovu projekcija neto gotovinskih tokova i korišćenjem izvještaja o gapu likvidnosti, izračunavanjem koeficijenta likvidnosti, pokazatelja pokrića LCR i NSFR, gapu kratkoročnih sredstava i obaveza, koncentraciji oročenih depozita kao i prema stres testu likvidnosti.

Neto gotovinski tokovi se izračunavaju kao razlika između priliva i odliva novca za određeni vremenski period. Prilikom utvrđivanja novčanih priliva i odliva, Banka koristi skup pretpostavki definisan odlukama Centralne Banke Crne Gore kao i internim dokumentima.

Koeficijent likvidnosti predstavlja koeficijent između kratkoročne aktive i kratkoročnih obaveza kao što je definisano Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti u kreditnim institucijama.

Koeficijent likvidnosne pokrivenosti LCR odnosi se na obezbjeđenje otpornosti banke u uslovima kratkoročnog stresa. Koeficijent pokrića neto stabilnih izvora finansiranja NSFR usmjeren je na osiguranje otpornosti banaka na likvidnosne šokove u dužem vremenskom periodu.

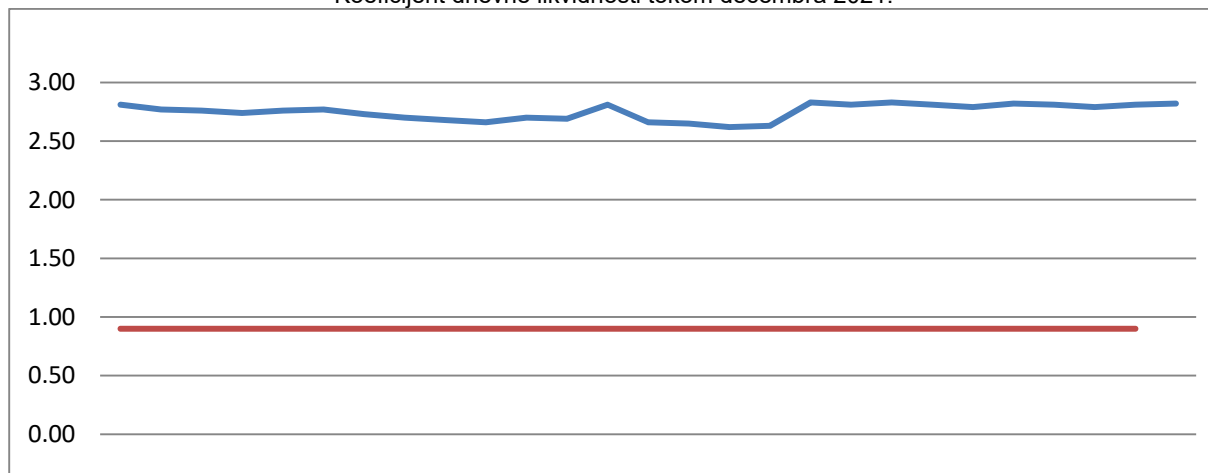
Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza na dan 31. decembar 2021. godine.

I	Finansijska aktiva u bilansu stanja	1 - 7 dana	8 - 15 dana	16 - 30 dana	31 - 90 dana	91 - 180 dana	181 - 365 dana	1 - 5 godina	Preko 5 godina	UKUPNO
1.	Novčana sredstva, računi depozita kod centralnih banaka i potraživanja od banaka	221.415	0	0	0	0	0	14.466	0	235.881
1.a	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	206.950	0	0	0	0	0	0	0	206.950
1.b	Sredstva izdvojene obavezne rezerve	14.466	0	0	0	0	0	14.466	0	28.931
2.	Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	42.402	229	451	16.567	19.377	50.191	111.841	30.059	271.117
2.a	potraživanja od banaka (sredstva kod banaka)	39.005	0	0	0	0	0	0	0	39.005
2.c	kreditni bankama	4.997	0	0	0	0	0	0	292	5.289
2.d	kreditni klijentima	9.046	229	451	16.567	19.377	50.191	111.841	28.514	236.217
2.e	hartije od vrijednosti	3.552	0	0	0	0	0	0	0	3.552
2.f	ostala finansijska sredstva	1.942	0	0	0	0	0	0	0	1.942
2.g	kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravke vrijednosti	-16.141	0	0	0	0	0	0	1.252	-14.888
3.	Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	6.486	0	0	453	449	3.107	70.188	59.203	139.886
3.e	hartije od vrijednosti	6.486	0	0	441	442	3.054	67.816	59.243	137.482
3.g	kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravke vrijednosti	0	0	0	12	7	52	2.372	-40	2.404
4.	Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	7.465	0	0	0	0	0	0	0	7.465
4.e	Hartije od vrijednosti	7.465	0	0	0	0	0	0	0	7.465
7.	Ostala sredstva	-9.143	0	0	0	0	284	0	18.242	9.382
	Ukupno :	284.766	229	451	17.008	19.819	53.530	194.122	106.291	676.216

II	Finansijske obaveze u bilansu stanja	1 - 7 dana	8 - 15 dana	16 - 30 dana	31 - 90 dana	91 - 180 dana	181 - 365 dana	1 - 5 godina	Preko 5 godina	UKUPNO
1.	Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	19.572	7.903	9.813	25.434	28.022	42.129	388.228	51.935	573.037
1.a	depoziti banaka i centralnih banaka	1.714	0	0	0	0	0	0	0	1.714
1.b	depoziti klijenata	15.530	7.903	9.813	25.285	25.687	39.780	382.029	40.373	546.400
1.c	kreditni banaka i centralnih banaka	0	0	0	148	2.307	2.229	4.204	0	8.888
1.d	kreditni klijenata, koji nijesu banke	50	0	0	0	29	120	1.995	11.562	13.756
1.f	Ostale finansijske obaveze	1.881	0	0	0	0	0	0	0	1.881
1.g	kamate i vremenska razgraničenja	397	0	0	0	0	0	0	0	397
4.	Subordinisani dug	-68	0	0	0	0	0	12.211	5.088	17.232
6.	Ostale obaveze	17.931	0	0	0	0	189	0	0	18.120
	Ukupno :	37.038	7.903	9.813	25.434	28.022	42.318	400.440	57.023	607.991

III	RAZLIKA :	1 - 7 dana	8 - 15 dana	16 - 30 dana	31 - 90 dana	91 - 180 dana	181 - 365 dana	1 - 5 godina	Preko 5 godina	UKUPNO
1.	Gap dospjeća I-II	247.728	-7.674	-9.362	-8.426	-8.204	11.212	-206.317	49.268	
2.	Kumulativni Gap	247.728	240.054	230.692	222.266	214.062	225.274	18.956	68.225	
	% od ukupnog izvora sredstava	40,7%	39,5%	37,9%	36,6%	35,2%	37,1%	3,1%	11,2%	

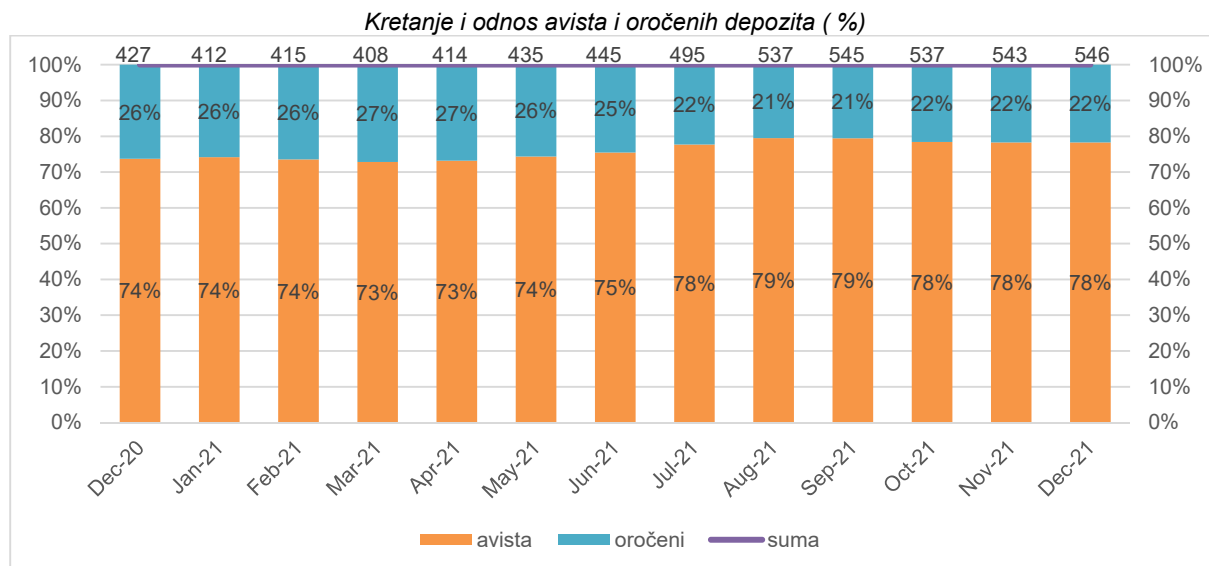
Koeficijent dnevne likvidnosti tokom decembra 2021.

Koeficijent dnevne likvidnosti kretao se znatno iznad zakonom propisanog minimuma od 0.9.

Pokazatelji pokrića likvidnom aktivom (**LCR**) i Pokazatelji pokrića neto stabilnih fondova finansiranja (**NSFR**) bili su iznad limita od 100%.

Dec-2021	
LCR	396%
NSFR	141%

Operativni rizik

Operativni rizik predstavlja vjerovatnoću ostvarenja gubitka za Banku, usled neadekvatnih internih sistema, procesa i kontrola, uključujući i neadekvatnu informacionu tehnologiju, zbog angažovanja lica izvan Banke za obavljanje određenih poslova za Banku, slabosti ili propusta u izvršavanju poslova ili internih procesa, rada zaposlenih, protivravnih radnji i eksternih događaja, koji mogu Banku izložiti riziku.

Upravljanje operativnim rizicima regulisano je internim aktima Banke, kao i aktima CBCG. Banka mjesečno identifikuje događaje koji su nastali usled izloženosti operativnim rizicima. O identifikovanim rizicima, nastalim gubicima, kao i mjerama koje je potrebno preduzeti u cilju rešavanja identifikovanih problema izvještavaju se Odbor direktora i Odbor za nefinansijske rizike. U dijelu upravljanja operativnim rizikom konstantno se primjenjuje unaprijeđenje postojećih procesa, i to u najvećem dijelu vezano za edukaciju zaposlenih o važnosti identifikacije i prijavljivanja događaja vezano za operativne rizike, zatim unaprijeđenja u identifikaciji i procjeni operativnih rizika u okviru procesa samoprocjene, u oblasti novih proizvoda, procesa i sistema i prilikom eksternalizacije poslovnih aktivnosti.

Cilj upravljanja operativnim rizikom Banke je uspostavljanje efikasnog i efektivnog sistema upravljanja operativnim rizicima, polazeći od brojnih faktora rizika kojima je Banka izložena u obavljanju svojih aktivnosti, uključujući obim, sofisticiranost, prirodu i kompleksnost aktivnosti Banke a kojim se obezbjeđuje:

- identifikovanje postojećih izvora operativnih rizika i izvora operativnih rizika koji mogu nastati uvođenjem novih proizvoda, sistema ili aktivnosti
- mjerenje operativnog rizika, tačnom i blagovremenom procjenom tog rizika
- praćenje operativnih rizika analizama stanja, promjena i trendova izloženosti tom riziku
- kontrolisanje operativnih rizika kroz održavanje tog rizika na nivou prihvatljivom za Banku, njegovo smanjenje ili potpuno eliminisanje
- definisanje ovlašćenja i odgovornosti u procesu uspostavljanja sistema upravljanja operativnim rizikom
- sistem izvještavanja i informisanja Odbora direktora i Rukovodstva Banke o upravljanju operativnim rizikom

Upravljanje operativnim rizikom obuhvata sledeće **metodologije i pokazatelje**:

- Kvantitativne – baza podataka sa događajima operativnog rizika
- Kvalitativne – samoprocjena operativnih rizika, koja daje pogled na izloženost banke operativnom riziku.
- Ključni indikatori rizika (KRI)
- Analiza operativnih rizika za procese angažovanja eksternih partnera za obavljanje usluga za banku – eksternalizacija
- Analiza operativnih rizika u toku uvođenja novih proizvoda, sistema i procesa.

Operativnim rizikom se upravlja decentralizovano tako da su organizacione jedinice kod kojih postoji operativni rizik odgovorne za upravljanje istim u saradnji sa Sektorom za upravljanje operativnim, tržišnim i ostalim rizicima, koji je zadužen da pruža podršku kod identifikacije, mjerenja, ublažavanja i praćenja rizika, i da obezbijedi metodologiju koja pomaže izvršiocima da blagovremeno i sistematski upravljaju rizikom.

Rizik zemlje

Rizik zemlje predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitka za Banku, zbog nemogućnosti naplate potraživanja od fizičkih i pravnih lica sa prebivalištem/sjedištem izvan Crne Gore, a iz razloga koji su vezani za politički, socijalni i ekonomski ambijent zemlje u kojoj se nalazi sjedište, odnosno prebivalište dužnika i obuhvata:

- **Političko-ekonomski rizik**, pod kojim se podrazumijeva vjerovatnoća ostvarivanja gubitka koja proizilazi iz nemogućnosti naplate potraživanja banke zbog ograničenja utvrđenih aktima državnih i drugih organa dužnika, kao i opštih ekonomskih i sistemskih prilika u toj zemlji,
- **Rizik transfera**, pod kojim se podrazumijeva vjerovatnoća ostvarenja gubitka zbog nemogućnosti naplate potraživanja iskazanih u valuti koja nije zvanična valuta zemlje dužnika, koja proizilazi iz ograničenja plaćanja obaveza prema povjericima iz drugih zemalja u određenoj valuti, utvrđenim aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika.

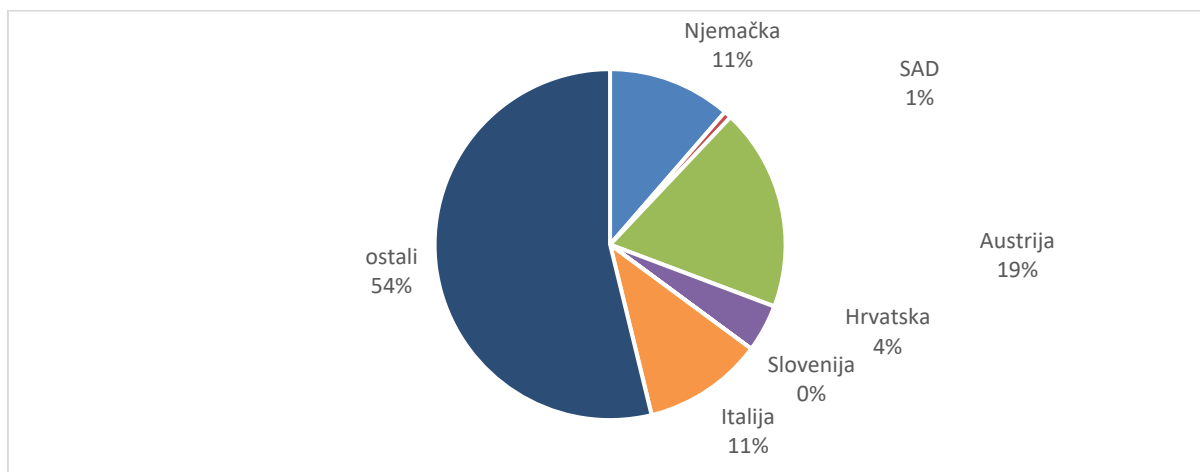
Postavljanje limita izloženosti prema nerezidentima, u skladu sa stepenom rizika zemlje nerezidenta, osnovni je metod za upravljanje ovom vrstom rizika.

Politika upravljanja rizikom zemlje kreirana je u skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima CBCG, kao i internim aktima Banke (Procedura i Politika upravljanja rizikom zemlje). Internim aktima definisano je sledeće:

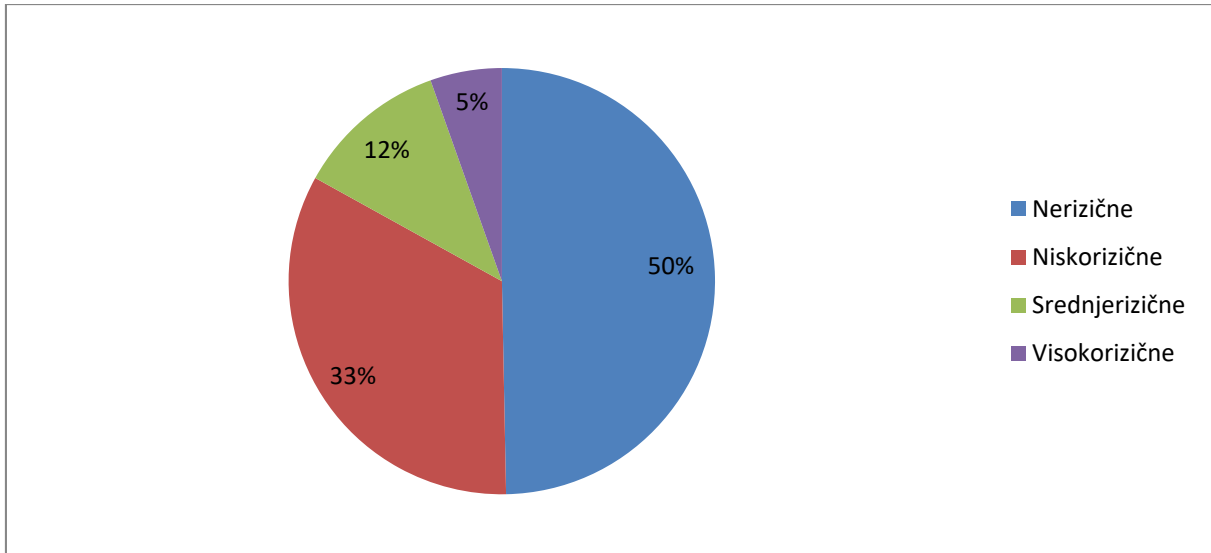
- dozvoljeni limiti izloženosti riziku zemlje, pojedinačno po zemljama i zbirno;
- periodično preispitivanje adekvatnosti sistema upravljanja rizikom zemlje;
- način identifikacije, mjerenja, praćenja i kontrolisanja rizika zemlje;
- ovlašćenja i odgovornosti lica vezanih za preuzimanje i upravljanje rizikom zemlje;
- obaveze vezane za periodično izvještavanje o izloženosti Banke riziku zemlje;
- klasifikacija aktive izložene riziku zemlje i kriterijumi za utvrđivanje rejtinga zemalja.

Banka je izložena prema nerezidentima u ukupnom iznosu od 123 miliona EUR, od čega je najveća izloženost prema Austriji u ukupnom iznos 22,8 miliona EUR.

Struktura izloženosti prema nerezidentima

Struktura izloženosti prema gradaciji države

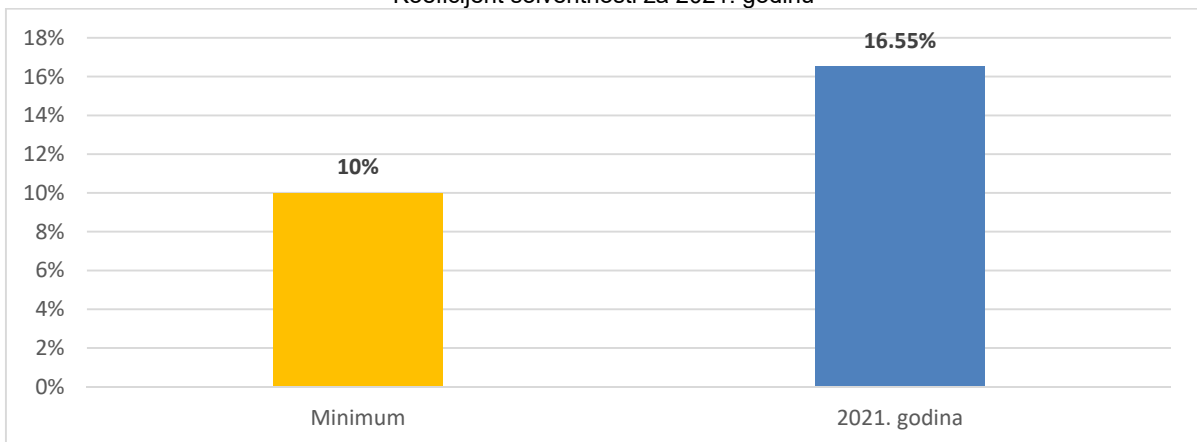

Na grafikonu se vidi da se 50% izloženosti Banke odnosi na izloženost prema zemljama koje su klasifikovane kao nerizične, 33% na niskorizične, a na srednjerizične i na visokorizične zemlje ukupno 17%, iz čega se zaključuje da Banka dobro upravlja rizikom zemlje.

Koeficijent solventnosti i sopstvena sredstva Banke

Na 31.12.2021. godine koeficijent solventnosti je bio iznad zakonom propisanog limita (10%), i iznosio je 16,55%. Koeficijent solventnosti je najznačajniji pokazatelj povjerenja u Banku, i zaštitnik je deponentima, povjericima i poslovnim partnerima Banke.

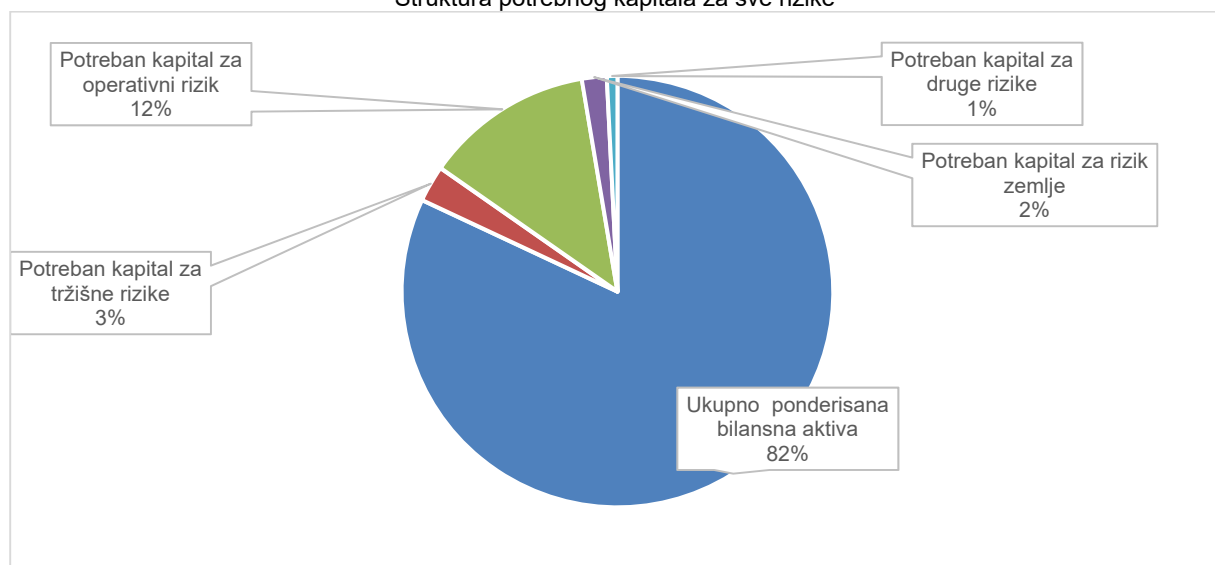
Koeficijent solventnosti za 2021. godinu

Izveštaj o koeficijentu solventnosti banke na 31.12.2021. (u hiljadama EUR)

R. br.	Opis stavki	Pozicija	Tabela	Iznos
I	Sopstvena sredstva banke	43	SSB	52.214
1.	Osnovni kapital	42	SSB	42.014
2.	Dopunski kapital	41	SSB	12.200
II	Ukupno ponderisana bilansna aktiva			268.501
1.	Ponderisana bilansna aktiva	89	PBA	229.941
2.	Ponderisane vanbilansne stavke	25	PVB	37.602
3.	Iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9, utvrđen u skladu sa stavovima 5 i 6 člana 4 Odluke o adekvatnosti kapitala banaka (član 14 Odluke o adekvatnosti kapitala)	6	SSB	958
III	Potreban kapital za tržišne rizike			896
IV	Potreban kapital za operativni rizik			4.141
V	Potreban kapital za rizik zemlje			6.100
VI	Potreban kapital za druge rizike			2.589
VII	Koeficijent solventnosti banke			16,55%

Struktura potrebnog kapitala za sve rizike

U nastavku je data struktura **sopstvenih sredstava** banke na 31.12.2021.

Pregled sopstvenih sredstava (u hiljadama EUR)

I/A	Osnovni elementi sopstvenih sredstava	Pozicija	Iznos
1.	Uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije	1	52.362
3.	Rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve)	3	-21
4.	Neraspoređena dobit iz prethodnih godina za koju je skupština akcionara donijela odlukuda bude uključena u osnovni kapital, umanjena za porez na dobit i druge očekivane troškove	4	-61
6.	Iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9, utvrđen u skladu sa stavovima 5 i 6 člana 4 Odluke o adekvatnosti kapitala banaka	6	958
7.	Ukupno (pozicije 1+2+3+3a+4+5+6)	7	53.238
I/B	Odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala		
3	Nematerijalna imovina (goodwill, licence, patenti, zaštitni znakovi, koncesije)	10	1.996
5.	Nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog uskladjivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti	12	2.702
6.	Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke	13	6.526
8	Ukupno (pozicije 8+9+10+11+12+13+14)	15	11.224
I/C	Osnovni kapital (osnovni elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke, pozicija 7-15)	16	42.014
II/A	Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital		
4	Subordinisani dug (za koji su ispunjeni uslovi iz člana 6 Odluke)	20	12.200
7.	Ukupno (pozicije 17+18+19+20+21+22)	23	12.200
II/B	Odbitne stavke pri izračunu dopunskog kapitala		
3.	Ukupno (pozicije 24+25)	26	0
II/C	Dopunski kapital (dopunski elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke, pozicija 23-26)	27	12.200
II/D	Dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva član 8 Odluke	28	0
III/A	Sopstvena sredstva (osnovni kapital+dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva)prije odbitnih stavki	29	54.214
III/B	Odbitne stavke od sopstvenih sredstava		
III/C	Ukupno odbitne stavke od sopstvenih sredstava (pozicije 30+31+32+33+34+35+36+37+38)	39	0
IV	Osnovni kapital umanjen za 50% odbitnih stavki sopstvenih sredstava (pozicija 39)	40	42.014
V	Dopunski kapital umanjen za 50% odbitnih stavki sopstvenih sredstava (pozicija 39)	41	12.200
VI	Osnovni kapital po potrebi umanjen stav 3 člana 9 Odluke	42	42.014
VII	SOPSTVENA SREDSTVA (Osnovni kapital +Dopunski kapital) (V+VI)	43	54.214

IV NAČINI ZAŠTITE OD RIZIKA

Zaštita od rizika plasmana se radi proaktivnom i preliminarnom analizom na osnovu odnosa prinosa i rizika (klasifikacije po rejting agencijama i CBCG i očekivanih prinosa/kamata), poredjenja sličnih investicija i alternativa. Banka se bavi predanalizama prije investiranja (pregledom javno publikovanih rejtinga, korišćenjem eksternih rejtinga....). Faktori kreditnog rizika se mogu mijenjati i tokom trajanja plasmana, pa se donose odluke o zadržavanju, redukovanju, prodaji ili reprogramiranju plasmana.

Kreditni rizik se definiše kao rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled neizvršavanja obaveza dužnika (Default dužnika) ili usled pogoršanja kreditnog rejtinga dužnika. Default je kada klijent ne može da vrši plaćanja dospjelih obaveza, npr. nemogućnost plaćanja kamate ili nepoštovanje drugih ugovorenih klauzula. Kako se istorijski mogu raditi kalkulacije PD ("probability of default"), Banka nastoji da izbjegne klase koje su imale lošu klasifikaciju u istoriji.

Mjerenje i procjena kreditnog rizika se istovremeno vrše na nivou računa (dužnika) kao i na nivou kreditnog portfolija.

- Na nivou dužnika utvrđuje se potencijalna rizičnost klijenta na osnovu skupa karakteristika rizika. Za stanovništvo, te karakteristike obuhvataju socio-demografske i bihevioralne karakteristike, dok se za korporativne klijente klijente kreditna sposobnost i potencijalni kreditni rizik utvrđuju na osnovu skupa parametara finansijskog rizika (koji se odnose na finansijsko stanje klijenta), kao i poslovnog rizika i rizika privredne grane. Značaj pojedine karakteristike rizika za svrhe predviđanja budućeg rizika klijenta se utvrđuje na osnovu analize istorijskih podataka koje Banka posjeduje o svojim klijentima. Sumiranje svih karakteristika rizika ponderisanih vjerovatnoćom njihovog nastanka, daje opštu mjeru rizika za pojedinog dužnika.
- Banka istovremeno vrši i mjerenje kreditnog rizika na nivou cjelokupnog portfolija. Banka kontinuirano vrši procjenu svog kreditnog portfolija u smislu promjena u kvalitetu, sastavu i nivou rezervisanja, i identifikuje uzroke takvih promjena ili mogućeg neispunjenja ciljnih rezultata. Analiza rizika na nivou portfolija, analiza pod-segmenata portfolija, kontinuirano testiranje efikasnosti procesa i primjene limita utvrđenih na osnovu rizika dobijaju sve veći značaj za kreditnu aktivnost Banke.

Zaštita od rizika na nivou računa i portfolija se vrši na način što se plasmani kolateralizuju, pored procjene cash flow-a (primarnog izvora naplate), kao sekundarni izvori naplate mogu se koristiti: depoziti, garancije, jemsta, sudužnici, žiranti, hipoteke, cesije.

Prate se i nekolike klase rizika koje uključuju: 1. Promjene kamatnih stopa, 2. Rizik reinvestiranja, 3. Rizik prijevremenog vraćanja i opcije opoziva (call risk), 4. Rizik likvidnosti, 5. Rizik deviznih kurseva, 6. Rizik inflacije, 7. Makroekonomski i eksterni rizici.

Zaštita od istih rizika se vrši na sledeći način:

Kako se rizik od kamatne stope sastoji od serije cash flow-a, rizik kod fiksnih stopa od kamatne stope se uvećava kako raste kamatna stopa. Kako raste kamatna stopa na tržištu, postojeći ugovori imaju fiksne prihode od kamata, postojeći plasmani vrijede manje i manje su atraktivni (da je novac bio na računu mogao bi se plasirati po većim stopama i ostvariti veći prihod, oportuni trošak). Kako su prinosi manji od potencijalnih, mogućnost prodaje tih plasmana se smanjuje, tj snižava se vrijednost plasmana.

Banka prati promjene kamatnih stopa i proaktivno se uskladjuje pokušajem da ima horizontalnu ili ročnu uskladjenost, samim tim i manje ročne gap-ove. Novi plasmani prate tržište i periodična uskladjivanja pasivnih i aktivnih kamatnih stopa kako bi kamatni spread ostao na istom nivou i omogućio Banci bolju profitabilnost.

Reinvesticioni rizik je vezan za ročnost. Što je kraći rok to je manji rizik. Manji je rizik da će novi plasmani imati značajnije promjene u kamatnim stopama i uslovima po kojima će biti plasirani u odnosu na tekuće. Banka vrši dominantno kratkoročne plasmane. U Banci dominantno učešće imaju plasmani pravnim licima, manji dio su plasmani fizičkim licima i mahom dominiraju potrošački, gotovinski krediti i kartice, a minimalno stambeni krediti. Prosječan preostala ponderisana ročnost plasmana data je u sledećoj tabeli:

Ponderisana ročnost	
Cjelokupan portfolio	3.92
Fizička lica	4.92
Pravna lica	3.08

Rizik od prijevremenog vraćanja je rizik od nemogućnosti predviđanja cash flow-a, planiranja i praćenja. Ovaj rizik, Banka smanjuje ugovaranjem klauzula o naknadi za prijevremeno vraćanje plasmana, a koje su uskladjene sa zakonom o potrošačkim kreditima. Naknada ima isključivu svrhu kompenzacije za troškove na osnovu plaćanja kamata za depozite i kreditne linije iz kojih se finansira i prati ročnu uskladjenost plasmana sa izvorima (pasivom, depozitima i pozajmicama).

Rizik likvidnosti se ogleda u nemogućnosti Banke da se obezbijede sredstva na tržištu za finansiranje aktivnosti pod istim ili sličnim uslovima, kao i da proda plasmane pod istim ili sličnim uslovima. Banka se štiti od toga, nastojanjem maksimalnog uskladjivanja pozicija plasmana sa izvorima i smanjenjem ročnih gap-ova. Novi plasmani prate spread-om nove cijene izvora. Transakcioni troškovi nabavke kreditnih linija, depozita i prodaje plasmana se kompenzuju naknadama i praćenjem istih na aktivnoj strani bilansa Banke.

Zaštita od deviznog kursa se vrši valutnom uskladjenošću plasmana sa izvorima i pokušajem da Banka ima neto otvorenu deviznu poziciju na što manjem nivou. Na taj način promjene deviznog kursa se ne odražavaju na bilans uspjeha, imaju neutralnu poziciju jer plus na strani aktive je minus na strani pasive i obrnuto. Takođe, Banka sagledava valutu klijenta u kojoj isti posluje i ima cash flow, pa takvim klijentima odobrava valutne plasmane ili vrši investiranja.

Inflacioni rizik takođe utiče na realnu vrijednost novca i narušava povrat na kapital i očekivanja vlasnika Banke. Banka u svojim projekcijama kalkuliše vrijednost novčanih tokova prateći i projekcije inflatornih očekivanja u Crnoj Gori i valuti EUR. Banka dominantan dio posla obavlja u EUR.

Postoje mnogi eksterni faktori i makroekonomski činioci koji se ne mogu predvidjeti i vidjeti u sadašnjem trenutku. Ovdje su uključeni i politički rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da redovno servisiraju svoje obaveze, tu su i regulatorni rizik, transferi kapitala, prirodne katastrofe, korporativna restrukturiranja, kupovine, spajanja, akvizicije, itd. Banka prati rejtinge zemalja i raspoložive informacije i pokušava da drži rizik koncentracije na pojedine zemlje, proizvode, klijente, itd, u okviru limita koji ne mogu ugroziti opstanak i poslovanje Banke.

Operativne rizike, Banka smanjuje što većim stepenom automatizacije, procedura, duplih kontrola, edukacijom internih revizija kao i cjelokupnim sistemom internih kontrola.

V ULAGANJA U CILJU ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

U dijelu zaštite životne sredine Banka je u prethodnom periodu preduzela konkretne korake u pravcu estimacije uticaja koji ima na životnu sredinu kao i razvijanja strategije za unapređenje istog. Trenutno je u priprema fazi izvještavanja javnosti o navedenim koracima koji potvrđuju namjeru Banke da obezbjedjuje adekvatnu zaštitu životne sredine u okruženju svog direktnog ili indirektnog poslovnog uticaja.

Nastavno na prethodno, Banka je iskazala namjeru sprječavanju ili ograničavanju finansiranja koje može da ima negativan uticaj na okolinu, dok je svoju poslovnu politiku orjentisala ka finansiranju kojim se podstiče obezbjeđenje zaštite ili unapređenja životne sredine, naročito uvođenjem energetski efikasnijih tehnologija.

Kako bi konkretizovala gore navedene intencije posvećenosti ovom segmentu poslovanja, Banka je u prethodnom periodu našla modalitet za korišćenje kreditnih sredstava iz kreditnih linija koje su u liniji sa namjerom očuvanja životne sredine, među kojima i one za unapređenje energetske efikasnosti domaćinstava ali i one iz evropskih institucija, prije svega Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD).

I u predstojećem periodu Banka priprema nove izvore finansiranja i proizvode sa istim ciljem, sve u namjeri da aktivno doprinese blagostanju životne sredine i zajednice u kojoj posluje.

VI PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ

Raspoloživi statistički pokazatelji u trećem kvartalu 2021. ukazivali su na trend rasta i nastavak oporavka u pojedinim privrednim sektorima. Prema podacima Centralne banke Crne Gore za devetomjesečni period 2021. i uprkos pandemiji COVID – 19, očuvana je sigurnost i stabilnost bankarskog sektora, s visokim nivoom likvidnih sredstava, kao i rastom kreditne aktivnosti.

Planirani razvoj Banke u 2022. prati trendove kretanja opštih makroekonomskih pokazatelja crnogorske ekonomije, Banka će svoju orijentaciju usmjeriti na SME klijente, ne zapostavljajući pri tom ni velike privredne subjekte. Sve to, Banka će uspješno sprovoditi u djelo iskorištavanjem svojih, već, tradicionalnih prednosti kao što su brzina, transparentnost, kvalitet servisa, individualni pristup što klijenti Banke sa razlogom smatraju našom komparativnom prednošću. Dodatno, istrajavaćemo i da klijentima dajemo rješenja za lakšu i bržu bankarsku uslugu, čime smo još uvijek lider na polju inovacija.

Budući da je pandemija COVID -19 dodatno ubrzala suočavanje sa izazovima vezanim za finansijsku tehnologiju, koja sa sobom donosi brojne i krupne promjene, to smo, u cilju prilagođavanja promjenama, odlučni da još snažnije nastavimo započeti trend digitalizacije i mogućnosti prodaje proizvoda putem alternativnih kanala prodaje (web, E commerce, novi servis za prihvatanje platnih kartica –MojPOS i sl.).

I u 2022. ćemo nastaviti da ulažemo u edukaciju zaposlenih, jer nam je osobito važno da klijenti naše zaposlene percipiraju kao stručne, proaktivne, ljubazne i sposobne da odgovore na njihove zahtjeve.

Usklađivanje s kompleksnom regulativom, harmonizovanom sa standardima EU nam predstoji i u 2022. godini, ali smo prilagođeni za suočavanje s izazovima.

Istrajavaćemo s podrškom društvenoj zajednici u različitim oblastima – obrazovanju, kulturi, zdravstvu, čime ćemo doprinostiti društvenom i ekonomskom napretku.

Očekujemo da će zaposleni svojim profesionalnim radom i u 2022. doprinijeti uspjehu i ugledu koji Banka ima na tržištu.

VII ISTRAŽIVANJA, RAZVOJ I ULAGANJA U OBRAZOVANJE ZAPOSLENIH

U ovom segmentu poslovanja Banka je nastavila sa promovisanjem i aktivnostima na afirmaciji aktuelnih vrijednosti. Banka kontinuirano prati i učestvuje u istraživanjima tržišta, kao i analizama koje objavljuju renomirane agencije, tako da pribavljene podatke koristi za pozicioniranje brenda.

Ključni elementi uspješnosti i naše organizacione kulture zasnivaju se na znanjima, vještinama i posvećenosti naših zaposlenih. Stoga, Banka kontinuirano planira razvoj i unapredjenje vještina zaposlenih, kako organizovanjem edukacija, uz pomoć iskusnih, kompetentnih zaposlenih, tako i angažovanjem renomiranih inostranih konsultanata/konsultantskih firmi, specijalizovanih za upravljanje ljudskim resursima. Osobito smatramo važnim da naglasimo specijalističke edukativne seminare namijenjene našem prodajnom osoblju, odnosno zaposlenima koji su na pozicijama gdje se najčešće ostvaruje komunikacija sa klijentima, a sa ciljem unapređenja njihovih vještina komunikacije, stilova prilagođenih različitim fazama te komunikacije, kao i dalje razvijanje vještina razumijevanja potreba klijenata, a u najboljem njihovom interesu. Dodatno, Banka je privržena konceptu kontinuiranog razvoja zaposlenih na menadžerskim pozicijama, pa angažuje eksterne konsultantske timove, za unapredjenje njihovih vještina, saglasno savremenim standardima.

VIII OTKUP SOPSTVENIH AKCIJA

Tokom 2021.godine Banka nije otkupljivala sopstvene akcije.

IX FINANSIJSKI INSTRUMENTI OD ZNAČAJA ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA BANKE

Od finansijskih instrumenata koje je Banka koristila, a koji su od značaja za procjenu finansijskog položaja i uspješnosti poslovanja i za utvrđivanje aktive, pasive, finansijskog stanja i dobiti ili gubitaka izdvajaju se tri serije subordinisanih obveznica koje je Banke izdala 2017., 2019. i 2021. godine. godine, a koje su pozitivno uticale na povećanje dugoročnih izvora finansiranja i učvršćenja pokazatelja kapitalne adekvatnosti Banke. Važno je istaći da je u decembru 2021. godine istekla prva serija subordiniranih obveznica, koje se emitovane 2014. godine (HBO1) u ukupnom iznosu od 10 miliona EUR. Takođe, u decembru 2021.godine je uspješno realizovana i registrovana četvrta serija subordiniranih obveznica u iznosu od 5 miliona EUR. Navedena obveznica ima rok dospijeca od 7 godina, a isplaćuje kamatnu stopu od 4,50% na godišnjem nivou.

X MREŽA POSLOVNIH JEDINICA BANKE

Mreža poslovnih jedinica Banke obuhvata filijale i ekspoziture:

Filijala Podgorica

Adresa: Ul. Slobode br. 91
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.podgorica@hb.co.me

Filijala Nikšić

Adresa: Trg Save Kovačevića bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.niksic@hb.co.me

Filijala Bar

Adresa: Ul. Maršala Tita bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.bar@hb.co.me

Filijala Budva

Adresa: Mediteranska bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.budva@hb.co.me

Filijala Kotor

Adresa: SC Kamelija, Trg M. Petrovića bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.kotor@hb.co.me

Filijala Herceg Novi

Adresa: Trgt Nikole Đurkovića bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.hercegnovi@hb.co.me

Filijala Bijelo Polje

Adresa: Ul. Slobode bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.bijelopolje@hb.co.me

Filijala Berane

Adresa: Ul. Mojsija Zečevića bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.berane@hb.co.me

Filijala Ulcinj

Adresa: Ul. 26. Novembar bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.ulcinj@hb.co.me

Filijala Danilovgrad

Adresa: Baja Sekulića br. 8
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.danilovgrad@hb.co.me

Ekspozitura Herceg Novi

Adresa: Kompleks PORTONOVI, Donje naselje o4
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.hercegnovi@hb.co.me

Ekspozitura Podgorica

Adresa: Ul. Slobode br. 91
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.podgorica@hb.co.me

Ekspozitura Podgorica

Adresa: Ul. Josipa Broza Tita br. 67
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.centrala@hb.co.me

Ekspozitura Podgorica

Adresa: Bul. Svetog Petra Cetinjskog br.130
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.podgorica1@hb.co.me

Ekspozitura Podgorica

Adresa: Ul. Đoka Miraševića M3
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.podgorica2@hb.co.me

Ekspozitura Podgorica

Adresa: Cetinjski put bb, Donja Gorica
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.podgorica3@hb.co.me

Ekspozitura Podgorica

Adresa: Cetinjski put bb
Shopping mol Delta City
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.podgorica@hb.co.me

Ekspozitura Cetinje

Adresa: Ul. Bajova br. 74
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.cetinje@hb.co.me

Ekspozitura Tivat

Adresa: Ul. 21. Novembra br. 21
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.tivat@hb.co.me

Ekspozitura Tivat – Porto Montenegro

Adresa: Porto Montenegro, zgrada Teuta, Obala bb
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.porto.montenegro@hb.co.me

Ekspozitura Žabljak

Adresa: Narodnih heroja bb
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.zabljak@hb.co.me

XI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I POKAZATELJI

BILANS USPJEHA

od 1. januara do 31. decembra 2021. godine (u '000 EUR)

	POZICIJA	31-Dec-2021	31-Dec-2020
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	17,643	18,239
2.	Prihodi od kamata na obezvrjeđene plasmane	342	-
3.	Rashodi od kamata i slični rashodi	3,180	3,200
I.	NETO PRIHODI OD KAMATA (1 + 2 - 3)	14,805	15,040
4.	Prihodi od naknada i provizija	15,584	12,821
5.	Rashodi naknada i provizija	9,675	7,893
II.	NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA (4 - 5)	5,909	4,928
6.	Neto dobitak / gubitak usled prestanka priznavanja finansijske instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	192	212
7.	Neto dobitak/gubitak po osnovu finansijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja	272	153
8.	Neto dobitak / gubitak od finansijskih instrumenata iskazanih po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a koji se ne drže radi trgovanja	-	-
9.	Promjena fer vrijednosti u računovodstvu zaštite od rizika (hedžing)	-	-
10.	Neto gubici/dobici od kursnih razlika	531	461
11.	Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine	237	152
12.	Ostali prihodi	236	645
13.	Troškovi zaposlenih	5,969	5,551
14.	Troškovi amortizacije	2,381	2,542
15.	Opšti i administrativni troškovi	7,173	6,069
16.	Neto dobiti/gubici po osnovu modifikacije i reklasifikacije finansijskih instrumenata	-	-
17.	Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	1,363	3,518
18.	Troškovi rezervisanja	234	6
19.	Ostali rashodi	213	70
III.	DOBITAK/GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA: I+II+6+7+8+9+10+11+12-13-14-15-16-17-18-19	4,849	3,835
21.	Porez na dobit	465	346
22.	NETO PROFIT/GUBITAK (III - 21)	4,384	3,488

BILANS STANJA

na dan 31. decembra 2021. godine (u '000 EUR)

	SREDSTVA	31-Dec-2021	31-Dec-2020
1.	Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	235,881	163,390
2.	Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	271,117	240,348
2.a.	Kredit i potraživanja od banaka	43,894	22,055
2.b.	Kredit i potraživanja od klijenata	221,729	215,400
2.c.	Hartije od vrijednosti	3,552	1,107
2.d.	Ostala finansijska sredstva	1,942	1,786
3.	Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	139,886	128,150
3.a.	Kredit i potraživanja od banaka	-	-
3.b.	Kredit i potraživanja od klijenata	-	-
3.c.	Hartije od vrijednosti	139,886	128,150
3.d.	Ostala finansijska sredstva	-	-
4.	Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	7,465	-
4.a.	Kredit i potraživanja od banaka	-	-
4.b.	Kredit i potraživanja od klijenata	-	-
4.c.	Hartije od vrijednosti	7,465	-
4.d.	Ostala finansijska sredstva	-	-
5.	Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja	-	-
5.a.	Kredit i potraživanja od banaka	-	-
5.b.	Kredit i potraživanja od klijenata	-	-
5.c.	Hartije od vrijednosti	-	-
5.d.	Ostala finansijska sredstva	-	-
6.	Derivati koji se drže zbog zaštite od rizika	-	-
7.	Promjene u fer vrijednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-

8.	Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	-	-
9.	Investicione nekretnine	-	-
10.	Nekretnine, postrojenja i oprema	4,809	6,214
11.	Nematerijalna sredstva	1,996	2,019
12.	Tekuća poreska sredstva	-	-
13.	Odložena poreska sredstva	284	27
14.	Stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-
15.	Ostala sredstva	2,293	2,433
16.	UKUPNA SREDSTVA:	663,731	542,581
	OBAVEZE		
17.	Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	573,036	451,661
17.a.	Depoziti banaka i centralnih banaka	1,714	1,214
17.b.	Depoziti klijenata	548,259	428,346
17.c.	Kreditni banaka i centralnih banaka	-	-
17.d.	Kreditni klijenata koji nijesu banke	22,667	22,049
17.e.	Hartije od vrijednosti	-	-
17.f.	Ostale finansijske obaveze	397	54
18.	Finansijske obaveze koje se drže radi trgovanja	-	-
18.a.	Depoziti banaka i centralnih banaka	-	-
18.b.	Depoziti klijenata	-	-
18.c.	Kreditni banaka i centralnih banaka	-	-
18.d.	Kreditni klijenata koji nijesu banke	-	-
18.e.	Hartije od vrijednosti	-	-
18.f.	Ostale finansijske obaveze	-	-
19.	Finansijske obaveze kojima se ne trguje i koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	-
19.a.	Depoziti banaka i centralnih banaka	-	-
19.b.	Depoziti klijenata	-	-
19.c.	Kreditni banaka i centralnih banaka	-	-
19.d.	Kreditni klijenata koji nijesu banke	-	-
19.e.	Ostale finansijske obaveze	-	-
20.	Derivatne finansijske obaveze kao instrument zaštite	-	-
21.	Promjene fer vrijednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-
22.	Rezerve	1,127	1,453
23.	Obaveze po osnovu sredstava namijenjenih prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-
24.	Tekuće poreske obaveze	464	342
25.	Odložene poreske obaveze	-	23
26.	Ostale obaveze	16,528	13,301
27.	Subordinisani dug	17,232	22,256
28.	UKUPNE OBAVEZE:	608,388	489,037
	KAPITAL		
29.	Akcijski kapital	52,362	16,006
30.	Emisione premije	-	7,444
31.	Neraspoređena dobit	-61	25,425
32.	Dobit/gubitak tekuće godine	4,384	3,488
33.	Ostale rezerve	-1,341	1,181
34.	Interesi bez kontrolnog uticaja u kapitalu	-	-
35.	UKUPAN KAPITAL: (29. do 34.)	55,344	53,544
36.	UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE: (28. + 35.)	663,731	542,581

Kapital

Ukupan kapital Banke na dan 31.12.2021.godine iznosi 55.344 miliona EUR. U odnosu na prethodnu godinu, kapital je povećan za 3,36%. Na dan 31. decembar 2021.godine nominalna vrijednost akcionarskog kapitala iznosi 52.362 miliona EUR. Akcionarski kapital sastoji se od 10.241.148 akcija, svaka nominalne vrijednosti 5,1129 EUR. U vlasničkoj strukturi Banke strana pravna i fizička lica učestvuju sa 61% akcijskog kapitala, dok je preostali akcijski kapital u vlasništvu domaćih pravnih i fizičkih lica.

Račun dobiti i gubitka

Banka je u 2021. godini ostvarila dobit u iznosu 4.384 miliona EUR. Prihodi od kamata u odnosu na prethodnu godinu manji su za 1,39% i iznose 17.985 miliona EUR, što je posljedica manje kreditne aktivnosti u toku 2021. Prihodi od naknada u odnosu na prethodnu godinu veći su za 21,55% i iznose 15.584 miliona EUR. Rast prihoda od naknada se najvećim dijelom odnosi na porast prihoda od naknada vezanih za kartično poslovanje i platni promet, kao posljedica većeg prometa uslijed ublažavanja epidemioloških mjera tokom trajanja turističke sezone. Neto prihodi od naknada iznose 30,91% neto prihoda iz redovnog poslovanja Banke.

Ostali prihodi u odnosu na prethodnu godinu manji su za 9,54% i iznose 1.468 miliona EUR.

Troškovi redovnog poslovanja, uključujući amortizaciju, iznose 15.736 miliona EUR i veći su za 10,56% u odnosu na prethodnu godinu. Povećanje troškova posljedica je povećanih aktivnosti Banke koje se odnose na razvoj poslovne mreže, broja zaposlenih, kao i ostalih troškova koji prate poslovanje Banke.

Procjena kreditnih rizika i formiranje rezervi za rizične plasmane i potencijalne obaveze Banke, temelje se na primjeni načela konzervativne politike i primjene važećih zakonskih propisa. Ukupno izdvojene ispravke i rezervisanja za pozicije aktive i pasive iznose 19.638 miliona EUR sa stanjem na dan 31. decembar 2021. godine.

Raspodjela dobiti

Odbor direktora, uz iniciranje istog od strane menadžmenta Banke, predlaže Skupštini akcionara da se ne vrši raspodjela ostvarene dobiti u 2021. godini u cilju povećanja ukupnog kapitala Banke.

Pokazatelji

Pozicija Banke u crnogorskom bankarskom sistemu na osnovu poslednjih, javno poznatih, podataka o finansijskim izvještajima svih banaka u Crnoj Gori na 31.12.2021.godine:

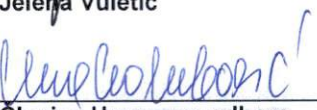
- Rang po tržišnom učešću: Banka zauzima 4. mjesto, tj. 12,46% tržišnog učešća;
- Rang po neto profitu: Banka zauzima 5. mjesto.

Finansijski pokazatelji poslovanja na 31.12.2021.godine:

- ROAA – 0,72%
- ROAE – 8,05%
- SSB – 54.214 miliona EUR
- Koeficijent solventnosti – 16,55%.

UPRAVNI ODBOR

Članica Upravnog odbora
Jelena Vuletić

Članica Upravnog odbora
Ana Golubović

Član Upravnog odbora
Nikola Špadijer

Članica Upravnog odbora
Nataša Lakić

Predsjednik Upravnog
odbora
Esad Zaimović

BDO d.o.o. Podgorica

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 149

81000 Podgorica

Montenegro

Tel: +382 20 228 449

Fax: +382 20 228 449

www.bdo.co.me

BDO d.o.o. Podgorica, privredno društvo osnovano u Crnoj Gori, je članica BDO International Limited, kompanije sa ograničenom odgovornošću sa sjedištem u Velikoj Britaniji i dio je međunarodne BDO mreže firmi članica.

BDO je brend ime za BDO mrežu i za svaku BDO firmu članicu.

BDO d.o.o. Podgorica, a limited liability company incorporated in Montenegro, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms. BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO member firms.

